

Overleg : Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden
Datum : 27 november 2025
Tijd : 15.30-17.00 uur
Locatie: : PZH (Arentsburgh), Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag
Deelnemers : Melanie Oderwald (Midden-Delfland), Meindert Stolk (PZH),
Arne Weverling (PZH), Arjen Kapteijns (Den Haag), Robert Barker (Den Haag),
Michiel Ferwerda (vz. Westland), Ben van der Stee (Westland), Martina Huijsmans
(Delft), Marcel Belt (Leidschendam-Voorburg), Marieke van Bijnen (Pijnacker-
Nootdorp), Mark Wit (Rijswijk), Laurens van Doevert (Wassenaar), Ronald
Weerwag (Zoetermeer), Christiaan van der Kamp (secretaris) en Annette Swinkels
(verslaglegging)
Kopie : MT ODH

Conceptagenda

Agendapunten

1. **Opening en vaststellen agenda**
2. **Mededelingen**
3. **Verslag AB 16 oktober 2025** bijlage – ter vaststelling
4. **Herijking financiën** nazending (onder voorbehoud)
5. **Najaarsnota** bijlage – ter vaststelling
 - 5a. Technische begrotingswijziging opleidingsbudget naar 3% bijlage – ter vaststelling
 - 5b. Erratum tarieventabel 2025 bijlage – ter vaststelling
6. **Actualisatie financiële verordening, controleprotocol en normenkader 2025** bijlage – ter vaststelling
7. **Regionaal uitvoeringsprogramma Haaglanden** bijlage - ter instemming
8. **Regionale samenwerking Zuid-Holland** presentatie en een bijlage ter kennisname
9. **Rondvraag**
10. **Sluiting**

Overleg : Algemeen Bestuur
Datum : 16 oktober 2025
Tijd : 10.30-12.00 uur
Locatie : PZH (Arentsburgh)
Aanwezig : Michiel Ferwerda (vz. Westland), Meindert Stolk (PZH), Arne Weverling (PZH),
Martina Huijsmans (Delft), Mark Wit (Rijswijk), Marieke van Bijnen (Pijnacker-
Nootdorp), Melanie Oderwald (Midden-Delfland), Marcel Belt (Leidschendam-
Voorburg), Laurens van Doeveren (Wassenaar), Ronald Weerwag (Zoetermeer),
Christiaan van der Kamp (secretaris), Annemarie Goudswaard (ODH) en Annette
Swinkels (verslag)
Afwezig : Ben van der Stee (Westland), Robert Barker (Den Haag) en Arjen Kapteijns (Den
Haag)
Kopie : MT ODH

Notulen

Agendapunten

1. Opening en vaststellen agenda
2. Mededelingen
 - 2.1 Herijking financiering
 - 2.2 Stand van zaken groenwetgeving
 - 2.4 Robuustheid ODH
3. Verslag AB 3 juli
4. Prioritering milieutoezicht
5. 5^e wijziging GR
6. Samenhang ontwikkelingen ODH en financiën
7. Rondvraag
8. Sluiting

Notulen

1. Opening en vaststellen agenda

De vergadering wordt geopend. De heren Van der Stee, Barker en Kapteijns hebben zich afgemeld. Punt 2.1 Herijking financiering vervalt, dit onderwerp komt terug bij punt 6 Samenhang ontwikkelingen ODH en financiën. De agenda was reeds aangepast. De Samenhang ontwikkelingen ODH en financiën komt niet als mededeling op de agenda maar als agendapunt 6 waar de samenhang wordt gepresenteerd (hierdoor is agendapunt 2.3 komen te vervallen). Agendapunt 6 de presentatie "Overzicht en samenhang majeure ontwikkelingen" komt in de plaats van de op de eerder verstuurde agenda genoemde presentatie over de Regionale samenwerking Zuid-Holland. Dit onderwerp komt een volgende keer terug.

2. Mededelingen

2.2 Stand van zaken groenwetgeving

De secretaris meldt dat er een gestage stijging is van binnenkomende aanvragen in het kader van soortenbescherming. Onderzocht wordt of er een versnelling mogelijk is d.m.v. geautomatiseerde werkprocessen zodat aanvragen sneller kunnen worden afgehandeld. Dankzij de vele inspanningen zijn de eenvoudige aanvragen al wel afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Bij complexe aanvragen en SMP's lukt dat nog niet, daar bedraagt de achterstand nog ruim 3 maanden. Aanvragen SMP hebben een lange doorlooptijd vanwege de omvang en de complexiteit. We verwachten nog erg veel aanvragen en daarvoor is nog te weinig capaciteit. ODH is hierover in

gesprek met de provincie. In juli is GS middels een presentatie op de hoogte gesteld. We werken aan een pakket maatregelen om nog meer grip te krijgen op dit vraagstuk.

Ook leidt de recente uitspraak van de Raad van State (RvS) over stikstof tot toename van uren advies. De ODH heeft gesproken met grote bedrijven om aanvragen toch door te zetten. Er is behoefte aan duidelijkheid vanuit het Rijk.

De heer Stolk is blij met de ingezette inhaalslag. De secretaris meldt dat we er nog niet zijn en dat meer inspanningen nodig zijn.

2.4 Robuustheid ODH

De secretaris deelt mee dat ODH van het ministerie een reactie heeft ontvangen op de ingediende rapportage. Het ministerie verwacht dat ODH 1 april 2026 voldoet aan de robuustheidscriteria. Om ervoor te zorgen dat ODH aan alle robuustheidscriteria voldoet moet het opleidingsbudget verhoogd worden van 2,3% naar 3%. Er volgt geen claim richting de deelnemers maar het betreft een verschuiving van middelen. Het gaat om een bedrag van € 85.000 dat gevonden wordt door middelen die nu al bestemd zijn voor aan opleidingen gerelateerde activiteiten zoals coaching toe te voegen aan het opleidingsbudget. Omdat ODH per 1 april 2026 aan dit criterium moet voldoen wordt deze wijziging bij Najaarsnota in een oplegger aangekondigd. Het gaat om een beperkte verschuiving van middelen omdat het huidige opleidingsbudget al meer dan 2,3% van de begrote loonsom bedraagt. Aanpassing van de begroting volgt bij de VJN.

Op dit moment wordt een analyse gemaakt van de basistaken en de niet-basistaken en er wordt een innovatieagenda opgesteld waarbij nauw samengewerkt wordt met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Wanneer deze gereed zijn voldoet ODH aan alle robuustheidscriteria.

De heer Stolk meldt dat het Wetsvoorstel Versterking VTH-stelsel waarin de robuustheidscriteria worden vastgelegd in consultatie is gegaan. Daarin staat ook dat de staatsecretaris mag ingrijpen. De staatssecretaris kan dan in de plaats van een gemeente en/of provincie die het betreft, de besluiten nemen die nodig zijn om aan de wettelijke verplichting te voldoen. Dit is niet democratisch uit te leggen, de democratische grondslag is en blijft de GR. IPO en VNG gaan dit inbrengen. De heer Stolk wil graag dat ook ODNL dit punt in de reactie op het wetsvoorstel meeneemt. De secretaris zal dit inbrengen in het voorzittersoverleg van 29 oktober.

3. Verslag 3 juli 2025

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Prioritering milieutoezicht

ODH prioriteert op grond van een probleem- en risicoanalyse eens in de vier jaar het toezicht op bedrijven en activiteiten. Andere taken van de ODH lenen zich niet voor prioritering. Omdat de prioritering (naast de landelijk handhavingstrategie en de gemeentelijke en provinciale VTH-nota) onderdeel is van de toezicht- en handhavingstrategie dient deze op grond van art 13.5 van het Omgevingsbesluit vastgesteld te worden door de colleges van B & W.

Mevrouw Huijsmans verzoekt het hoofdstuk dat verwijst naar het regionaal uitvoeringprogramma te verwijderen, het RUP is namelijk nog niet vastgesteld.

Het AB besluit dat na verwijdering van het hoofdstuk dat verwijst naar het regionaal uitvoeringprogramma de prioritering milieutoezicht ter vaststelling kan worden aangeboden aan de colleges van B&W.

5. 5^e Wijziging GR

Het AB stelt de tekst van de ontwerpregeling en de aanbiedingsbrief vast en gaat akkoord met het verzenden hiervan aan de gemeenteraden en de provinciale staten.

6. Overzicht en samenhang majeure ontwikkelingen

De secretaris en Bas Meijer (afdelingshoofd bedrijfsvoering van ODH) nemen het AB mee in de ontwikkelingen binnen de ODH en de samenhang daartussen. Aan bod komen het koersplan, de bezuinigingsopgave, het regionaal uitvoeringsprogramma en de Herijking Financiering. Het koersplan is inhoudelijk vastgesteld, maar financiering hiervoor is er (nog) niet bij iedere deelnemer. ODH handelt wel congruent aan het koersplan maar de inzet en tempo kan per gemeente verschillen.

De bezuinigingen zijn doorgevoerd. Een deel is generiek van aard met een organisatiebrede impact. Dit resulteert in een verlaging van de jaarlijkse bijdrage voor alle deelnemers. Daarnaast voor een aantal deelnemers ook een bezuiniging door een verlaging van het werkplanvolume.

Het RUP is onderdeel van de jaarwerkplannen. Ongeveer 5% van de activiteiten opgenomen in de werkplannen komt ten bate van het RUP. Dit is budgetneutraal, het betreft een accentverschuiving in de uitvoering. In het volgende AB staat het RUP op de agenda.

De herijking financiering bestaat uit twee fases. Fase 1 op korte termijn waarbij het gaat om het vereenvoudigen van tariefstructuur de werkwijze bij de nacalculatie en de bandbreedte voor verrekening. Fase 2 is het in zijn geheel herijken van de opzet én omvang van de financiering. Dit wordt uitgewerkt voor de begroting 2028.

De herijking komt terug in het volgende AB.

Het AB heeft waardering voor de duidelijke toelichting en het verkregen inzicht nu alles op een rijtje is gezet.

De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

7. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

8. Sluiting

De voorzitter sluit om 11.23 uur de vergadering.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 27 november 2025

Agendapunt	5	Najaarsnota 2025
------------	---	------------------

Ter vaststelling ligt voor de Ontwerp Najaarsnota 2025 van de Omgevingsdienst Haaglanden. In deze rapportage blikken we terug op de eerste acht maanden van het jaar en geven we inzicht in de voortgang van onze werkzaamheden en de financiële stand van zaken.

De kwaliteit van de leefomgeving in de regio Haaglanden staat centraal in alles wat wij doen. Samen met onze deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland werken we dagelijks aan een veilige, gezonde en duurzame regio. Onze betrokkenheid bij gemeentelijke plannen groeit, evenals het aantal adviezen dat we uitbrengen. 2025 is een jaar vol uitdagingen, waarin samenwerking met onze deelnemers en collega-omgevingsdiensten in Zuid-Holland van groot belang is voor het behalen van mooie resultaten.

Resultaat

De vele incidentele opdrachten, aanvullende financiering en de sterke groei van het aantal aanvragen maken het sturen op een positief resultaat uitdagend. We hebben extra personeel aangetrokken en daar aanvullende middelen voor aangevraagd. Bij toekenning daarvan verwachten we 2025 binnen de begroting af te sluiten.

Bijlagen
Najaarsnota 2025 versie AB 20251127

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

- De Najaarsnota 2025 vast te stellen;
- In te stemmen met de wijziging voortvloeiende uit de najaarsnota zoals vermeld in paragraaf 3.3.

Najaarsnota 2025

VOORTGANGSRAPPORTAGE T/M 31 AUGUSTUS

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	REALISATIE OUTPUT EERSTE ACHT MAANDEN 2025	4
2.1	REALISATIE TOETSING & VERGUNNINGVERLENING (T&V)	4
2.1.1	Milieu.....	4
2.1.2	Bodem en grondwater	4
2.1.3	Natuurbescherming	4
2.1.4	Milieu en RO	4
2.1.5	Overige taken.....	5
2.2	REALISATIE TOEZICHT & HANDHAVING (T&H)	6
2.2.1	Planmatig toezicht, preventief en repressief.....	6
2.2.2	Glastuinbouw	7
2.2.3	Ondermijning.....	7
2.2.4	Bodemtoezicht	7
2.2.5	Overlast.....	7
2.2.6	Asbest	7
2.2.7	Duurzaamheid.....	8
2.3	OMGEVINGSWET	8
2.4	SPECIFIEKE UITKERINGEN (SPUK)	9
2.4.1	Specifieke uitkering bodem.....	9
2.4.2	Specifieke uitkering energiebesparingsplicht	9
2.5	OVERZICHT UREN PER DEELNEMER	10
3	DE FINANCIËLE EFFECTEN NADER TOEGELICHT	11
3.1	WIJZIGINGEN NA VOORJAARSNOTA 2025	12
3.2	ADMINISTRATIEVE WIJZIGINGEN NA VOORJAARSNOTA 2024	12
3.3	BESTUURLIJKE WIJZIGINGEN NA VOORJAARSNOTA 2024.....	12
3.4	OVERZICHT WIJZIGINGEN NJN DEELNEMERSBIJDRAGEN	13
3.5	VERWACHT RESULTAAT	13
3.6	MEERJARENBEGROTING 2025-2028	14
4	BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR	15
5	BIJLAGEN	16
5.1	OUTPUT T&V EERSTE ACHT MAANDEN 2025.....	16
5.1.1	Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) T&V.....	16
5.1.2	Raming en realisatie uitgevoerde taken T&V	18
5.2	OUTPUT T&H EERSTE ACHT MAANDEN 2025.....	22
5.2.1	Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) T&H.....	22
5.2.2	Raming en realisatie uitgevoerde taken T&H	23
5.3	BEGRIPPEN- EN AFKORTINGENLIJST.....	27

1 Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2025. In deze rapportage blikken we terug op de eerste acht maanden van het jaar en geven we inzicht in de voortgang van onze werkzaamheden en de financiële stand van zaken. De kwaliteit van de leefomgeving in de regio Haaglanden staat centraal in alles wat wij doen. Samen met onze deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland werken we dagelijks aan een veilige, gezonde en duurzame regio. Onze betrokkenheid bij gemeentelijke plannen groeit, evenals het aantal adviezen dat we uitbrengen. 2025 is een jaar vol uitdagingen, waarin samenwerking met onze deelnemers en collega-omgevingsdiensten in Zuid-Holland van groot belang is voor het behalen van mooie resultaten.

Toezicht en handhaving

Op het gebied van toezicht en handhaving werken we intensief samen – zowel met onze deelnemers als met andere (inspectie)diensten. In het kader van ondermijning en energiebesparing zijn gezamenlijke acties uitgevoerd waarbij kennis en capaciteit gebundeld zijn. Zo versterken we samen de bescherming van de leefomgeving en pakken we milieucriminaliteit effectief aan in onze regio.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

De realisatiecijfers laten een gemengd beeld zien: het aantal afgeronde zaken bij Toetsing & Vergunningverlening (T&V) ligt iets lager dan geraamd, met name binnen het werkveld Bodem bij gemeenten. Tegelijkertijd zijn er meer uren gerealiseerd, onder andere door extra inzet op natuurvergunningen voor de Provincie Zuid Holland.

Het aantal aanvragen voor flora en faunavergunningen is met 25% gestegen ten opzichte van vorig jaar – de derde forse stijging op rij. Dit vraagt veel van onze organisatie. We hebben diverse maatregelen genomen om achterstanden terug te dringen en extra projecten opgestart om deze groei op te vangen. Ook op het gebied van Natura 2000 vergunningen (stikstof) leveren we meer advisering dan in de voorgaande jaren. Binnen Toezicht & Handhaving (T&H) liggen de aantallen en uren grotendeels op schema, met een lichte overproductie in uren en extra inzet op her- en sanctiecontroles.

Robuustheid

Tegelijk met deze najaarsnota hebben we een voorstel geagendeerd voor het ophogen van het opleidingsbudget naar 3% zodat we voldoen aan de robuustheidscriteria van het Rijk. Deze verhoging wordt gerealiseerd door herschikking van bestaande budgetten. Hiermee maken we de opleidingskosten ook gelijk beter inzichtelijk. Er wordt geen extra bijdrage gevraagd aan onze deelnemers.

Resultaat

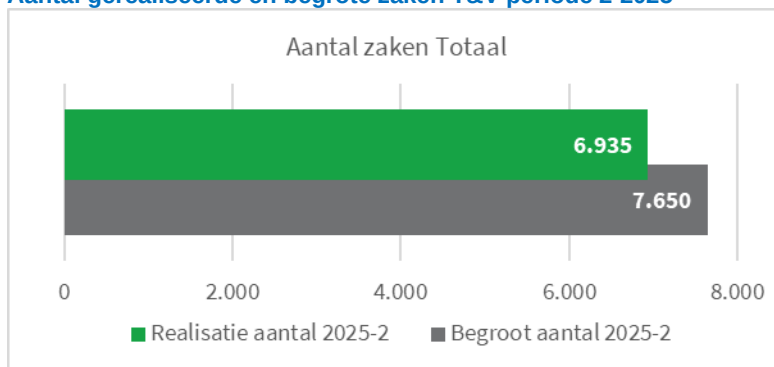
De vele incidentele opdrachten, aanvullende financiering en de sterke groei van het aantal aanvragen maken het sturen op een positief resultaat uitdagend. We hebben extra personeel aangetrokken en daar aanvullende middelen voor aangevraagd. Bij toekenning daarvan verwachten we 2025 binnen de begroting af te sluiten.

2 Realisatie output eerste acht maanden 2025

2.1 Realisatie Toetsing & Vergunningverlening (T&V)

In Periode 2 (januari tot en met augustus 2025) is het aantal afgeronde zaken lager dan vooraf geraamd. Dit verschil hangt samen met een lager gerealiseerd aantal toetsen binnen het werkveld Bodem. De lagere realisatie van het totaal aantal zaken komt vooral voor bij gemeenten; bij de provincie ligt het aantal afgeronde zaken vrijwel op het niveau van de begroting.

Grafiek 1
Aantal gerealiseerde en begrote zaken T&V periode 2 2025

In Periode 2 ligt het aantal gerealiseerde uren ruim boven de geraamde uren, waarbij de realisatie voor gemeenten lager is dan de raming en voor de provincie ruim hoger. Dit wordt met name verklaard door meer gerealiseerde uren binnen het werkveld Natuurbescherming, onderdeel van het werkpakket voor de Provincie.

2.1.1 Milieu

Binnen het werkveld Milieu zijn meer uren besteed dan gepland. Dit komt voornamelijk door extra inzet bij complexe Omgevingsvergunningen en het uitvoeren van toetsen en adviezen. Met name het advies inzake het beoordelen van een concept MER vergde extra capaciteit.. De meeste extra uren zijn besteed aan werkzaamheden voor de provincie.

2.1.2 Bodem en grondwater

In het werkveld Bodem is het aantal gerealiseerde uren bij de gemeenten lager dan begroot, terwijl bij de provincie juist meer uren zijn gemaakt dan vooraf ingepland. Deze toename betreft vooral werkzaamheden rond grondwaterbescherming. Het totaal aantal uur voor Bodem is lager dan begroot.

2.1.3 Natuurbescherming

Voor Natuurbescherming blijkt dat de werkzaamheden rondom flora en fauna meer tijd in beslag nemen dan vooraf was ingeschat. Daarnaast lopen er verschillende pilots binnen het onderdeel Flora en Fauna, gericht op standaardisering van het werk en het verminderen van toekomstige onderzoeksplicht. Het aantal gemaakte uren vertoont al geruime tijd een stijgende lijn, mede door een structureel hoger werkaanbod.

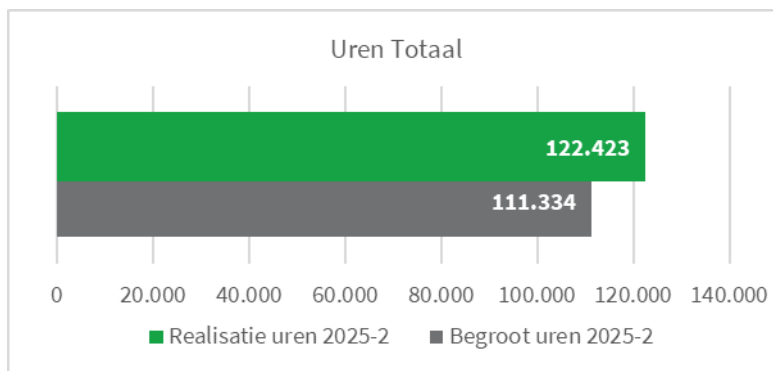
2.1.4 Milieu en RO

Door meer gerealiseerde uren voor gemeenten voor enkelvoudige toetsen inzake geluid, is het totaal aantal uur voor Milieu en RO hoger dan begroot.

2.1.5 Overige taken

Het aantal bestede uren aan bezwaar- en beroepsprocedures lag in de eerste acht maanden boven het vooraf geschatte niveau. Deze stijging is deels gerelateerd aan een toename van het aantal publicaties en grotere maatschappelijke aandacht voor flora en fauna, evenals aan de behandeling van complexe dossiers zoals stikstofproblematiek en beheer- en schadebestrijding. De meeste uren zijn besteed aan werkzaamheden voor de provincie. Het totaal aantal uur voor overige taken is hoger dan begroot.

Grafiek 2
Aantal gerealiseerde en begrote uren T&V periode 2 2025

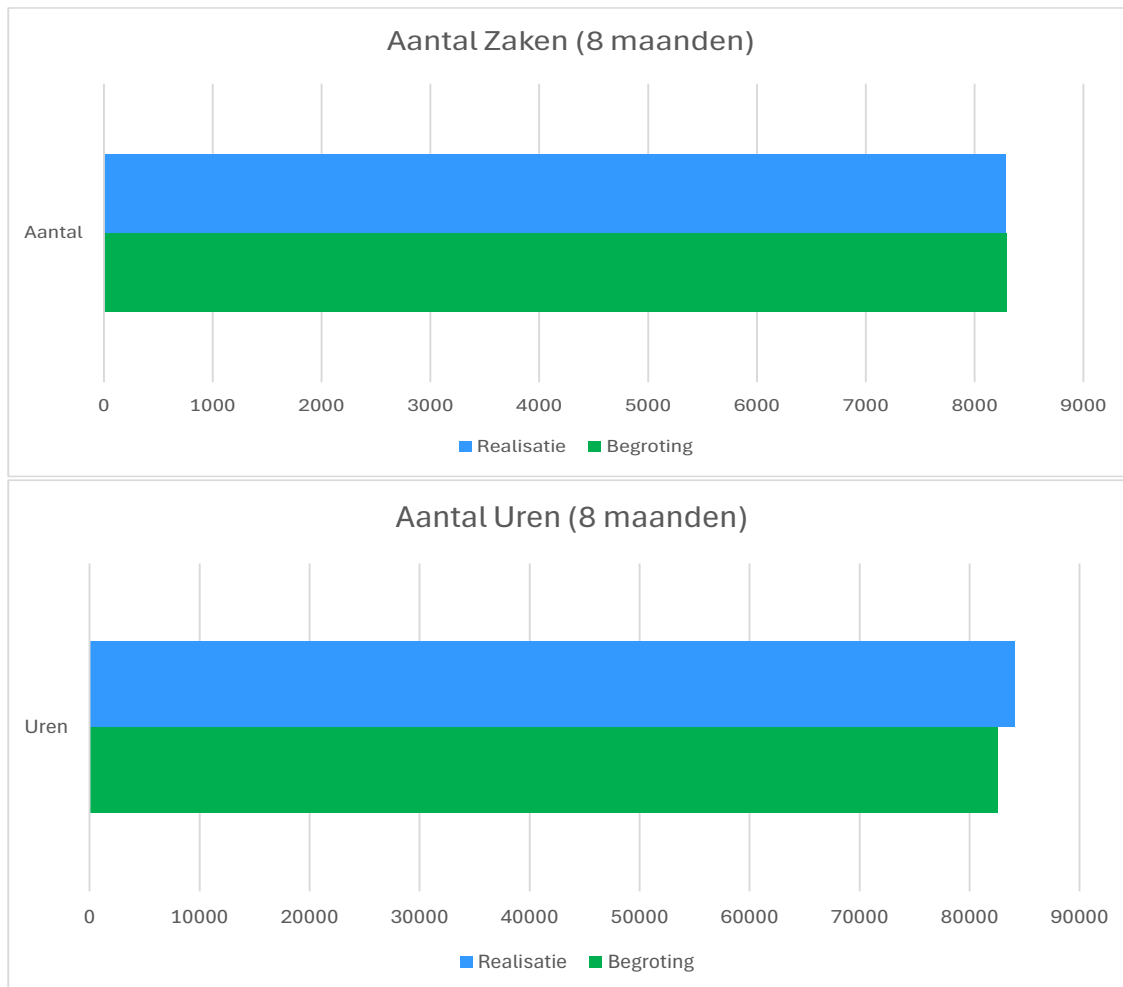
In bijlage 5.1 is een overzicht van de output van T&V over de eerste acht maanden opgenomen.

2.2 Realisatie Toezicht & Handhaving (T&H)

In onderstaande grafiek wordt het geraamde en gerealiseerde aantal zaken en uren van T&H weergegeven t/m augustus 2025.

Grafiek 3

Geraamde en gerealiseerde aantallen en uren T&H januari t/m augustus 2025

De bovenstaande grafiek laat zien dat het aantal gerealiseerde zaken en uren in lijn ligt met de raming. Er is een lichte overproductie in uren van 2%.

In bijlage 5.2 is een overzicht van de output van T&H over de eerste acht maanden opgenomen.

2.2.1 Planmatig toezicht, preventief en repressief

Opvallend is dat het aantal her- en sanctiecontroles iets voorloopt op de raming, wat duidt op een intensievere inzet op deze controles. Daarentegen blijven de thema- en projectcontroles achter bij de oorspronkelijke planning, maar voor de laatste vier maanden van het jaar wordt ingezet op een inhaalslag op deze onderdelen. De realisatie bij ketentoezicht ligt hoger dan geraamd, als resultaat van extra inzet op toezicht zaken binnen deze categorie.

Deze toename is mogelijk het gevolg van een meer gerichte en effectieve inzet van risicogericht toezicht, waardoor overtredingen sneller worden opgespoord en er vaker aanleiding is tot het uitvoeren van her- en sanctiecontroles dan aanvankelijk voorzien.

2.2.2 Glastuinbouw

Voor drie gemeenten vormt de uitvoering van het toezicht op de glastuinbouw een substantieel onderdeel van het jaarwerkplan. De realisatie van dit toezicht is hoger uitgevallen dan begroot. De voornaamste oorzaak hiervan zijn aanhoudende technische problemen met de UO-website sinds mei 2024. Gedurende een langere periode was het voor tuinders, gemeenten, waterschappen en omgevingsdiensten niet mogelijk om in te loggen op het systeem. Na herstel van de toegang bleken veel gegevens onjuist of onvolledig te zijn. Dit heeft geleid tot intensief contact met de organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer van de UO-database. Het disfunctioneren van de website wordt mogelijk mede gezien als oorzaak van het verhoogde aantal niet-indieners in de regio Haaglanden.

2.2.3 Ondernijning

In de jaarwerkplannen is ruimte gereserveerd voor het uitvoeren/deelnemen aan integrale handhavingsacties ter bestrijding van ondernijning. In de eerste acht maanden van 2025 heeft de Omgevingsdienst Haaglanden, als partner binnen het Haags Economisch Interventieteam (HEIT), diverse interventies uitgevoerd. De realisatie is voor een aantal gemeentes hoger dan geraamd. Dit is met name veroorzaakt door verzoeken van onze opdrachtgevers op het gebied van ondernijning en door een hogere realisatie op de her- en sanctiecontroles. Voor de laatste vier maanden van 2025 staan nog diverse acties met het HEIT en verschillende IHA gepland waarbij de Omgevingsdienst Haaglanden actief zal deelnemen.

2.2.4 Bodemtoezicht

In de eerste acht maanden van 2025 is het aanbod aan bodemzaken, zowel in uren als aantallen, lager dan geraamd. Omdat bodemtoezicht sterk afhankelijk is van marktpartijen, heeft dit invloed op de uitvoering.

2.2.5 Overlast

Het aantal overlastmeldingen en de daaruit voortvloeiende toezichtactiviteiten varieert per opdrachtgever. Het totaal aantal overlastmeldingen blijft iets achter op de raming. Klachten verlopen volgens planning, maar de tijdsbesteding loopt licht achter. Opvallend is dat sommige accounts juist een hoger aantal overlastmeldingen laten zien, wat wijst op verschillen in werkdruk.

2.2.6 Asbest

Voor de overdracht van asbesttaken is per gemeente op jaarbasis een indicatief aantal te melden asbestsaneringen vastgesteld. In het jaarwerkplan zijn zowel fysieke als administratieve asbestcontroles opgenomen, waarbij per type controle een normtijd van respectievelijk vijf, zes of acht uur is gehanteerd. De gerealiseerde tijdsbesteding aan asbesttoezicht is hoger dan oorspronkelijk geraamd, met name bij de her- en sanctiecontroles. In het algemeen ligt het aantal fysiek en administratief uitgevoerde toezichtzaken boven de vastgestelde raming.

Bij asbest toezichtzaken wordt door de coördinatoren asbest van de afdeling T&H bepaald of toezicht moet plaatsvinden op de sanering. Asbest wordt behandeld als ieder andere gevaarlijk stof en de aanpak wordt daarop afgestemd. Indien er sprake is van een administratieve controle gaat de toezichthouder niet ter plaatse en wordt de sanering digitaal gevolgd. De meer risicovolle saneringen en illegale saneringen worden fysiek bezocht voor zover het werkplan daar ruimte voor biedt. Alle asbestcontroles worden schriftelijk bevestigd naar de saneerder of initiatiefnemer.

2.2.7 Duurzaamheid

Het toezicht op de wettelijke energiebesparingsplicht is in het jaarwerkplan van de ODH opgedeeld in verschillende onderdelen, zoals het naleven van de informatieplicht, specifieke controles op duurzaamheid en her- en sanctiecontroles. Daarnaast worden meldingen van de informatieplicht beoordeeld om als basis te dienen voor duurzaamheidscontroles. Sinds december 2023 is een nieuwe ronde van de informatieplicht van kracht, waarbij bedrijven verplicht zijn hun energieverbruik te rapporteren als dit boven 50.000 kWh en/of 25.000 m³ gas per jaar ligt, inclusief de genomen en geplande energiebesparende maatregelen. Grote energieverbruikers moeten daarnaast ook voldoen aan de onderzoeksplicht energiebesparing. Deze onderzoeken worden getoetst door de ODH en waar nodig leidt dit tot duurzaamheidscontroles bij deze bedrijven.

Omgevingsdienst haaglanden is actief bezig om een sterkere informatiepositie te verkrijgen over de bedrijven die aan de informatieplicht en onderzoeksplicht moeten voldoen. Dit wordt bereikt door betere inzet van beschikbare data en slimme modellen, onder andere in samenwerking met andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten via het Datalab en door landelijke samenwerking in het Coördinatieteam Duurzaamheid van ODNL (Omgevingsdienst Nederland). Met de aanpassing van de wetgeving is het nu mogelijk om energieverbruiksgegevens op te vragen bij de energieleveranciers. Vanuit het betrokken Ministerie, ODNL en Energieleveranciers wordt hard gewerkt aan het verschaffen van toegang tot een landelijke database waarin deze gegevens beschikbaar kunnen worden gesteld aan Omgevingsdiensten. De verwachting is dat in Q4 van 2025 deze dataset beschikbaar zal zijn waardoor nog beter risicogestuurd toezicht op energiebesparing kan plaats vinden.

Naast de inzet vanuit de jaarwerkplannen op duurzaamheid vindt een aanzienlijk deel van het toezicht op energiebesparing plaats vanuit de SPUK Toezicht en Handhaving energiebesparingsplicht subsidie plaats. Deze subsidie wordt ook gebruikt voor het opleiden van medewerkers op het gebied van duurzaamheid.

2.3 Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Na een lange periode van voorbereiden en implementatie worden nieuwe aanvragen nu via dit nieuwe stelsel afgehandeld. Rond de overgang naar deze wet is voor een aantal werkvelden sprake geweest van een verhoogd aantal aanvragen op basis van de oude wetgeving (dus voor 1-1-2024). Afhandeling vindt plaats na 1-1-2024. Grote problemen op het vlak van ICT, landelijke systemen en het aangepaste zaakstelsel van ODH zijn gelukkig uitgebleven. Dit wil echter niet zeggen dat de nieuwe wet feilloos werkt. De invoering van nieuwe werkwijzen, zoals het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Stelsel van Werkafspraken en Formulieren (SWF), zorgt voor extra administratief werk, fouten en onvolledigheden in aanvragen en langdurige communicatie met betrokken partijen om de aanvragen op orde te brengen (voor zover dit lukt). Ook het overgangsrecht en de afstemming met externe partijen zoals IPLO zijn complex, wat de uitvoering van taken bemoeilijkt.

Daarnaast wordt de organisatie geconfronteerd met een toenemende werkdruk door een stijging in Woo-verzoeken, bezwaren en het werken volgens de nieuwe regelgeving. Het ontbreken van bruikbare jurisprudentie is daarbij een gemis.

2.4 Specifieke uitkeringen (SPUK)

2.4.1 Specifieke uitkering bodem

Net als voorgaande jaren is ook in 2025 een Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem (SPUK-bodem) van kracht.

Het doel van deze regeling is om door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen bevoegde gezagen in staat te stellen een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak.

In de regeling wordt onderscheid gemaakt in:

- a. historische spoedopgaven; en
- b. buitenproportionele opgaven: de aanpak van diffuus verspreid lood, de aanpak van PFAS en de aanpak van andere ernstige lokale verontreinigingen;
- c. oude afspraken;
- d. toekomstbestendig omgaan met nazorg.

Deze afspraken vinden hun weerslag voor de ODH in de opdracht voor het werkplan Spoed en Nazorg dat jaarlijks wordt opgesteld.

Bij de inwerkingtreding van de Ow is een deel van de bodemtaken overgedragen van de provincies naar de gemeenten. Dat vraagt om een andere verdeling van de beschikbare rijksmiddelen over alle bevoegd gezagen voor zowel de apparaatskosten als de materiele kosten. Dit heeft dan betrekking op 356 bevoegd gezagen in plaats van de huidige 41. De SPUK bodem regeling is in principe voor alle 356 bevoegd gezagen beschikbaar.

2.4.2 Specifieke uitkering energiebesparingsplicht

Vanwege het belang van energiebesparing bij het halen van de klimaatdoelstellingen en het verminderen van onze importafhankelijkheid zet het Kabinet in op extra toezicht en handhaving op de energiebesparingsplicht. In de Miljoenennota 2022 (Kamerstuk 35925, nr. 1) is daarom € 56 miljoen beschikbaar gesteld voor additioneel toezicht en handhaving op deze verplichting in de periode 2022-2026.

Ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht is voor de uitvoering door de ODH voor de jaren 2022 t/m 2026 een bedrag beschikbaar gesteld van € 2.709.200.

De verdeling van de geplande activiteiten vanuit de SPUK-gelden vindt plaats naar rato met dien verstande dat primair gekeken wordt naar de omvang van het aantal locaties dat valt onder informatieplicht, energiebesparingsplicht, onderzoekplicht en EU-ETS.

In de eerste 8 maanden van 2025 zijn vanuit SPUK-energiebesparingsplicht de volgende werkzaamheden uitgevoerd: 101 eerste controles Energie/Duurzaamheid, 47 hercontroles Energie/Duurzaamheid, 57 beoordelingen rapportageplicht energiebesparingsplicht, 7 administratieve controles, 3 last onder dwangsom en 5 voornemens last onder dwangsom. Daarnaast is veel van het budget besteed aan Inzet specialistische kennis, opleidingen, deelname aan landelijk kernteam energiebesparingsplicht, verbeteren informatiepositie energiebesparingsplicht en inrichting rapportagesystematiek en opstellen rapportages. In totaal is (843uur) besteed aan niet toezicht activiteiten van de 1370 geraamd.

2.5 Overzicht uren per deelnemer

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025 zijn de volgende wijzigingen in de urenraming doorgevoerd:

Tabel 1 Wijziging werkvolume urenraming 2025

Werkvolume urenraming	T&V	T&H	Totaal
Totaal uren t/m Voorjaarsnota 2025	154.377	122.958	277.335
Intensivering Grondwaterbescherming PZH	1.080		1.080
Werkgebonden Personen Mobiliteit		1.366	1.366
Afronding Label C		-930	-930
Bijstelling grondwatersanering		-306	-306
Controle geluidshinder evenementen		80	80
Totaal uren Najaarsnota 2025	1.080	210	1.290
Totaal uren na wijziging	155.457	123.168	278.625

Tabel 2 Werkvolume in uren per deelnemer 2025

Deelnemers	Volume na VJN	Grondwater-bescherming	Werkgebonden Personen Mobiliteit	Afronding Label C	Bijstelling Grondwater-sanering	Controle geluidshinder evenementen	Volume na NJN
Delft	14.571						14.571
Den Haag	68.757		1.366				70.123
Leidschendam-Voorburg	10.282			-420			9.862
Midden-Delfland	6.210			-70		80	6.220
Pijnacker-Nootdorp	8.777			-90			8.687
Rijswijk	8.053			-35			8.018
Wassenaar	5.515			-45			5.470
Westland	41.528			-270			41.258
Zoetermeer	11.922						11.922
Provincie Zuid-Holland	101.720	1.080			-306		102.494
Totaal	277.335	1.080	1.366	-930	-306	80	278.625

3 De financiële effecten nader toegelicht

In de onderstaande paragrafen wordt een verdere toelichting geven op de wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2025.

Tabel 3 Overzicht wijzigingen per programma

bedragen * € 1.000						
Programma's	Begroting 2025	Voorjaars-nota	Gewijzigde begroting	Wijzigingen Najaarsnota		Begroting na NJN
				Administratieve wijzigingen	Bestuurlijke wijzigingen	
Programma Toetsing en Vergunningverlening						
- Werkplan	11.774		11.774			11.774
- Bijstellingen werkplan:						
- Intensiveringen VJN		1.373	1.373			1.373
- Bodemtaken		16	16			16
- Grondwaterbescherming (a)				90		90
- Versterking omgevingsveiligheid (f)				43		
- Budget uit detacheringen (h)		23	23	-63		-40
- Additionele opdrachten		753	753			753
Sub-totaal	11.774	2.165	13.939	70	0	13.966
Programma Toezicht en Handhaving						
- Werkplan	9.709		9.709			9.709
- Bijstellingen werkplan:						
- Intensiveringen VJN		122	122			122
- Bodemtaken		10	10			10
- E-PRTR		7	7			7
- Werkgebonden Personen Mobiliteit (b)				108		108
- afronding Label C (c)				-78		-78
- bijstelling grondwatersanering (d)				-22		-22
- controle geluidshinder evenementen (e)				8		8
- Budget uit detacheringen (h)		84	84	103		187
- Additionele opdrachten	732	52	784			784
Sub-totaal	10.441	275	10.716	119	0	10.835
Programma Overhead	10.896		10.896			10.896
- Intensiveringen (a t/m f)		667	667	74		741
- Bodemtaken		11	11			11
- Kosten voormalig personeel		60	60			60
- Subsidie ODNL (g)				245		245
- Dekking tekort uit intensiveringen		-170	-170			-170
- Bijstelling verwachte rentebaten (h)					-75	-75
Sub-totaal	10.896	568	11.464	319	-75	11.708
Totaal lasten	33.111	3.008	36.119	508	-75	36.509
Algemene dekkingsmiddelen	-32.425		-32.425			-32.425
- Additionele opdrachten	-732	-805	-1.537			-1.537
- Intensiveringen (a t/m e)		-2.162	-2.162	-223		-2.385
- Bodemtaken		-37	-37			-37
- E-PRTR		-7	-7			-7
- Subsidie ODNL (g)				-245		-245
- Opbrengst uit detacheringen/UWV (h)		-107	-107	-40		-147
- Bijstelling verwachte rentebaten (i)					75	75
Totaal baten	-33.157	-3.118	-36.275	-508	75	-36.708
Saldo van lasten en baten	-46		-46			-46
Reserve						
- Storting reserve	216		216			216
- Onttrekking reserve		-60	-60			-60
Totaal reserves	216	-60	156	0	0	156
Resultaat	170	-170	0	0	0	-43

3.1 Wijzigingen na voorjaarsnota 2025

De wijzigingen van de bij de Voorjaarsnota bijgestelde begroting 2025 hebben betrekking op administratieve wijzigingen en wijzigingen waarop het bestuur expliciet akkoord moet geven. De administratieve wijzigingen beslaan een totaal van € 584.000, de bestuurlijke wijzigingen beslaan een bedrag van € 75.000. Omdat alle wijzigingen een budgetneutraal verwerkt worden, sluit de begroting nog steeds met een 0-resultaat

3.2 Administratieve wijzigingen na Voorjaarsnota 2025

1. Intensivering PZH Grondwaterbescherming € 135.000 (a)

Door Provincie Zuid-Holland is een aanvullende opdracht verstrekt voor Grondwaterbescherming ad € 135.000 en 1.080 uur. Dit betreft een incidentele opdracht voor 2025.

2. Intensivering Gemeente Den Haag Werkgebonden Personen Mobiliteit € 164.000 (b)

Van de gemeente Den Haag is een aanvullende opdracht ontvangen voor Werkgebonden Personen Mobiliteit voor 2025 en 2026. Voor 2025 gaat het om een bedrag van € 164.000, voor 2026 om € 224.000.

3. Afronding Label C diverse deelnemers -/- € 78.000 (c)

De in 2023 begonnen werkzaamheden in het kader van Label C zijn afgerond. De resterende uren en bijbehorende bedragen van de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar en Westland worden met deze wijziging verwerkt in de deelnemersbijdragen.

4. Bijstelling Grondwatersanering PZH -/- € 34.000 (d)

Op basis van nieuwe inzichten in het te verwachten aantal aanvragen wordt het bedrag dat in het werkplan van PZH is opgenomen voor grondwatersanering met € 34.000 naar beneden bijgesteld.

5. Intensivering Midden-Delfland Controle geluidshinder evenementen € 10.900 (e)

Van de gemeente Midden-Delfland is een aanvullende opdracht ontvangen voor controle op geluidshinder bij evenementen. Dit was niet opgenomen in het werkplan.

6. Versterking Omgevingsveiligheid Den Haag € 63.600 (f)

Met de gemeente Den Haag is afgesproken een bedrag van € 63.600 op te nemen voor de versterking van de omgevingsveiligheidsdiensten. Dit bedrag is conform septembercirculaire 2025.

7. Subsidie Robuustheid ODNL € 245.000 (g)

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft een subsidie van 7 miljoen euro beschikbaar gesteld als bijdrage in de kosten voor de voorbereiding van het proces 'robuust worden van uw Omgevingsdienst'. De subsidie wordt via Omgevingsdienst NL uitgegeven. Er is maximaal € 245.000,- per OD beschikbaar. Aan ODH is dit maximale bedrag toegekend.

8. Opbrengst uit detacheringen € 40.000 (h)

Herziening van een aantal detachingscontracten en het aangaan van een aantal nieuwe detacheringen leidt per saldo tot een toename van de detachingsopbrengsten van € 40.000.

3.3 Bestuurlijke wijzigingen na Voorjaarsnota 2025

1. Bijstelling verwachte rentebaten -/- € 75.000)

Op basis van de ontvangen rentebaten in het eerste en tweede kwartaal van 2025 en de huidige rentepercentages wordt voor 2025 het bedrag aan verwachte rentebaten met € 75.000 naar beneden toe bijgesteld van € 350.000 naar € 275.000.

3.4 Overzicht wijzigingen NJN deelnemersbijdragen

In onderstaande tabel zijn de deelnemersbijdragen weergegeven na verwerking van de wijzigingen zoals opgenomen in deze najaarsnota.

Tabel 4 Deelnemersbijdrage

bedragen * € 1.000

Deelnemers	Bijdrage 2025 na VJN	Grondwater- bescherming	Werkgebonden Personen Mobiliteit	Afronding Label C	Correctie Grondwater- sanering	Controle geluidshinder evenementen	Versterking Omgevings- veiligheid	Bijdrage 2025 na NJN
Delft	1.742							1.742
Den Haag	8.047		164				64	8.275
Leidschendam-Voorburg	1.234			-52				1.182
Midden-Delfland	736			-9		11		738
Pijnacker-Nootdorp	1.053			-11				1.042
Rijswijk	958			-4				954
Wassenaar	660			-6				654
Westland	4.958			-34				4.924
Zoetermeer	1.425							1.425
Provincie Zuid-Holland	13.398	135			-34			13.499
Totaal	34.208	135	164	-116	-34	11	64	34.432

3.5 Verwacht resultaat

Ten opzichte van de vastgestelde begroting lijkt op dit moment, vooral als gevolg van het grotere werkvolume, zowel voor vast personeel als voor inhuur derden het budget niet toereikend. Met de aanvullende financiering voor 2025 op basis van de claims uit de vier maanden- en de acht maandenrapportage waar nog geen definitieve overeenstemming over is en die een omvang heeft van ongeveer € 3,5 miljoen, worden de tekorten op de personeelsbudgetten opgelost. Wij verwachten het jaar 2025 bij toekenning van de gevraagde claims dan ook positief af te sluiten.

De omvang van het resultaat is behalve van de omvang van de aanvullende financiering, ook afhankelijk van de nacalculatie op basis van de daadwerkelijk gerealiseerde uren. Op basis van de huidige inzichten in de financiën en de uren-realiseringsverwachting verwacht ODH dat het resultaat over 2025 binnen een marge van - 2% en +3% van de begroting zal liggen.

3.6 Meerjarenbegroting 2025-2028

Tabel 5 Meerjarenoverzicht

bedragen * € 1.000

Totaal baten en lasten per programma	Begroting 2025	Begroting na VJN 2025	Begroting na NJN 2025	Meerjaren begroting		
				2026	2027	2028
Programma Toetsing en Vergunningverlening	11.774	13.939	13.966	11.618	11.618	11.618
Programma Toezicht en Handhaving	10.441	10.716	10.835	10.086	9.259	9.259
Totaal programma's	22.215	24.655	24.801	21.704	20.877	20.877
Programma Overhead	10.896	11.464	11.687	11.115	10.964	10.964
Totaal Lasten	33.111	36.119	36.488	32.819	31.841	31.841
Algemene dekkingsmiddelen	-32.425	-34.738	-35.107	-32.181	-31.751	-31.751
Baten additionele opdrachten	-732	-1.537	-1.537	-548		
Totaal Baten	-33.157	-36.275	-36.644	-32.729	-31.751	-31.751
Saldo van baten en lasten	-46	-156	-156	90	90	90
Reserves	216	156	156	-90	110	110
Saldo reserves	216	156	156	-90	110	110
Geraamd resultaat	-170	0	0	0	-200	-200

In bovenstaand overzicht is de meerjarenbegroting weergegeven na verwerking van de budgetmutaties uit zowel de voorjaarsnota als de najaarsnota. De meerjarenbegroting voor de jaren 2026 t/m 2028 is gebaseerd op de vastgestelde begroting 2026, vermeerderd met de meerjarige wijzigingen uit de voorjaarsnota en de najaarsnota van 2025.

4 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 6 november 2025;

BESLUIT:

1. In te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Najaarsnota 2025 (zoals vermeld in paragraaf 3.3).

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 27 november 2025.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

Msc. M.R. Ferwerda

5 Bijlagen

5.1 Output T&V eerste acht maanden 2025

5.1.1 Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) T&V

1. Tijdigheid

Een indicator tijdigheid van de taakuitvoering is ODH-breed uitgewerkt voor de procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij is onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Voor deze indicator geldt geen vastgestelde norm.

Overzicht tijdigheid uitgevoerde zaken in de maanden januari t/m augustus 2025

ODH Regulier					
PDC Code	ZaaktypeNaam	Procedure	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig
R01-2.1	Omgevingsvergunning (OW)	Regulier	312	89	29 %
R06-12.1	Overige vergunningen (OW)	Regulier	4	3	75 %
R13.1	Beschikking op saneringsplan (OW)	Regulier	2	0	0 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag (OW)	Regulier	1	1	100 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS (OW)	Regulier	1	1	100 %
R19.1	Vergunning Waterwet	Regulier	13	2	15 %
R21.1-2	Ontheffing Wet natuurbescherming	Regulier	38	4	11 %
Totaal			371	100	27%

ODH Uitgebreid					
PDC Code	ZaaktypeNaam	Procedure	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig
R01-2.1	Omgevingsvergunning (OW)	Uitgebreid	14	3	21 %
R13.1	Beschikking op saneringsplan (OW)	Uitgebreid	4	0	0 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag (OW)	Uitgebreid	1	0	0 %
R21.1-2	Ontheffing Wet natuurbescherming	Uitgebreid	1	0	0 %
R22.1	Vergunning Wet natuurbescherming	Uitgebreid	6	0	0 %
Totaal			26	3	12%

Door de invoering van de Omgevingswet is het complexer geworden om te bepalen welke procedures invloed hebben op de behandeltermijn. Eerder was dit eenvoudig inzichtelijk via het overzicht. De vergunningen die onder de Omgevingsvergunning (Ow) vallen, zijn voornamelijk gerelateerd aan flora en fauna (68%) en de waterwet (23%). Voor beide soorten vergunningen geldt dat het realiseren binnen de gestelde tijd beperkt kan worden door de complexiteit en het werkvolume.

Voor de niet in de tabellen opgenomen producten geldt of geen termijn of een servicetermijn, zoals voor toetsing en advisering als onderdeel van een Wabo procedure. In het zaakstelsel worden de producten per soort geregistreerd (bijvoorbeeld als "toets" of "advies") zonder een nader onderscheid op basis van de behandeltermijnen.

2. Bezwaar- en beroepszaken

Het totaal aan bezwaar- en beroepszaken levert het navolgende overzicht op. Het betreft voor het overgrote deel (84%) provinciale dossiers, waarvan het overgrote deel op het gebied van Groene wetgeving. In de eerste acht maanden van 2025 was er één gegrond beroep.

Bezwaar- en beroepszaken 2025	ODH			
Programma T&V	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Totaal
Afgewezen	1	0	0	1
Deels gegrond	0	1	0	1
Gegrond	0	1	0	1
Niet-ontvankelijk	5	0	0	5
Ongegrond	7	2	1	10
Verzoek Ingetrokken	9	3	1	13
Totaal	22	7	2	31

5.1.2 Raming en realisatie uitgevoerde taken T&V

Toetsing & Vergunningverlening Milieu 2025	PDC Code	Kengetal 2025 (uur per product)	TOTAAL			
			Begroting 2025		Realisatie 2025	
Taak/Product			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Milieu-inrichtingen						
Omgevingsvergunning Milieu niet complex	OR01.1	125	7	875	2	684
Omgevingsvergunning Milieu complex	OR01.1	200	2	400	2	635
Revisievergunning	OR01.2	200	2	400	1	427
Wijziging omgevingsvergunning niet complex	OR01.3	130	15	1.950	5	955
Wijziging omgevingsvergunning complex	OR01.3	250	2	500	1	228
Milieuneutrale veranderingsvergunning	R01.4	60				
Omgevingsvergunning BRIKS	OR01.1	70	2	140	1	195
Regie Briks	OR27.1			150		93
Intrekingsbesluit Wm	R01.6	40	4	160		
Geactualiseerde vergunning	R01.8	200	16	3.200	3	389
Actualisatietoets vergunningen	R07.1			755		2.680
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	R02.1	40				
Behandeling melding Bal MBA Overig	OR03.1	12	385	4.620	141	1.427
Behandeling melding Bal - Indirecte lozing	OR03.1				72	450
Behandeling melding Bal Gesloten bodemenergiesysteem	OR09.1	14			49	449
Maatwerkvoorschrift milieu / indirecte lozing	OR04.1	24	120	2.880	97	3.641
Gelijkwaardigheidsbesluit	OR05.1			50		5
Besluit overleggen rapportage	OR06.1a	12				
Behandeling sloopmelding zonder asbest	OR28.1	6	25	150	13	50
Behandeling eenvoudige asbestmelding (sloop)	OR28.1	1	2.759	2.759	1.908	2.982
Behandeling reguliere asbestmelding (sloop)	OR28.1	2	996	1.992	604	1.598
Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	OR08.2	8	30	240	22	182
Vuurwerktoestemming	OR10.1	36	15	540	8	515
Behandeling vuurwerk melding	OR11.1	16	25	400	24	553
Vuurwerkvergunning	A01	25	5	125		3
Bijzondere toestemming laden en lossen vuurwerk	OR10.3	6	5	30		
Toetsing en advies Wm	A01	12	365	4.380	134	2.566
Toetsing en advies asbest	A01.5	4	351	1.404	43	505
Beoordeling rapportageverplichting Milieu	OT05.1	8	370	2.960	254	3.062
Mer-beoordelingsprocedure mba	OR60	12	3	36		25
Vooroverleg Milieu	A03.1	60	38	2.280	49	905
Vooroverleg asbestmelding (sloop)	A03.1	12	3	36		
Vooroverleg Mijnbouwwerk	OA03.	20				
Advies Mijnbouwwerk	OA03.	32	7	224	1	26
Vergunning Mijnbouwwerk	OA03.	100				
Beheer milieu-informatie inrichtingen	D11.1					
Administratieve handhaving Wm	H01.1	8				
Totaal Milieu-inrichtingen			5.552	33.636	3.434	25.231

Toetsing & Vergunningverlening Milieu 2025	PDC Code	Kengetal 2025 (uur per product)	TOTAAL			
			Begroting 2025		Realisatie 2025	
Taak/Product			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Bodembescherming en -kwaliteit						
Beschikking bodemsanering	R13.1	16	109	1.744	28	553
Behandeling melding wijziging saneringsplan	R13.1	8	45	360		
Maatwerkregel-/voorschrift bodem	OR55.1	16	19	304	6	149
Behandeling melding bodemsanering	OR14.1	10	44	440		
Behandeling melding Bal - Bodem saneren	OR03.1	10	174	1.740	93	820
Behandeling melding Bal - Bodem graven	OR03.1	4	259	1.036	251	2.012
Beoordeling melding MBA opslaan en toepassen	OR15.1	4	620	2.480	375	1.500
Risicoboordeling grondwaterverontreiniging	AO9	6	12	72		
Melding grondwatersanering	OR65	16	6	96		
Omgevingsvergunning grondwatersanering	OR66	10	2	20		
Toets bodem + bodem t.b.v. NAZCA	A01	6	1.465	8.790	623	4.707
Coördinatie bodemsanering	D03.1			1.090		806
Advies bodem	A01	6	412	2.472	287	1.515
Behandeling melding Bal - Bodem gesloten stortplaats	OR03.1			200		
Beoordeling rapportageverplichting Bodem	OT05.1					
Beoordeling rapportageverplichting Overig	OT05.1				1	1
Vooroverleg bodem	A03.1	16	38	608	14	164
Administratieve handhaving Bodem	H01.1	4	211	844	49	85
Implementatie regelgeving/beleid Bodem				197		
Vooroverleg grondwaterbescherming/ontgronding	A03.1	32	75	2.400	85	1.191
Advies grondwaterbescherming	A01.	16	10	160	57	755
Toets grondwaterbescherming	A01	16	10	160		
Melding grondwaterbescherming	OR43.1	8	90	720	85	770
Vergunning grondwaterbescherming	OR20.1	60	40	2.400	89	3.186
Wettelijk advies en instemming - Grondwaterbescherming		60	30	1.800	31	478
Advies ontgronding	A01	16	2	32	3	23
Toets ontgronding (vrijstelling)	A01	16	10	160		
Vergunning ontgronding niet-complex	OR16.1	80	5	400	11	505
Vergunning ontgronding complex	OR16.1	175	2	350		
Vooroverleg wateronttrekking/OBES/GBES		32	76	2.432	26	1.074
Advies wateronttrekking / GBES / OBES	A01.	20	60	1.200	22	1.466
Toets wateronttrekking / OBES	A01	24	2	48		
Melding GBES	R18.1	10	127	1.270		
Omgevingsvergunning GBES	R02.3	24	7	168	2	161
Vergunning grondwateronttrekking en -opslag	OR19.1	80	88	7.073		
Intrekken vergunning grondwateronttrekking en -opslag	R01.6	24	15	360		15
Omgevingsvergunning GBES/OBES					47	7.566
Informatie-ontsluiting Landelijk grondwaterregister	D11.1b			1.500		888
Advies Mijnbouwwet	A01	60	15	900	8	413
Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)water				1.650		
Totaal Bodembescherming en -kwaliteit			4.080	47.676	2.193	30.803

Toetsing & Vergunningverlening Milieu 2025	PDC Code	Kengetal 2025 (uur per product)	TOTAAL			
			Begroting 2025		Realisatie 2025	
Taak/Product			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Natuurbescherming						
Advies Natura 2000	A01.	8	60	480	1	29
Advies Soortenbescherming	A01.	16	50	800	12	180
Advies Houtopstanden	A01.	10	5	50	1	1
Advies Natuurschoonwet	A01.	12	30	360	3	56
Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	OR24	16	75	1.200	40	776
Bestuurlijk rechtsoordeel soortenbescherming	OR24	16	30	480	8	98
Toets Natura 2000	A01	16	140	2.240	132	2.252
Toetsing beheer en schadebestrijding	A01	24	2	48		
Toets soortenbescherming	A01	16	70	1.120	46	589
Opdracht Wet natuurbescherming	OR21.1	60	2	120	2	107
Omgevingsvergunning flora en fauna BS (inclusief opdracht)	OR21.2	60	10	600	3	448
Omgevingsvergunning flora en fauna niet-complex	OR21.2	60	173	10.380	214	10.352
Omgevingsvergunning flora en fauna complex	OR21.2	100	63	6.300	61	8.878
Omgevingsvergunning flora en fauna onderzoek/onderwijs	R21	40	3	120		
Ontheffing SB tijdelijke natuur	R21				1	53
Maatwerk Houtopstanden	OR04.1	24	9	192	7	386
Maatwerk - Natura 2000	OR04.1					
Melding houtopstanden	OR50.1			720		488
Omgevingsvergunning Natura 2000 niet complex	OR22.1	32	50	1.600	17	2.708
Omgevingsvergunning Natura 2000 complex	OR22.1	100	5	500	2	597
Intrekken Vergunning Wnb Natura 2000	R01.6	40	10	400		5
Wettelijk advies en instemming - Natura 2000 niet-complex	OR23.1	32	5	160	2	103
Wettelijk advies en instemming - Natura 2000 complex	OR23.1	100	5	500		
Wettelijk advies en instemming - Soortenbescherming categorie 0-1-2	OR23.2	50	5	250	1	21
Wettelijk advies en instemming - Soortenbescherming categorie 3	OR23.2	60	2	120		
Wettelijk advies en instemming - Overig	OR23.2				1	100
Vooroverleg Natura 2000	A03.1	16	50	800	31	725
Vooroverleg soortenbescherming	A03.1	20	45	900	50	1.799
Vooroverleg Natura 2000/flora en fauna/houtopstand	OA03				13	283
Informatie-ontsluiting derogatie flora en fauna	A03.1			500		236
Implementatie natuurbescherming en beheerplannen-Stikstof	A01.1			11.095		3.233
Implementatie natuurbescherming en beheerplannen-Soorten	A01.1			10.150		4.704
Implementatie natuurbescherming en beheerplannen	A01.1					1.923
Totaal Natuurbescherming			899	52.185	648	41.130

Toetsing & Vergunningverlening Milieu 2025	PDC Code	Kengetal 2025 (uur per product)	TOTAAL			
			Begroting 2025		Realisatie 2025	
Taak/Product			Aantal	Uren	Aantal	Uren
Geluid, Lucht, EV						
Enkelvoudig advies geluid	A01.	16	56	896	19	354
Enkelvoudige toets geluid	A01	16	297	4.752	235	5.173
Enkelvoudig advies geluid evenementen	A01.	10	45	450	43	619
Enkelvoudig advies geluid APV	R08.1	8	113	904	47	515
Zonebeheer industrielaawaai	D04.1			435		122
Beschikkingen hogere waarde	R25.1	32	15	480	12	455
Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	OR12.1	16	5	80		117
Inpassing bedrijf	D04.3	10			1	28
Vooroverleg Milieu en RO	A03.1	75	9	675	2	210
Advies milieu quickscan	A01.	10				
Samengesteld advies milieuaspecten	A01.	20	58	1.160	58	1.321
Samengestelde toets milieuaspecten	A01.	24	43	1.032	52	758
Enkelvoudig advies licht, lucht, geur en externe veiligheid	A01.	12	50	600	13	98
Enkelvoudige toets licht, lucht, geur en externe veiligheid	A01	8	176	1.408	121	489
Monitoring van de omgevingswaarden voor luchtkwaliteit	D08.1			90		3
Advies/toetsing MER	A04.1	24	12	288	1	14
Toetsing onderzoek MER-beoordeling	A04.3	50	8	400	2	200
Totaal Geluid, Lucht, EV			887	13.650	606	10.478

Overige taken						
Advies/ondersteuning OG (Bestuur en Beleid)	A01.3			2.405		2.562
Relatiebeheer	D14.1			500		122
Deelname crisisorganisatie	D16.1			115		
Behandeling Woo-verzoek	D15.1	60	21	1.260	13	482
Behandeling bezwaar en beroep	J01.1	100	36	3.600	31	3.588
Behandeling ingebrekestelling	J04.1	4			11	235
Helpdesk loket / informatie-ontsluiting	D09.1			7.700		4.462
Planning-Control-Kwaliteit-Data	D14.1			3.450		2.499
Databank Flora en Fauna	A01.1					
Specifieke Projecten, niet benoemde taken	x100			1.859		833
Verschil beschikbaar-geraamd (afrondding)				-1.034		
Totaal Overige taken			57	19.855	55	14.782

TOTAAL			11.475	167.002	6.935	122.423
---------------	--	--	---------------	----------------	--------------	----------------

5.2 Output T&H eerste acht maanden 2025

5.2.1 Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) T&H

Overzicht handhavingsverzoeken, bezwaar- en beroepszaken in de maanden januari t/m augustus 2025

Programma T&H	2025			
	Besluit op Handhavingsverzoek	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening	Behandeling beroep met voorlopige voorziening
Afgewezen	5			
Ongegrond		9	4	
Toegekend				
Deels toegekend				
Gegron			1	
Niet-ontvankelijk		1	1	
Ingetrokken		4	2	
Deels gegron		2		
Totaal	5	16	8	0

5.2.2 Raming en realisatie uitgevoerde taken T&H

Toezicht & Handhaving Milieu 2025		PDC Code	Kengetal (uur per product)	TOTAAL			
Taak/Product	Productvariant			Begroting		Realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Totaal				12.438	123.907	8.234	84.278
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)							
Integrale controle	Gestapeld toezicht planmatig	T01.5	15	284	4.260	117	2.639
	Gestapeld toezicht incidenteel		16	0	0	8	90
	Ow-regulier planmatig		15	1.218	19.134	857	15.366
	Ow-regulier incidenteel		12	172	2.064	91	1.497
	Ow-regulier ketentoezicht		9	25	225	10	1.429
	Ondermijning		8	202	1.616	83	797
	Waterhuishouding GTB		16	68	1088	41	703
Opleveringscontrole	Opleveringscontrole	T01.6	13	21	273	4	116
Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven	T03.1	9	418	3.762	84	804
Deelcontrole	Afvalbeheer	T01.4	4	90	360	0	0
	Asbest		8	125	1.000	75	689
	Assimilatie		6	36	216	26	223
	Energie/duurzaamheid		14	227	3.178	133	2.084
	Externe Veiligheid		10	0	0	2	17
	Grondwateronttrekking		12	25	300	5	60
	Grondwatersanering		18	3	54	1	3
	Indirecte lozingen		14	27	378	0	0
	Meten/Verificatie		10	1	10	0	0
	Projectcontrole		9	109	981	3	25
	Thema controle		9	64	576	7	61
	Nazorg stortplaatsen		32	14	448	12	274
	Vuurwerkopslag		10	183	1.830	126	958
	WKO-afdichting		7	5	35	3	16
	WKO-boorcontrole		14	35	490	31	353
	WKO-regulier		12	172	2.064	41	382
	WKO-Start-Up		12	20	240	13	103
Administratieve controle (preventief)	Administratief toezicht	T01.1	8	5	40	5	82
	Administratief toezicht UO		5	70	350	208	821
	Diepgaand Administratief Toezicht UO		13	33	429	22	180
	Administratief Informatieplicht		2	0	0	0	1
	Administratief toezicht bodem		5	0	0	5	64
	Administratief toezicht WPM			108	216	103	248
	Asbest		5	68	340	51	289
Totaal				3.828	45.957	2.167	30.373
Toezicht - Overig							
Beoordeling rapportageverplichting	Programma van eisen / UPD	T05.1	9	3	27	0	0
	Natte-koeltorens		9	46	414	38	493
	WKO-administratief		7	593	4.151	507	3.421
Beoordeling E-PRTR-rapportage		T05.2	17	16	272	16	249
Controle mobiele puinbreker		T04.1	12	15	180	19	196
Controle vuurwerkevenement		T04.2	14	45	630	31	448
Gebiedscontrole specifieke wetgeving	PMV	T03.3	12	24	288	12	352
	Gebied waterhuishouding GTB		14	18	252	0	11
	Gebiedscontrole assimilatie		7	18	126	1	34
	Gebiedscontrole Drones		20	5	100	0	0
Beoordelen toezicht nav informatieverplichting (OW)		T16.1		0	0	249	580
Totaal				783	6.440	873	5.784

Toezicht & Handhaving Milieu 2025		PDC Code	Kengetal (uur per product)	TOTAAL			
Taak/Product	Productvariant			Begroting		Realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Overlast							
Klachtbehandeling milieu		T06.1	2	2.328	4.656	1.529	2.072
Behandeling voorvalmelding		T07.1	2	141	282	102	202
Besluit op handhavingsverzoek		H05.1	30	13	390	5	257
Aspectcontrole	Handhavingsverzoek	T01.2	11	10	110	4	49
	Melding overlast (klacht)		8	1.573	12.584	1.223	10.539
	Ongewoon voorval		8	105	840	82	774
	Ongewoon voorval asbest		8	1	8	6	57
	Ongewoon voorval bodem		8	5	40	19	371
Controle geluidhinder	Geluid evenementen	T12.1	20	57	1.140	40	1.012
	Geluid overig		13	11	143	3	36
Totaal				4.244	20.193	3.013	15.369

Bodembescherming en -kwaliteit							
Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig	T09.1	18	45	810	21	437
	Nazorg passief		15	16	240	5	106
Controle bodem Ow	Graven/Saneren/Lozen bodem	T09.2	18	118	2.124	58	1.207
	Zorgplicht Bodemkwaliteit		13	13	169	2	34
	Tanksanering ondergronds		15	22	330	14	211
Controle toepassing grond- en bouwstoffen		T09.4	15	141	2.115	71	1.377
Controle lozen Ow		T09.6	12	25	360	1	92
Gebiedscontrole bodembescherming		T10.1	14	32	448	11	121
Totaal				412	6.596	183	3.586

Bouw en gebruik							
Controle BRIKS		T13.1	35	5	175	2	61
Controle brandveilig gebruik		T14.1	25	7	175	7	165
Totaal				12	350	9	226

Toezicht & Handhaving Milieu 2025		PDC Code	Kengetal (uur per product)	TOTAAL			
Taak/Product	Productvariant			Begroting		Realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)							
Hercontrole	Afvalbeheer	T02.3	6	19	114	0	0
	Assimilatie		6	25	150	6	48
	Asbest		6	62	372	35	245
	Toepassing en opslaan grond- en bouwstoffen		8	4	32	1	8
	Bodemsanering ernstig		11	3	33	1	18
	Brandveilig gebruik			0	0	5	31
	Energie/duurzaamheid		7	116	812	105	927
	E-prtr		8	1	8	0	0
	Gestapeld toezicht planmatig		7	159	1.113	73	607
	Gestapeld toezicht incidenteel		7	0	0	2	9
	Graven/Saneren/Lozen bodem		11	9	99	3	41
	Grondwatersanering		8	0	0	1	15
	Indirecte lozingen		7	2	14	0	0
	Inventarisatie bedrijven		7	87	609	16	108
	Melding overlast (klacht)		7	130	910	64	478
	Mobiele puinbreker		6	0	0	6	45
	Natte-koeltorens		6	3	18	2	16
	Nazorg stortplaatsen		7	0	0	1	3
	Nazorg passief		7	0	0	0	6
	Ondermijning		6	98	588	57	411
	Ongewoon voorval		6	3	18	2	17
	Opleveringscontrole		6	5	30	1	23
	Thema controle		6	44	264	3	51
	Tanksanering ondergronds		6	2	12	1	10
	Vuurwerkopslag		6	6	36	3	19
	Waterhuishouding GTB		7	25	175	8	77
	WKO-administratief		6	100	600	108	652
	WKO-afdichting		4	1	4	0	0
	WKO-boorcontrole		4	2	8	1	3
	WKO-regulier		7	13	91	6	42
	WKO-Start-Up		7	8	56	5	41
	Ow-regulier ketentoezicht		6	0	0	4	30
	Ow-regulier planmatig		7	488	3.443	249	2.074
	Ow-regulier incidenteel		7	53	371	36	244
Administratieve controle (repressief)	Administratief toezicht UO	T02.1	5	45	225	146	689
	Diepgaand Administratief Toezicht UO		5	0	0	1	3
	Asbest		5	16	80	51	373
	Administratief toezicht WPM			108	216	27	81
	Administratief Informatieplicht		5	0	0	4	21
Sanciecontrole administratief	Administratief toezicht	T02.4a	6	0	0	0	34
	Administratief toezicht UO		5	24	120	20	125
	Asbest		5	3	15	14	96
	Administratief toezicht WPM			20	80	0	0
Sanciecontrole	Afvalbeheer	T02.4	4	6	24	0	0
	Assimilatie		6	7	42	9	58
	Asbest		6	15	90	5	39
	Bodemsanering ernstig		10	2	20	0	5
	Energie/duurzaamheid		7	21	147	2	23
	Gestapeld toezicht planmatig		7	34	238	38	344
	Gestapeld toezicht incidenteel		7	0	0	5	41
	Graven/Saneren/Lozen bodem		8	0	0	0	1
	Inventarisatie bedrijven		6	12	72	11	112
	Melding overlast (klacht)		6	123	738	66	486
	Natte-koeltorens		6	1	6	3	26
	Ondermijning		6	28	168	29	324
	Ongewoon voorval		6	0	0	1	5
	Opleveringscontrole		6	3	18	1	6
	Thema controle		6	18	108	1	13
	Tanksanering ondergronds		6	0	0	1	10
	Vuurwerkopslag		6	5	30	19	141
	Waterhuishouding GTB		7	15	105	19	208
	WKO-administratief		6	15	90	26	142
	WKO-regulier		7	6	42	3	28
	WKO-Start-Up		7	1	7	3	31
	Ow-regulier incidenteel		6	24	144	27	351
	Ow-regulier planmatig		6	100	608	58	561
	Ow-regulier ketentoezicht		6	0	0	2	256
Totaal				2.120	13.413	1.397	10.931

Toezicht & Handhaving Milieu 2025		PDC Code	Kengetal (uur per product)	TOTAAL			
Taak/Product	Productvariant			Begroting		Realisatie	
				Aantal	Uren	Aantal	Uren
Handhaving							
Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom		H01.1a	12	400	4.800	213	3.134
Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom		H01.1b	9	254	2.286	144	1.580
Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang		H01.1c	45	0	0	0	0
Handhavingsbesluit - Bestuursdwang		H01.1d	45	0	0	0	0
Bestuursdwang		H02.1	45	0	0	0	0
Last onder dwangsom - Invorderen		H02.2a	12	125	1.500	55	757
Last onder dwangsom - Intrekken		H02.2b	5	201	1.005	129	787
Bestuurlijke strafbeschikking milieu		H03.1	15	0	0	0	0
Strafrechtelijke handhaving inzet BOA		H04.1		0	2.369	0	1.072
Totaal				980	11.960	541	7.331

Bezwaar & Beroep							
Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening		J01.1	45	0	0	0	0
Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening		J01.2	30	24	720	16	770
Behandeling beroep met voorlopige voorziening		J02.1	55	0	0	0	0
Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening		J02.2	50	11	550	8	604
Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening		J02.3	55	0	0	0	0
Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening		J02.4	50	2	100	2	67
Totaal				37	1.370	26	1.440

Advisering							
Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag		A01.3	10	7	70	9	323
Advies milieu-aspecten calamiteit		A01.4	17	3	51	1	55
Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag		A01.5	10	9	90	1	54
Beleidsadvies milieu		A02.1a		0	1.919	0	1.012
Totaal				19	2.130	11	1.444

Preventie							
Communicatie	Project communicatie	D12.1		0	147	9	139
	Branche-aanschrijvingen			0	0	0	62
	Digitale informatieverstrekking			0	300	0	0
Beoordeling reguleringssituatie	Check bedrijvenbestand	T15.1		0	0	0	3
Totaal				0	447	9	204

Overige taken							
Helpdesk		D09.1		0	2.215	0	1.832
Meldkamer		D10.1		0	1.146	0	1.210
Informatie-ontsluiting		D11.1		0	1.080	0	643
Relatiebeheer		D14.1		0	445	0	421
Behandeling Woo-verzoek		OR41.1	32	3	96	2	34
Deelname crisisorganisatie		D16.1		0	225	0	36
Meting en monitoring milieukwaliteit	Data-analyse	D19.1		0	411	0	0
Meting en monitoring milieukwaliteit	Ketentoezicht analyses/onderzoek	D19.1		0	700	0	0
Advies/analyse/communicatie lekstromen	Waterhuishouding GTB	P06.1		0	657	0	357
Coördinatie Vuurwerkopslag/evenementen		P01.1		0	247	0	121
Coördinatie drone toezicht		P08.2		0	0	0	84
Actualisatie VTH indirecte lozingen		P08.3		0	100	0	66
Gasdrukstations Haaglanden		P08.4		0	301	0	0
Pilot RisicoRadar		P08.1		0	500	0	396
Aanpak gezonde en veilige circulaire economie		P01.2		0	159	0	85
Project ZZS ODH		P03.1		0	72	1	56
Additioneel vermijdings- en reductieprogramma's ZZS		P03.3		0	120	0	0
Project Ketentoezicht		P01.4		0	3750	0	1.998
Projecten Netwerk nieuwe energie		P01.5		0	126	0	26
Project Bedrijfsafval Den Haag		P02.1		0	30	0	24
Project WPM		P02.5		0	320	2	199
EPBD III en Label C		P04.1		0	1704	0	2
Nader te bepalen specifiek project		P10.0		0	647	0	0
Totaal				3	15.051	5	7.589
TOTAAL REGULIER				12.438	123.907	8.234	84.278

5.3 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BHV	Bedrijfshulpverlening
BRIKS	Bouw-, Reclame-, Inrit-, Kap- en Sloop
BUS	Besluit Uniforme Saneringen
BV	Bedrijfsvoering
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EU ETS	EU Emissions Trading System
Fte	Fulltime-equivalent
GGD	Gemeentelijke of gemeenschappelijke gezondheidsdienst
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IOV	Impuls Omgevingsveiligheid
KPI	Kritische prestatie-indicator
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NJN	Najaarsnota
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
Ow	Omgevingswet
PAS	Programmatische Aanpak Stifstof
PFAS	Per- en polyfluoralkylstoffen
PMV	Provinciale Milieuverordening
PZH	Provincie Zuid-Holland
RO	Ruimtelijke Ordening
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
SPUK	Specifieke Uitkering
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UO	Uitvoeringsorganisatie
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VUE	Versterkte Uitvoering Energiebesparingsplicht
VJN	Voorjaarsnota
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Whk	Werkhervattingskas
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wnb	Wet natuurbescherming
Wm	Wet milieubeheer
WW	Werkloosheidswet
ZW	Ziektewet

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur
27 november 2025

Agendapunt	5a	Technische begrotingswijziging opleidingsbudget naar 3% loonsom
------------	----	---

Het laatste robuustheidscriterium waar ODH nog aan moet voldoen is de aanpassing van het opleidingsbudget naar 3% van de loonsom. Het gaat om een beperkte ophoging van het bestaande budget omdat het huidige opleidingsbudget al meer dan 2,3% van de begrote loonsom bedraagt. Het gaat om een bedrag van € 85.000 dat gevonden wordt door herschikking van middelen die nu reeds bestemd zijn voor aan opleidingen gerelateerde activiteiten zoals coaching. Deelnemers wordt daarom niet om een extra bijdrage gevraagd.

Omdat ODH per 1 april 2026 aan dit criterium moet voldoen wordt deze technische wijziging nog dit jaar aan u voorgelegd zodat deze tijdig in de Begroting 2026 kan worden verwerkt.

Bijlagen

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit de technische begrotingswijziging vast te stellen.

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 27 november 2025

Agendapunt 5b Erratum Tarieventabel 2025

In de Meerjarenbegroting 2025-2028 is abusievelijk niet de juiste tarieventabel opgenomen. In deze tabel is de verdeling tussen overhead en directie kosten onjuist. De overhead per uur is weergegeven als € 48,96 waar dit € 41,31 had moeten zijn, de directe kosten zijn juist hoger. Dit leidt per saldo tot iets andere tarieven. De juiste tabel is als volgt:

Tariefgroepen	Directe kosten	Overhead	Totaal	Afgerond
1	59,14	41,31	100,45	100,00
2	67,35	41,31	108,66	109,00
3	75,41	41,31	116,72	117,00
4	83,25	41,31	124,56	125,00
5	95,15	41,31	136,46	136,00
6	110,43	41,31	151,74	152,00

Omdat in de praktijk al het gehele jaar gerekend wordt met de tarieven en de verdeling direct/overhead uit bovenstaande juiste tabel vloeien hier geen financiële consequenties uit voort. Wel zijn we verplicht om de juiste tarieven alsnog te laten vaststellen.

Bijlagen

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit de tarieventabel vast te stellen.

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 27 november 2025

Agendapunt 6 Controle protocol, normenkader en financiële verordening

Ter vaststelling ligt voor het aangepaste financiële verordening, controle protocol en normenkader 2025. In de bijlagen zijn de was-woordt overzichten opgenomen.

Aanleiding

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn aangepast voor de ingevoerde rechtmatigheidsverantwoording. De belangrijkste wijzingen in de BADO en BBV hebben enerzijds impact op de rechtmatigheidsverantwoording die het dagelijks bestuur van ODH afgeeft & de jaarrekeningcontrole van de externe accountant.

Impact van wijziging op de rechtmatigheidsverantwoording

- De verantwoordingsgrens is maximaal 2% van de totale lasten, wat in 2024 maximaal 3% was.
- Die verantwoordingsgrens geldt voor de combinatie van fouten en onduidelijkheden.
- De grondslag van de verantwoordingsgrens zijn de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, dit was voorheen totale lasten inclusief dotaties reserves.

Impact van wijziging op de jaarrekeningcontrole van externe accountant

- De goedkeuringstolerantie is de marge waarvoor de accountant een goedkeurende controleverklaring kan verstrekken bij jaarrekening. De goedkeuringstolerantie was 1% voor fouten en voor onzekerheden 3%. De goedkeuringstolerantie is vanaf 2025 2% voor de combinatie van fouten en onzekerheden jaarrekening.
- Dus vanaf 2025 worden fouten niet afzonderlijk gewogen van de onzekerheden. In plaats daarvan worden beiden bij elkaar opgeteld en wordt de combinaties afgezet tegen de grens van 2%.

Het statuut is aangepast aan de meest recente wet- en regelgeving en is daarmee weer actueel. Conform onze financiële verordening wordt dit statuut over vijf jaar opnieuw geactualiseerd.

Bijlagen

- 6.1 Concept controle protocol 2025
- 6.2 Concept normenkader 2025
- 6.3 Concept financiële verordening 2025
- 6.4 Was-woordt lijst controle protocol
- 6.5 Was-woordt lijst financiële verordening

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit de financiële verordening, controle protocol en normenkader 2025 vast te stellen.

Het Algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de ODH d.d. 6 november 2025 gelet op artikel 217 Provinciewet jo. De artikelen 57 en 136 Wet gemeenschappelijke regelingen,

BESLUIT:

Vast te stellen het controle protocol 2025 Omgevingsdienst Haaglanden inclusief het als bijlage bijgevoegde normenkader,

Controleprotocol Omgevingsdienst Haaglanden 2025

Geldend met terugwerkende kracht vanaf 01-01-2025

1. Inleiding

In dit protocol wordt door het algemeen bestuur een aantal zaken geregeld ter afbakening en ondersteuning van de uitvoering van de jaarrekeningcontrole, het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden.

Het controleprotocol wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Voor de jaarrekening 2025 is dit het geval omdat de BBV en BADO zijn gewijzigd. Op 21 maart 2025 is besloten tot aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). Deze wijzigingen zijn op 1 april 2025 gepubliceerd in het Staatsblad. Op dit moment geldt voor fouten een goedkeuringstolerantie van 1% van de totale lasten en voor onzekerheden een goedkeuringstolerantie van 3%. Met de wijzigingen in het BBV en het BADO vervalt het onderscheid tussen fouten en onzekerheden. Voortaan wordt eenzelfde percentage gehanteerd, namelijk 2%, om te bepalen of een aangepast oordeel over de financiële overzichten noodzakelijk is.

Het object van controle is de jaarrekening inclusief Single information, Single audit (Sisa)-bijlage en het financieel beheer over deze jaren zoals uitgeoefend door of namens het dagelijks bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden.

2. Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij

verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2025 en volgende jaren van Omgevingsdienst Haaglanden.

Actualisatie van dit controleprotocol zal plaatsvinden indien nodig. Het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden dient via het vaststellen van dit controleprotocol te bevestigen:

- de te hanteren goedkeuringstoleranties ten behoeve van de accountantscontrole;
- de rapportagegrens ten behoeve het opnemen en toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden door het dagelijks bestuur in de paragraaf bedrijfsvoering;
- de te hanteren verantwoordingsgrens ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur.

3. Wettelijk kader

De Provinciewet, artikel 217, schrijft voor dat het algemeen bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

De wet- en regelgeving waarop de accountant zijn verklaring en bevindingen baseert, moet door het dagelijks bestuur in een normenkader inzichtelijk worden gemaakt.

Het algemeen bestuur heeft op 4 juli 2024 de Controleverordening Omgevingsdienst 2023 vastgesteld. In deze verordening is de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van Omgevingsdienst Haaglanden geregeld.

4. Algemene uitgangspunten voor de jaarrekeningcontrole door de accountant (getrouwheid)

Zoals in artikel 217 Provinciewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door het algemeen bestuur benoemde accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

1. De getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
2. De getrouwe weergave van het rechtmatigheidsoordeel door het dagelijks bestuur van de jaarrekening.
3. De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe verantwoording mogelijk maken;

4. Het in overeenstemming zijn van de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 190 Provinciewet (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten);

5. De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening;

6. De paragraaf bedrijfsvoering.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 217, lid 6 Provinciewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) alsmede de voor accountants geldende controle- en overige standaarden bepalend zijn voor de door de accountant uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen.”

5. Single Information Single Audit (SiSa)

Ingaande 2007 is het principe van Single Information Single Audit (SISA) ingevoerd voor bijna alle specifieke uitkeringen van het rijk. Hierdoor gaan Omgevingsdiensten voortaan minder en maar op één moment verantwoordingsinformatie verstrekken aan het Rijk en provincie over specifieke uitkeringen. Er wordt namelijk aangesloten bij de reguliere jaarrekening van de Omgevingsdienst. Daarmee worden ook de totale controlewerkzaamheden van deze informatie verminderd.

Voor SISA verantwoordingen gelden specifieke toetsingsvoorwaarden. In de circulaire SiSa van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is nadere regelgeving verstrekt over de wijze van verantwoorden over specifieke uitkeringen. De SISA verantwoording wordt als bijlage meegenomen bij de jaarrekening en tevens door de accountant gecontroleerd en voorzien van een controle verklaringen. De accountant neemt per specifieke uitkering de fouten en onzekerheden in het verslag van bevindingen op. Het gaat hier om fouten/ onzekerheden die niet kunnen worden gecorrigeerd.

De rapporteringtolerantie voor specifieke uitkeringen heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. Het gaat alleen om het rapporteren van de waargenomen en niet herstelde fouten en onzekerheden voortkomende uit de accountantscontrole.

6. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening.

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties. Het uitvoeren van werkzaamheden met inachtneming van toleranties impliceert dat de controle zodanig wordt uitgevoerd, dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening inclusief de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van deze kwalitatieve beoordeling.

6.1 Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is de som van afwijkingen (fouten) in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelvorming van de gebruikers kan worden beïnvloed.

Om te voorkomen dat een enkele afwijking (fout) of onzekerheid in de jaarrekening leidt tot een afkeurend accountantsoordeel bij de jaarrekeningcontrole zijn in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) goedkeuringstolerantiegrenzen opgenomen. Het Algemeen bestuur moet de hoogte van de goedkeuringstolerantie tenminste vaststellen op in de Bado opgenomen ondergrenzen van 2% voor de combinatie van afwijkingen (fouten) in de jaarrekening en voor onzekerheden in de controle. Voor de bepaling van de hoogte van de goedkeuringstolerantie moet worden uitgegaan van de omvang van de lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves.

De gevolgen van de gehanteerde goedkeuringstolerantie voor de strekking van de controleverklaring is af te lezen in onderstaand schema:

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	$\leq 2\%$	$>2\% - \leq 4\%$	$> 4\%$

Naast de hierboven genoemde kwantitatieve tolerantiegrenzen is ook de kwalitatieve beoordeling (professional judgement) van de accountant van invloed op het accountantsoordeel en de te verstrekken controleverklaring.

6.2 Rapporteringstolerantie

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend. Hierbij wordt bedoeld op het bedrag waarboven de accountant voor wat betreft geconstateerde fouten of onzekerheden in de jaarrekening heeft te rapporteren in het verslag van bevindingen. De door de accountant voor de jaarrekening van Omgevingsdienst te hanteren rapporteringstolerantie wordt vastgesteld op €100.000.

6.3 Verantwoordingsgrens

Naast de goedkeurings- en rapportagetolerantie wordt de verantwoordingsgrens onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: “De verantwoordingsgrens is een door algemeen bestuur vastgesteld bedrag, waarboven het dagelijks bestuur van de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten, exclusief de dotaties aan de reserves”.

Het algemeen bestuur is vrij om binnen deze bandbreedte de grens te bepalen. Ligt het bedrag van de afwijkingen onder de grens dan is er sprake van goedkeuring en kan het dagelijks bestuur aangeven rechtmatig te hebben gehandeld. Boven het vastgestelde percentage moet het dagelijks bestuur de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De te kiezen grenzen moeten een juiste balans bewaken tussen het niveau van informatievoorziening aan het algemeen bestuur en de hoogte van uitvoeringskosten van de verantwoording die de organisatie gemaakt moet worden daartoe.

De verantwoordingsgrens bedraagt 2% zodat hiermee de tolerantiegrenzen voor rechtmatigheid gelijk zijn aan de toleranties voor getrouwheid.

6.4 Rapportagegrens

Het dagelijks bestuur is verplicht om onrechtmatigheden toe te lichten in de bedrijfsvoering-paragraaf indien de geconstateerde onrechtmatigheid de verantwoordingsgrens overschrijdt. Het dagelijks bestuur hecht waarde aan het gesprek over de bevindingen uit de rechtmatigheidscontroles. Daarom beperkt het dagelijks bestuur zich niet alleen tot het geven van een toelichting alleen bij het overschrijden van de verantwoordingsgrens. Het dagelijks bestuur rapporteert dan alle bevindingen omtrent de financiële rechtmatigheid boven de rapportagegrens in de paragraaf bedrijfsvoering met een toelichting vanuit haar

actieve informatieverstrekking richting het algemeen bestuur. We stellen voor deze rapportagegrens gelijk te stellen aan de rapporteringstolerantie.

7. Opbouw van de rechtmatigheidsverantwoording

In de door de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) opgestelde model tekst wordt gesproken over afwijkingen. Onder afwijkingen worden verstaan posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het dagelijks bestuur een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid. Deze onduidelijkheden staan niet gelijk aan de onzekerheden in de controle van de accountant.

Commissie BBV heeft een model tekst opgesteld voor de rechtmatigheidsverantwoording. Een nadere toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording zal worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt onder meer ingegaan op de volgende aspecten;

- Beheersmaatregelen die zijn getroffen om in de toekomst tekortkomingen in de rechtmatigheid (fouten of onduidelijkheden in processen) te voorkomen;
- Bevindingen die onder de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording blijven, maar wel relevant zijn om het dagelijks bestuur over te informeren;
- Bevindingen die boven de rapporteringsgrens vallen die het algemeen bestuur en dagelijks bestuur hebben afgesproken.

8. Rechtmatigheidscriteria

Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

- het begrotingscriterium;
- het voorwaardencriterium;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium (M&O-criterium).

8.1 Begrotingscriterium

- 8.1.1 Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.
- 8.1.2 De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het algemeen bestuur is geautoriseerd.
- 8.1.3 Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget,

passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.

- 8.1.4 Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt indien:
- a) Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
 - b) Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
 - c) Er sprake is van significante onvoorziene personele omstandigheden zoals in geval van langdurige ziekte.
 - d) De afwijking is geautoriseerd middels een (ter vaststelling) aan het algemeen bestuur gerichte rapportage of een in de P&C-cyclus opgenomen document (kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarstukken).
- 8.1.5 Begrotingsafwijkingen zijnde overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen lasten en baten zijn niet onrechtmatig indien deze tijdig zijn gemeld aan het algemeen bestuur. Het melden van deze afwijkingen aan het algemeen bestuur bij de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.
- 8.1.6 Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het algemeen bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.
- 8.1.7 Begrotingsonrechtmatigheden die ontstaan na het opstellen van de laatste rapportage aan het algemeen bestuur worden door het dagelijks bestuur gemeld en toegelicht in de jaarstukken.

8.2 Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop door het dagelijks bestuur wordt getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden en de (eigen) verordeningen. Bij het voorwaardencriterium wordt vooral gekeken of de financiële beheershandelingen binnen Omgevingsdienst haaglanden voldoen aan de voorwaarden zoals die gesteld zijn in de wet- en regelgeving. In het normenkader zijn de interne en externe regels opgenomen, die het dagelijks bestuur in zijn controle van het voorwaardencriterium moet betrekken.

Het voorwaardencriterium veroorzaakt in belangrijke mate de inspanningen die nodig zijn voor de rechtmatigheidscontrole. Door het aanbrengen van beperkingen in de toepassing van genoemde aspecten kunnen de te verrichten interne controle-inspanningen beperkt worden en is de kans op een niet-goedkeurende accountantsverklaring verkleind. Ten aanzien van de verordeningen worden uitsluitend financiële consequenties verbonden aan die bepalingen, die recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen betreffen. Oftewel voor de interne regelgeving vindt uitsluitend een toets plaats naar recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen.

Indien en voor zover bij de controle financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden de onrechtmatige handelingen in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels en kaderstellende besluiten betreft. Met andere woorden: interne regels van het dagelijks bestuur naar ambtelijke organisatie en andere dan kaderstellende vallen hierbuiten. Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normenkader niet juist of compleet is en dit consequenties heeft gehad voor de controles, dan geeft het dagelijks bestuur in de bedrijfsvoering paragraaf in de jaarstukken aan welke regels het betreft. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

8.3 M&O-criterium

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig. In tegenstelling tot andere getrouwheids- en rechtmatigheidsaspecten gaat het bij het M&O-criterium in het bijzonder om vast te stellen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat de wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening verantwoordt het dagelijks bestuur zich over de opzet, de uitvoering en de resultaten van het M&O-beleid.

Omgevingsdienst Haaglanden heeft nog geen specifiek M&O beleid. Wel is een aantal beheersmaatregelen ter voorkoming van M&O opgenomen in de verbijzonderde interne controle plannen. De controle richt zich op de toetsing in hoeverre in bestaande procedures deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik zijn genomen, alsmede de werking van de getroffen maatregelen vaststellen.

9. Rapportage accountant

Gedurende het jaar zal het dagelijks bestuur aandacht dienen te schenken aan de rechtmatigheidsvraagstukken en hierover rapporteren. Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant.

9.1 Algemeen bestuur: Rechtmatigheid

Vanaf 2023 rapporteert het dagelijks bestuur over de uitgevoerde rechtmatigheidscontroles in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag. Gedurende het jaar worden de controle bevindingen, gespecificeerd naar proces, aard van de fout of onduidelijkheid en bedrag door middel van een controlememorandum met de procesverantwoordelijke besproken. Daarnaast worden er aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de rechtmatigheidscontroles om de toekomstige fout of onduidelijkheid te mitigeren. De opvolging van deze aanbevelingen zal nauwlettend worden gemonitord door control.

9.2 Accountant: Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenoemde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht, de managementletter. De managementletter wordt met de Auditcommissie besproken.

9.3 Accountant: Accountantsverslag

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarrekening een accountantsverslag (verslag van bevindingen) uitgebracht aan het algemeen bestuur en dagelijks bestuur in afschrift aan het dagelijks bestuur. In het accountantsverslag wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw financieel beheer en verantwoording daarover waarborgen. Het accountantsverslag wordt met de Auditcommissie besproken.

9.4 Accountant: Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle van de jaarstukken een verslag van bevindingen uitgebracht aan het algemeen bestuur en in afschrift aan het dagelijks bestuur. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

9.5 Accountant: Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, ten aanzien van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur van opgestelde jaarrekening kan vaststellen. De controleverklaring wordt met de Auditcommissie besproken.

10. Intrekken oud protocol en inwerkingtreding

1. Dit protocol treedt in werking met ingang van 1-1-2025, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening en deelverantwoordingen van het verslagjaar 2025 en later.
2. Het Controleprotocol 2023 wordt ingetrokken, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op de accountantscontrole van de jaarrekening en deelverantwoordingen van voorgaande verslagjaren.

11. Citeertitel

Dit protocol kan worden aangehaald als '**Controleprotocol omgevingsdienst Haaglanden 2025**

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van
27 november 2025

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda Msc

Normenkader 2025

Kader	Wet- en regelgeving	Getrouwheid	Financiële rechtmatigheid		
			Recht	Hoogte	Duur
Extern wet- en regelgeving	Grondwet en burgerlijk wetboek	Deels			
	Gemeentewet en Provinciewet	Deels			
	Fiscale wetgeving	Deels			
	Gids proportionaliteit	Niet	x	x	x
	Aanbestedingsreglement werken	Niet	x	x	x
	Drempelwaarden Europees aanbesteden	Niet	x	x	x
	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur (Bibob)	Nvt			
	Wet bodembescherming	Nvt			
	Kadernota rechtmatigheid 2024 (Commissie Bbv)	Niet	x	x	x
	Algemene Verordening Gegevensbescherming	Nvt			
	Algemene wet bestuursrecht	Nvt			
	Algemene wet inzake rijksbelastingen	Nvt			
	Ambtenarenwet 2017	Nvt			
	Besluit accountantscontrole decentrale overheid (Bado)	Deels	x	x	x
	Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV)	Deels			
	Besluit proceskosten bestuursrecht	Nvt			
	Cao SGO 2024	Deels			
	Pensioenwetgeving	Deels			
	Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	Deels			
	Werkkostenregeling (WKR)	Deels			
	Wet financiering decentrale overheden (Fido)	Deels	x	x	x
	Wet financiering sociale verzekeringen	Deels			
	Wet gemeenschappelijke regelingen	Nvt			
	Wet Markt en Overheid	Nvt			
	Wet op de loonbelasting 1964	Nvt			
	Wet op de omzetbelasting 1968	Nvt			
	WNT (Wet normering topinkomens)	Volledig			
	Sisa regelingen	Volledig			
	Zorgverzekeringswet	Nvt	x	x	x
Interne regelingen	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden	Nvt	x	x	x
	Financiële verordening Omgevingsdienst Haaglanden 2025	Deels	x	x	x
	Controle verordening Omgevingsdienst Haaglanden 2025	Nvt	x	x	x
	Controleprotocol Omgevingsdienst Haaglanden 2025	Nvt	x	x	x
	Treasurystatuut Omgevingsdienst Haaglanden 2025	Nvt	x	x	x
	Mandaatbesluit voor Omgevingsdienst Haaglanden	Nvt	x	x	x
	Ondermandaatbesluit Omgevingsdienst Haaglanden	Nvt	x	x	x
	Nota Investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Haaglanden	Deels	x	x	x
	Integrale Nota Weerstandsvermogen en riscobeheer, reserves en voorzieningen	Deels	x	x	x
	Protocol dwangsombedragen en termijnen	Deels			
	Protocol invordering	Deels			

FINANCIËLE VERORDENING OMGEVINGSDIENST HAAGLANDEN

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden van 6 november 2025;

Gelet op

artikel 216 van de Provinciewet en artikel 212 van de Gemeentewet;
het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente;
artikel 57 van de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen;
artikel 27 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden;
besluit verlening mandaat, volmacht en machtiging aan de directeur Omgevingsdienst Haaglanden d.d. 22 december 2022;

B e s l u i t

de volgende verordening vast te stellen:

Verordening voor de organisatie van de financiële administratie en het financieel beheer van de omgevingsdienst Haaglanden

HOOFDSTUK 1 BEGROTING EN VERANTWOORDING

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. Administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van de omgevingsdienst Haaglanden en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
2. Financiële administratie: het onderdeel van de administratie dat omvat het systematisch maken en verwerken van mutaties betreffende de financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van de omgevingsdienst Haaglanden om tot een goed inzicht te komen in:
 - de financiële positie;
 - het financiële beheer;
 - de uitvoering van de begroting;
 - het afwikkelen van vorderingen en schulden;
 - alsmede tot het afleggen van rekening en verantwoording daarover.

3. Administratieve organisatie: het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de verantwoordelijke leiding.

4. Financieel beheer: het uitoefenen van bestuur over en toezicht op het beheer van middelen en het uitoefenen rechten van de omgevingsdienst Haaglanden.

5. Rechtmatigheid: het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving.

6. Doelmatigheid: de mate waarin de omgevingsdienst er in slaagt om met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen het gewenste resultaat te bereiken.

7. Doeltreffendheid: de mate waarin de omgevingsdienst er in slaagt het resultaat te bereiken zoals vooraf met het vastgestelde beleid werd beoogd.

Artikel 2. Kaders begroting (begrotingsuitgangspunten)

1. Het dagelijks bestuur biedt uiterlijk op 1 februari van het begrotingsjaar aan het algemeen bestuur een nota aan over de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daaropvolgende begrotingsjaren. De kaders betreffen een meerjarenraming op hoofdlijnen van de belangrijkste baten en lasten, voorzien van een toelichtende beschouwing. Bij de baten en lasten wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele baten en lasten.

2. Het algemeen bestuur stelt de nota, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk 1 maart van elk begrotingsjaar vast.

3. De door het algemeen bestuur vastgestelde nota dient als uitgangspunt voor de opstelling van de begroting voor het volgende begrotingsjaar.

Artikel 3. Indeling begroting

1. Het algemeen bestuur stelt bij de aanvang van de nieuwe zittingsperiode de indeling van de programma's van de begroting vast.

2. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het begrotingsjaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting dient.

3. Het algemeen bestuur kan gedurende het begrotingsjaar begrotingswijzigingen vaststellen.

4. Het algemeen bestuur stelt per programma vast:

- a. de beoogde productie (diensten);
- b. de indicatoren om dit te meten;
- c. de raming van de baten en lasten.

5. De programmabegroting bevat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de reservemutaties en een overzicht van de stelposten.

6. De programmabegroting bevat een uiteenzetting van de financiële positie voor het dienstjaar en de jaren van de meerjarenraming.

7. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor het verzamelen en vastleggen van gegevens over de productie (diensten), opdat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid, kunnen worden getoetst.

Artikel 4. Uitvoering begroting

1. Het dagelijks bestuur stelt regels die waarborgen dat de uitvoering van de begroting rechtmatig, doelmatig en doeltreffend verloopt.

2. De directeur van de omgevingsdienst maakt jaarlijks als specificatie van de programmabegroting een financiële begroting die door het dagelijks bestuur wordt vastgesteld, waarin in ieder geval wordt opgenomen dat:

- a. de lasten en baten, door middel van kostentoerekening en tarieven, eenduidig zijn toegewezen aan de productie-eenheid waarop wordt gerapporteerd naar de deelnemers;
- b. de budgetten en kredieten voor investeringen passen binnen de kaders zoals geautoriseerd bij de vaststelling van de uiteenzetting van de financiële positie, en;
- c. de lasten van een product niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt.

3. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat de lasten van de programma's zoals geautoriseerd in de programmabegroting en de door het algemeen bestuur vastgestelde begrotingswijzigingen niet worden overschreden. Overschrijdingen moeten gemeld worden in de reguliere P&C stukken, met als sluitstuk de jaarrekening.

Artikel 5. Interne controle

1. Het dagelijks bestuur zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarstukken en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.

2. De directeur biedt jaarlijks aan het dagelijks bestuur een intern controleplan aan.

Artikel 6. Tussentijdse rapportage en informatie

1. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de Omgevingsdienst over de eerste vier maanden (Voorjaarsnota) en de eerste acht maanden (Najaarsnota) van het lopende boekjaar. De deelnemers worden eveneens over dezelfde perioden gerapporteerd over de gerealiseerde diensten voorzien van een financiële rapportage.
2. De tussenrapportages worden aan het algemeen bestuur aangeboden op de volgende tijdstippen:
 - a) de Voorjaarsnota uiterlijk 1 juli van het lopende begrotingsjaar, en
 - b) de Najaarsnota uiterlijk 1 november van het lopende begrotingsjaar.
3. De inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de indeling van de begroting.
4. De rapportages gaan in op afwijkingen van lasten en baten en van de geplande productie (diensten).
5. In de rapportages wordt in ieder geval aandacht besteed aan afwijkingen op:
 - a. De ontwikkeling van de gerealiseerde lasten en baten ten opzichte van de begrote lasten en baten;
 - b. De ontwikkeling van de gerealiseerde productie (diensten) ten opzichte van de geplande productie (diensten);
 - c. De realisatie van bijzondere projecten (zoals subsidies);
 - d. Het verloop van de investeringskredieten.

Artikel 7. Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt verantwoording af over de uitvoering van de begroting. In de verantwoording geeft het dagelijks bestuur aan:
 - a. wat is bereikt;
 - b. welke productie (diensten) zijn geleverd;
 - c. wat de kosten zijn, en;
 - d. hoe de resultaten zich verhouden tot de in de begroting gestelde doelen.
2. Het algemeen bestuur bepaalt aan de hand van de uitvoering van de begroting of de doelen voor het lopende jaar bijstelling behoeven.
3. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, vast in het begrotingsjaar volgend op het begrotingsjaar waarop deze betrekking heeft.

Artikel 8: Wijze van omgaan met rechtmatigheidsverantwoording

1. Het dagelijks bestuur verstrekt bij de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt het totaal aan afwijkingen (fouten en onduidelijkheden, ieder afzonderlijk, ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium die boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens van 2% van de totale geraamde lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves) opgenomen;
2. Ontbrekende afrekeningen waarvoor aannemelijk is dat het dagelijks bestuur na afronding van de jaarstukken een onderbouwing voor de rechtmatigheid kan verstrekken, leiden niet tot een afwijking en worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
3. De rapportagegrens is hetzelfde als de verantwoordingsgrens.

HOOFDSTUK 2. FINANCIËLE POSITIE

Artikel 9. Waardering en afschrijving vaste activa

1. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, worden lineair afgeschreven.
2. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de verwachte levensduur van het actief. Deze zijn voor de verschillende soorten investeringen:
 - a. Kosten onderzoek en ontwikkeling 4 jaar;
 - b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur 5 jaar;
 - c. Hardware en software automatisering met uitzondering van mobiele telefoons en tablets 5 jaar;
 - d. Kantoorinventaris 10 jaar;
 - e. Mobiele telefoons en tablets 3 jaar.
3. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd.
4. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
5. Kosten van agio en disagio worden lineair afgeschreven over de restant looptijd van de betreffende lening.
6. Investeringskredieten moeten door het algemeen bestuur worden geautoriseerd.

Artikel 10. Voorziening voor oninbare vorderingen

Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan zes maanden.

Artikel 11. Reserves en voorzieningen

Het dagelijks bestuur biedt ten minste één keer in de vijf jaar aan het algemeen bestuur een (bijgestelde) nota reserves en voorzieningen aan. De nota behandelt:

- a. De vorming en besteding van reserves;
- b. De vorming en besteding van voorzieningen.

Artikel 12. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de kostprijs van producten en diensten van de Omgevingsdienst wordt een systeem van kostentoerekening gehanteerd.
2. Het systeem van kostentoerekening wordt elke vier jaar vastgesteld door het algemeen bestuur.
3. In de begroting wordt de jaarlijkse berekening van de kostprijs voor de producten en diensten toegelicht.
4. Bij de indirecte kosten worden de bijdragen aan reserves voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de kapitaallasten van de in gebruik zijnde activa betrokken.

Artikel 13. Financieringsfunctie

1. De directeur zorgt voor de kaders en inrichting van de financieringsfunctie en draagt zorg voor:
 - a. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden om de programma's binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde kaders van de begroting uit te kunnen voeren;
 - b. Het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's en kredietrisico's;
 - c. het zo veel mogelijk beperken van de kosten van de leningen;
 - d. Het minimaliseren van de kosten van het betalingsverkeer;
 - e. De uitvoeringsorganisatie voldoet aan de eisen die worden gesteld aan deze functie vanuit wetgeving en regelgeving.

2. Het dagelijks bestuur stelt regels op ter uitvoering van het gestelde, bedoeld in het eerste lid, en legt deze regels alsmede de regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening vast in een Treasurystatuut.

3. Het dagelijks bestuur zendt het Treasurystatuut ter vaststelling aan het algemeen bestuur.

Artikel 14. Registratie bezittingen, activa, passiva en vermogen

1. De directeur draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen en schulden.

2. De directeur draagt er zorg voor dat de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de omgevingsdienst systematisch worden gecontroleerd, met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de vorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen en de schulden jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en bedrijfsmiddelen tenminste eenmaal in de 4 jaar.

3. Bij afwijkingen in de registratie van bezittingen neemt de directeur maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

4. De directeur draagt zorg voor verzekering tegen schade, verlies of diefstal van bovengenoemde bezittingen.

HOOFDSTUK 3. PARAGRAFEN VAN DE BEGROTING EN JAARREKENING

Artikel 15. Weerstandsvermogen en Risicobeheer

In de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en van de jaarstukken wordt weergegeven:

- a. De risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen;
- b. De beheersmaatregelen die zijn gericht op deze risico's;
- c. Een weergave van de weerstandscapaciteit;
- d. In hoeverre schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met de weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.
- e. Inzicht in de organisatie van het risicomanagement en de informatievoorziening hieromtrent.

Artikel 16. Financiering

Bij de begroting en de jaarstukken wordt in de paragraaf financiering in ieder geval verslag gedaan van:

- a. De kasgeldlimiet;
- b. De renterisico norm;
- c. De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende drie jaar;
- d. De omvang en ontwikkeling van de portefeuille uitgezette en opgenomen gelden;
- e. De omvang en ontwikkeling van de rentekosten en opbrengsten.

Artikel 17. Paragraaf Bedrijfsvoering

1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het dagelijks bestuur in de paragraaf bedrijfsvoering naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het Bbv op:

- a. De omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
- b. De kosten van inhuur derden;
- c. Een toelichting op niet-financiële onrechtmatigheden vanwege het niet naleven van de publieke taak (wet Fido).
- d. Aanvullende informatie over de individueel geconstateerde afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording;
- e. Acties die het college neemt om de geconstateerde afwijkingen uit de rechtmatigheidsverantwoording in de toekomst te voorkomen.

HOOFDSTUK 4. FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE

Artikel 18. Administratie

1. De administratie van de omgevingsdienst is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:
 - a. Het sturen en het beheersen van activiteiten en processen;
 - b. Het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van vaste activa, voorraden, vorderingen en schulden, enzovoorts;
 - c. Het verschaffen van informatie aan de budgethouders en andere personen of instellingen voor het maken van kostencalculaties en andere nader aan te wijzen doeleinden;
 - d. Het bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en ter zake geldende wet- en regelgeving en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover;
 - e. Controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen.
2. De directeur draagt zorg voor een adequate beveiliging van de informatievoorziening van de omgevingsdienst.

Artikel 19. Financiële administratie

De directeur draagt er zorgt voor dat:

- a. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoet aan het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' en andere relevante wet - en regelgeving;
- b. de vereiste informatie verstrekt wordt aan het rijk, de provincie en de Europese Unie, alsmede aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 20. Financiële organisatie

1. De directeur stelt een budgethoudersregeling vast en legt deze ter kennisneming voor aan het dagelijks bestuur.

2. In de budgethoudersregeling is opgenomen:

- a. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleidsorganen en beheersorganen is gewaarborgd;
- b. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten.

Artikel 21. Aanbesteding en inkoop

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor en legt in een besluit vast de interne regels (protocol) voor de inkoop en aanbesteding van zowel werken als voor levering van goederen en diensten. De regels waarborgen dat wordt gehandeld in overeenstemming met de ter zake geldende wet- en regelgeving.

HOOFDSTUK 5. SLOTBEPALINGEN

Artikel 22. Intrekken oud protocol en inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1-1-2025, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening en deelverantwoordingen van het verslagjaar 2025 en later.
2. De financiële verordening 2023 wordt ingetrokken, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op de accountantscontrole van de jaarrekening en deelverantwoordingen van voorgaande verslagjaren.

Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als '**Financiële verordening omgevingsdienst Haaglanden 2025**

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van
27 november 2025

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda Msc

Was-wordt controle protocol 2025

onderwerp Aanpassingen in controleprotocol 2025
datum 23 september 2025

Verschillen tussen de:

1. Controle protocol Omgevingsdienst Haaglanden 2023.
2. Controle protocol Omgevingsdienst Haaglanden 2025.

Inleiding

2023	Het controleprotocol wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Voor de jaarrekening 2023 is dit het geval, omdat het wetsvoorstel voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording definitief afgerond is. Met ingang van 2023 wordt dan de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur voor de rechtmatigheid benadrukt, doordat het dagelijks bestuur een verantwoording van rechtmatigheid moet opnemen in de jaarrekening in plaats van de accountant.
2025	Het controleprotocol wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Voor de jaarrekening 2025 is dit het geval omdat de BBV en BADO zijn gewijzigd. Op 21 maart 2025 is besloten tot aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). Deze wijzigingen zijn op 1 april 2025 gepubliceerd in het Staatsblad. Op dit moment geldt voor fouten een goedkeuringstolerantie van 1% van de totale lasten en voor onzekerheden een goedkeuringstolerantie van 3%. Met de wijzigingen in het BBV en het BADO vervalt het onderscheid tussen fouten en onzekerheden. Voortaan wordt eenzelfde percentage gehanteerd, namelijk 2%, om te bepalen of een aangepast oordeel over de financiële overzichten noodzakelijk is.

6.1 Goedkeuringstoleranties

2023	De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven controleverklaring. In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De goedkeuringstolerantie wordt berekend als een percentage van de totale lasten. Voor de goedkeuringstoleranties volgt het algemeen bestuur volgende wettelijke minimumeisen: <table><tr><td>goedkeuringstolerantie</td><td>Goedkeurend</td><td>Beperking</td><td>Oordeel-onthouding</td><td>Afkeurend</td></tr><tr><td>Fouten in de jaarrekening (% lasten)</td><td>≤ 1%</td><td>>1% <3%</td><td>-</td><td>≥ 3%</td></tr><tr><td>Onzekerheden in de controle (% lasten)</td><td>≤ 3%</td><td>>3% <10%</td><td>≥ 10%</td><td>-</td></tr></table> Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren.	goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend	Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1% <3%	-	≥ 3%	Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3% <10%	≥ 10%	-
goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend												
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1% <3%	-	≥ 3%												
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3% <10%	≥ 10%	-												
2025	De goedkeuringstolerantie is de som van afwijkingen (fouten) in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelvorming van de gebruikers kan worden beïnvloed. Om te voorkomen dat een enkele afwijking (fout) of onzekerheid in de jaarrekening leidt tot een afkeurend accountantsoordeel bij de jaarrekeningcontrole zijn in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) goedkeuringstolerantiegrenzen opgenomen. Het Algemeen bestuur moet de hoogte van de goedkeuringstolerantie tenminste vaststellen op in de Bado opgenomen ondergrenzen van 2% voor de combinatie van afwijkingen (fouten) in de jaarrekening en voor onzekerheden in de controle. Voor de bepaling van de hoogte van de goedkeuringstolerantie moet worden uitgegaan van de omvang van de lasten exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gevolgen van de gehanteerde goedkeuringstolerantie voor de strekking van de controleverklaring is af te lezen in onderstaand schema:															

Materialiteit	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	$\leq 2\%$	$>2\% - \leq 4\%$	$> 4\%$
Naast de hierboven genoemde kwantitatieve tolerantiegrenzen is ook de kwalitatieve beoordeling (professional judgement) van de accountant van invloed op het accountantsoordeel en de te verstrekken controleverklaring.			

6.3 verantwoordingsgrens

2023	Naast de goedkeurings- en rapportagetolerantie wordt de verantwoordingsgrens onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: “De verantwoordingsgrens is een door algemeen bestuur vastgesteld bedrag, waarboven het dagelijks bestuur van de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten, inclusief de dotaties aan de reserves”. Het algemeen bestuur is vrij om binnen deze bandbreedte de grens te bepalen. Ligt het bedrag van de afwijkingen onder de grens dan is er sprake van goedkeuring en kan het dagelijks bestuur aangeven rechtmatig te hebben gehandeld. Boven het vastgestelde percentage moet het dagelijks bestuur de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De te kiezen grenzen moeten een juiste balans bewaken tussen het niveau van informatievoorziening aan het algemeen bestuur en de hoogte van uitvoeringskosten van de verantwoording die de organisatie gemaakt moet worden daartoe. We stellen voor de verantwoordingsgrens op 3% te leggen. Dit omdat er sprake is van een nieuwe ontwikkeling en een daarbij horend groeiproces. Door te kiezen voor een lager percentage zouden we bovendien de lat hoger leggen dan in de huidige wetgeving, waarbij de grens voor onzekerheden op 3% ligt. Een lagere verantwoordingsgrens resulteert in een intensievere controle voor de eigen organisatie alsmede de accountantscontrole. De rechtmatigheidsverantwoording valt onder de controle van de accountant en de accountant dus moet vaststellen dat die bedragen getrouw zijn.
2025	Naast de goedkeurings- en rapportagetolerantie wordt de verantwoordingsgrens onderkend. Deze kan als volgt worden gedefinieerd: “De verantwoordingsgrens is een door algemeen bestuur vastgesteld bedrag, waarboven het dagelijks bestuur van de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De

	verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten, exclusief de dotaties aan de reserves”. Het algemeen bestuur is vrij om binnen deze bandbreedte de grens te bepalen. Ligt het bedrag van de afwijkingen onder de grens dan is er sprake van goedkeuring en kan het dagelijks bestuur aangeven rechtmatig te hebben gehandeld. Boven het vastgestelde percentage moet het dagelijks bestuur de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De te kiezen grenzen moeten een juiste balans bewaken tussen het niveau van informatievoorziening aan het algemeen bestuur en de hoogte van uitvoeringskosten van de verantwoording die de organisatie gemaakt moet worden daartoe. De verantwoordingsgrens bedraagt 2% zodat hiermee de tolerantiegrenzen voor rechtmatigheid gelijk zijn aan de toleranties voor getrouwheid.
--	--

8.1 begrotingscriterium

2023	Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheers handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de (programma)begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het Bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheers handelingen moeten passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Hierin is opgenomen dat bestedingen die uitstijgen boven de in de begroting opgenomen programmabudgetten niet als onrechtmatig worden aangemerkt, als voor de accountant bij de controle vaststaat dat de begrotingsoverschrijding binnen de beleidskaders van het algemeen bestuur valt of compensatie mogelijk is door met de hogere lasten rechtstreeks samenhangende inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Overschrijdingen moeten gemeld worden in de reguliere P&C stukken, met als sluitstuk de jaarrekening. Als de overschrijdingen zijn toegelicht en de jaarrekening wordt vastgesteld door het algemeen bestuur, zijn de overschrijdingen alsnog rechtmatig. Alleen een begrotingsoverschrijding die onrechtmatig is, wordt vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording
2025	8.1.1 Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting en

	de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. 8.1.2 De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het algemeen bestuur is geautoriseerd. 8.1.3 Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd. 8.1.4 Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt indien: • a) Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. • b) Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling. • c) Er sprake is van significante onvoorziene personele omstandigheden zoals in geval van langdurige ziekte. • d) De afwijking is geautoriseerd middels een (ter vaststelling) aan het algemeen bestuur gerichte rapportage of een in de P&C-cyclus opgenomen document (kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarstukken). 8.1.5 Begrotingsafwijkingen zijnde overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen lasten en baten zijn niet onrechtmatig indien deze tijdig zijn gemeld aan het algemeen bestuur. Het melden van deze afwijkingen aan het algemeen bestuur bij de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd. 8.1.6 Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van het algemeen bestuur, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 8.1.7 Begrotingsonrechtmatigheden die ontstaan na het opstellen van de laatste rapportage aan het algemeen bestuur worden door het dagelijks bestuur gemeld en toegelicht in de jaarstukken.
--	---

Toelichting

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn aangepast voor de ingevoerde rechtmatigheidsverantwoording. De belangrijkste wijzingen in de BADO en BBV hebben enerzijds impact op de rechtmatigheidsverantwoording die het dagelijks bestuur van ODH afgeeft & de jaarrekeningcontrole van de externe accountant.

Impact op de rechtmatigheidsverantwoording

- De verantwoordingsgrens is maximaal 2% van de totale lasten, wat in 2024 maximaal 3% was.
- Die verantwoordingsgrens geldt voor de combinatie van fouten en onduidelijkheden.
- De grondslag van de verantwoordingsgrens zijn de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, dit was voorheen totale lasten inclusief dotaties reserves.

Impact op de jaarrekeningcontrole van externe accountant

- De goedkeuringstolerantie is de marge waarvoor de accountant een goedkeurende controleverklaring kan verstrekken bij jaarrekening. De goedkeuringstolerantie was 1% voor fouten en voor onzekerheden 3%. De goedkeuringstolerantie is vanaf 2025 2% voor de combinatie van fouten en onzekerheden jaarrekening.
- Dus vanaf 2025 worden fouten niet afzonderlijk gewogen van de onzekerheden. In plaats daarvan worden beiden bij elkaar opgeteld en wordt de combinaties afgezet tegen de grens van 2%.

Was-wordt financiële verordening 2025

onderwerp Aanpassingen in financiële verordening 2025
datum 23 september 2025

Verschillen tussen de:

1. Financiële verordening Omgevingsdienst Haaglanden 2023.
2. Financiële verordening Omgevingsdienst Haaglanden 2025.

Artikel 5.2 Interne controle

2023	De directeur biedt jaarlijks aan het dagelijks bestuur een intern controleplan aan vóór 31 december van elk begrotingsjaar van het jaar voorafgaand aan het controle jaar vastgesteld.
2025	De directeur biedt jaarlijks aan het dagelijks bestuur een intern controleplan aan.

Artikel 8.1. Wijze van omgaan met rechtmatigheidsverantwoording

2023	Het dagelijks bestuur verstrekt bij de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt het totaal aan afwijkingen (fouten en onduidelijkheden, ieder afzonderlijk, ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium die boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% van de totale geraamde lasten, inclusief de toevoegingen aan de reserves) opgenomen;
2025	Het dagelijks bestuur verstrekt bij de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt het totaal aan afwijkingen (fouten en onduidelijkheden, ieder afzonderlijk, ten aanzien van het begrotings-, voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium die boven de door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens van 2% van de totale geraamde lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves) opgenomen;

Toelichting

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn aangepast voor de ingevoerde rechtmatigheidsverantwoording. De belangrijkste wijzingen in de BADO en BBV hebben enerzijds impact op de rechtmatigheidsverantwoording die het dagelijks bestuur van ODH afgeeft & de jaarrekeningcontrole van de externe accountant.

Impact op de rechtmatigheidsverantwoording

- De verantwoordingsgrens is maximaal 2% van de totale lasten, wat in 2024 maximaal 3% was.
- Die verantwoordingsgrens geldt voor de combinatie van fouten en onduidelijkheden.
- De grondslag van de verantwoordingsgrens zijn de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, dit was voorheen totale lasten inclusief dotaties reserves.

Impact op de jaarrekeningcontrole van externe accountant

- De goedkeuringstolerantie is de marge waarvoor de accountant een goedkeurende controleverklaring kan verstrekken bij jaarrekening. De goedkeuringstolerantie was 1% voor fouten en voor onzekerheden 3%. De goedkeuringstolerantie is vanaf 2025 2% voor de combinatie van fouten en onzekerheden jaarrekening.
- Dus vanaf 2025 worden fouten niet afzonderlijk gewogen van de onzekerheden. In plaats daarvan worden beiden bij elkaar opgeteld en wordt de combinaties afgezet tegen de grens van 2%.

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur
27 november 2025

Agendapunt 7 Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026-2029

Inleiding

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) wil met vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTHA) beter aansluiten bij de milieudoelen van de gemeenten en provincie. Daarom is een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP Haaglanden) opgesteld. Dit sluit aan bij de landelijke oproep uit het Interbestuurlijk Programma VTH voor één uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie per omgevingsdienst en voldoet aan de wettelijke eisen uit het Omgevingsbesluit. Het RUP Haaglanden helpt ODH bovendien om te voldoen aan de robuustheidscriteria.

Prioriteiten RUP Haaglanden

De volgende prioriteiten zijn opgenomen in het regionaal uitvoeringsprogramma 2026-2029

- Waterkwaliteit
- Luchtkwaliteit
- Geluid
- Omgevingsveiligheid

Deze thema's zijn gekozen omdat de deelnemers hier een gezamenlijk, regionaal belang hebben en ODH met de uitvoering van VTHA-taken maatschappelijke impact kan maken. In het RUP Haaglanden zijn voor deze prioriteiten doelen geformuleerd en is beschreven welke VTHA-activiteiten ODH daarvoor gaat uitvoeren. Tot slot zijn er ook KPI's benoemd waarop ODH gaat monitoren en rapporteren aan de deelnemers. Deze KPI's zijn zo veel mogelijk outcome-gericht geformuleerd. Op deze wijze wordt de meerwaarde van de samenwerking binnen onze regio versterkt.

Consequenties prioritering

Door de focus op een beperkt aantal thema's kan ODH zich richten op wat voor de regio het meest relevant is. Het betekent niet dat ODH de andere taken *niet* meer uitvoert. ODH blijft zijn gebruikelijke taken uitvoeren, maar voor de prioriteiten uit het RUP verschuift de nadruk naar activiteiten die nog meer bijdragen aan de gestelde doelen. Extra inzet op de prioritaire thema's uit het RUP Haaglanden houdt in dat de inzet op sommige thema's verschoven wordt naar het RUP Haaglanden. Dit vanwege het feit dat de totale uitvoering van taken van ODH binnen de standaardbegroting moet passen. Het RUP Haaglanden betekent een accentverschuiving in de werkzaamheden van de ODH, een aantal uren/werkzaamheden (ongeveer 5%) nu opgenomen in de jaarwerkplannen landt in het RUP Haaglanden. Deze vorm van financiering (verschuiving van werkplannen naar RUP) geldt gedurende de gehele looptijd van het RUP, dus t/m 2029. De vorm van financiering van een volgend regionaal uitvoeringsprogramma wordt bij de herijking financiën meegenomen.

Totstandkoming RUP Haaglanden

Op 3 juli heeft het AB inhoudelijk gesproken over de prioriteiten voor het RUP Haaglanden. Ter voorbereiding op deze bespreking zijn alle relevante beleidsdocumenten van de deelnemers bestudeerd en zijn een-op-een gesprekken gevoerd met de AB-leden, maar ook met de ketenpartners van ODH, zoals het Hoogheemraadschap

van Delfland, de Veiligheidsregio Haaglanden, het OM, de GGD Haaglanden en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Het AB bekrachtigde de voorgestelde prioriteiten water, luchtkwaliteit, geluid en veilige leefomgeving. Vervolgens voor deze prioriteiten de VTHA-doelen geformuleerd, activiteiten benoemd die bijdragen aan het behalen van deze doelen en KPI's geformuleerd om te kunnen monitoren op deze uitvoering. Dit is opgeschreven in het RUP Haaglanden 2026-2029 dat nu voorligt.

Vaststelling RUP Haaglanden

Het voorstel is om het AB het RUP Haaglanden in november vast te laten stellen. Omdat het een uitvoeringsprogramma is, hoeven colleges, raden of staten dit niet apart te bekrachtigen. Het RUP Haaglanden wordt als bijlage meegezonden bij de werkplannen van de deelnemers.

Gemeenteraadsverkiezingen

Om de nieuwe gemeentebesturen te betrekken, wordt in het najaar van 2026 een checkmoment georganiseerd. Dan kan bekeken worden of het RUP Haaglanden aansluit bij nieuwe politieke ambities of dat aanpassingen nodig zijn.

Conclusie

Het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026-2029 biedt richting en focus voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en adviestaken van ODH. Door gezamenlijk prioriteiten te stellen en outcome-gericht te werken, wordt beter aangesloten bij de milieudoelen van de gemeenten en provincie.

Het DB adviseert in te stemmen met het RUP Haaglanden 2026-2029.

Bijlagen

- Regionaal uitvoeringsprogramma 2026-2029

Voorstel

Instemmen met het RUP Haaglanden 2026-2029.

Regionaal
Uitvoeringsprogramma
Haaglanden

Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026-2029

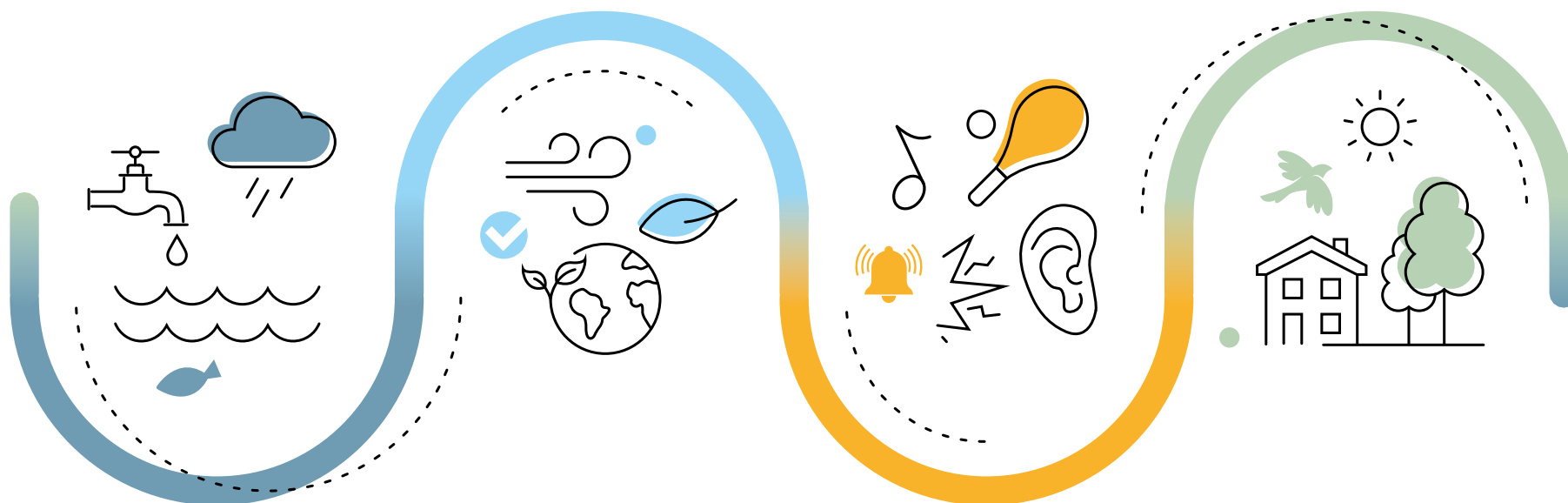
**Samen werken aan een
gezonde, veilige en
toekomstbestendige
leefomgeving.**

Omgevingsdienst Haaglanden

Onze prioritaire thema's

**Water- en luchtkwaliteit, beperking van
geluidsoverlast en een veilige leefomgeving.**

Omgevingsdienst Haaglanden

 RUP
Regionaal
Uitvoeringsprogramma
Haaglanden

Samenvatting

Waarom een regionaal uitvoeringsprogramma?

Omgevingsdienst Haaglanden ('ODH') voert voor negen gemeenten en de provincie Zuid-Holland de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken ('VTH') uit voor milieu en adviseert hen waar nodig ('A'). Hiermee draagt ODH bij aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven van zijn opdrachtgevers.

Als Omgevingsdienst Haaglanden willen we expliciet de verbinding leggen tussen uitvoering en de milieudoelen die voortkomen uit het strategisch beleid van de gemeenten en de provincie. Daarom hebben we ervoor gekozen samen met onze deelnemers een regionaal uitvoeringsprogramma op te stellen. Daarmee draagt de uitvoering meer gefocust bij aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien. Met een RUP kunnen we beter richting geven aan deze uitvoering en de samenwerking met de ketenpartners. Door deze regionale insteek kunnen we de capaciteit en middelen nog efficiënter inzetten en daarmee de grootste impact realiseren voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

Wat is een regionaal uitvoeringsprogramma?

ODH behoudt natuurlijk zijn kerntaak, namelijk het verlenen van vergunningen, houden van toezicht en handhaven op het gebied van milieu. Daarin kunnen wel accenten gelegd worden en bepaalde thema's meer aandacht krijgen. We maken onderscheid tussen drie ambitieniveaus: topprioriteiten, prioriteiten

en de uitvoering op basisniveau. Uitvoering op basisniveau houdt in dat toezicht plaatsvindt conform de prioritering milieutoezicht, vergunningaanvragen en meldingen milieu binnen de termijnen worden behandeld en dat jaarlijks op grond van het actualiseringsprogramma bepaalde vergunningen worden aangepast naar de laatste normen en technieken.

In het regionaal uitvoeringsprogramma staat op welke (top)prioriteiten wij ons de komende tijd extra gaan richten, welke activiteiten daarbij uitgevoerd gaan worden en hoe de resultaten gemonitord worden. Voor andere thema's blijven we de taken uitvoeren op het basisniveau. Extra inzet op de prioritaire thema's heeft tot gevolg dat de inzet op sommige andere thema's wordt verminderd omdat de uitvoering binnen de standaardbegroting moet passen.

Het RUP Haaglanden brengt daarmee een verschuiving in de werkzaamheden van ODH met zich mee, waarbij een beperkt deel van de uren en activiteiten (maximaal 5%) uit de huidige jaarwerkplannen wordt ondergebracht binnen het RUP Haaglanden.

Wat zijn de regionale prioriteiten?

De komende jaren (2026-2029) krijgen de volgende opgaven in de fysieke leefomgeving prioriteit:

- Topprioriteit: Waterkwaliteit
- Topprioriteit: Luchtkwaliteit
- Prioriteit: Geluid
- Prioriteit: Een veilige leefomgeving

Verderop in het regionaal uitvoeringsprogramma 2026-2029 staat de precieze uitwerking per thema.

Grip houden op doorontwikkeling

Het regionaal uitvoeringsprogramma bepaalt de koers van de VTHA-inzet van ODH tot en met 2029. Jaarlijks wordt het regionaal uitvoeringsprogramma, in overleg met de opdrachtgevers, geactualiseerd. Inclusief een aanscherping van indicatoren en activiteiten. Deze jaarlijkse actualisatie biedt tevens ruimte om inhoudelijk bij te stellen waar nodig en om binnen de financiële kaders te blijven werken. In 2026 zullen ODH en zijn deelnemers extra stilstaan bij het regionaal uitvoeringsprogramma omdat de gemeentelijke deelnemers dan in de loop van het jaar nieuwe colleges van B en W hebben en daarmee het Algemeen Bestuur ook een andere samenwerking krijgt.

Om de nieuwe gemeentebesturen actief te betrekken, wordt in het najaar van 2026 een evaluatie- en besluitvormingsmoment georganiseerd, waarin wordt getoetst of het RUP Haaglanden aansluit bij eventuele nieuwe bestuurlijke en politieke ambities en of bijstelling noodzakelijk is.

Tijdens de uitvoering van het Regionaal Uitvoeringsprogramma monitort ODH de voortgang van de prestatieindicatoren voor elk van de prioritaire thema's en legt hierover jaarlijks verantwoording af. Op deze manier behouden gemeenten en provincie inzicht in de prioriteiten van ODH en zorgen de deelnemers samen met ODH dat de organisatie bijdraagt aan haar missie: het bevorderen van wonen en werken in een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. ■

Inhoud

Samenvatting	4
Waarom een regionaal uitvoeringsprogramma?	4
Wat is een regionaal uitvoeringsprogramma?	4
Wat zijn de regionale prioriteiten?	4
Grip houden op doorontwikkeling	4
1. Inleiding	6
1.1 Achtergrond	6
1.2 Doel regionaal uitvoeringsprogramma 2026 – 2029	6
1.3 Totstandkomingsproces	6
1.4 Leeswijzer	7
2. Uitgangspunten	8
Verhouding met het Koersplan	8
Maatschappelijke impact	8
Regionale belangen	8
Kijk op prioritering	9
Rijker verantwoorden: sturen op impact	9
Externe oriëntatie en samenwerking in ketens	9
3. Beleidsopgaven in de regio	10
3.1 Schets van de regio	10
3.2 Regionale beleidsopgaven	11
4. Inzet op prioritaire thema's	13
4.1 Bepalen van prioritaire thema's	13
4.2 Waterkwaliteit	14
4.3 Luchtkwaliteit	15
4.4 Geluid	16
4.5 Een veilige leefomgeving	17
Bijlagen:	18
Uitvoeringsprogramma RUP 2025-2029	18
Doorlopen proces bij de totstandkoming van dit uitvoeringsprogramma	28

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) voert voor de negen gemeenten (Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer) en de provincie Zuid-Holland de vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken (VTH-taken) op het gebied van milieu uit en voor de provincie de vergunningverlening voor natuur. De Omgevingswet vormt hiervoor het uitgangspunt. Daarbij geeft ODH in toenemende mate advies aan zijn deelnemers inzake milieuaspecten bij o.a. ruimtelijke ontwikkelingen.

Omgevingsdienst Haaglanden wil explicieter de verbinding leggen tussen zijn uitvoering en de milieudoelen die voortkomen uit het strategisch beleid van de gemeenten en de provincie. Daarom heeft ODH samen met zijn deelnemers ervoor gekozen een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) op te stellen. Dit besluit is in lijn met de aandacht die het Interbestuurlijk Programma VTH heeft gevraagd voor één uniforme uitvoerings- en handavingsstrategie per omgevingsdienst en in lijn met de wettelijke eisen (artikel 13.5 en 13.8 Omgevingsbesluit).

Het RUP 2026–2029 richt zich op maatschappelijke meerwaarde bij prioriteiten voor een gezonde, duurzame leefomgeving.

1.2 Doel regionaal uitvoeringsprogramma 2026 – 2029

ODH behoudt natuurlijk zijn kerntaak, namelijk het verlenen van vergunningen, toezicht houden en handhaven. Daarin kan ODH wel accenten leggen en bepaalde thema's meer aandacht geven. In het RUP wordt onderscheid gemaakt tussen drie ambitieniveaus: topprioriteiten, prioriteiten en de uitvoering op het basisniveau. In het regionaal uitvoeringsprogramma staat op welke (top)prioriteiten ODH zich gaat richten, welke activiteiten ODH daarbij gaat uitvoeren en hoe de voortgang daarvan gemonitord wordt. Voor andere thema's voert ODH de taken uit op het basisniveau. Uitvoering op basisniveau houdt in dat toezicht plaatsvindt conform de prioritering milieutoezicht, vergunningaanvragen en meldingen milieu binnen de termijnen worden behandeld en dat jaarlijks op grond van het actualiseringspro-

gramma bepaalde vergunningen worden aangepast naar de laatste normen en technieken. Extra inzet op de prioritaire thema's heeft tot gevolg dat de inzet op sommige andere thema's wordt of kan worden verminderd omdat de uitvoering binnen de standaardbegroting moet passen.

Het RUP verbindt de regionale beleidsprioriteiten van de deelnemers met de uitvoering van ODH. Daarmee draagt de uitvoering van ODH meer gefocust bij aan de opgaven waar gemeenten en provincie zich voor gesteld zien. Met een RUP kunnen de deelnemers gezamenlijk beter richting geven aan deze uitvoering en de samenwerking met de ketenpartners. ODH kan door deze regionale insteek de capaciteit en middelen nog efficiënter inzetten en daarmee de grootste impact realiseren voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.

1.3 Totstandkomingsproces

Het RUP is tot stand gekomen in 2025. ODH is daarbij ondersteund door Lysias Advies. Allereerst zijn strategische documenten van de deelnemers en ketenpartners geanalyseerd en zijn verkennende gesprekken gevoerd met deze partijen. Daarnaast is input opgehaald uit de risicoanalyse van ODH en de ontwikkelingen per werkveld. Vervolgens zijn doelen bij elkaar gebracht en geprioriteerd. De prioritering heeft ODH samen met zijn deelnemers gedaan. Vervolgens zijn de prioriteiten in verschillende werksessies vertaald

naar concrete activiteiten en is uitgewerkt hoe ODH de resultaten gaat monitoren. Het RUP is vastgesteld op 16 oktober 2025 in het AB. Voor meer informatie over de totstandkoming van het RUP, zie bijlage 2.

1.4 Leeswijzer

Het regionaal uitvoeringsprogramma is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 is aandacht voor de uitgangspunten, die aan de basis staan van dit regionaal uitvoeringsprogramma.
- Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de regionale beleidsopgaven in de fysieke leefomgeving geschetst.
- In hoofdstuk 4 staan de thema's die (top)prioriteit krijgen in de uitvoering door ODH.
- In de bijlagen vindt u het uitvoeringsprogramma met activiteiten en mogelijke kpi's en meer informatie over het doorlopen proces.

Gemeenten, provincie en ODH sturen met het RUP gezamenlijk op effectievere taakuitvoering en daarmee op een toekomstbestendige leefomgeving.

2. Uitgangspunten

Bij de opstelling van het regionaal uitvoeringsprogramma is er gewerkt vanuit een aantal uitgangspunten. In dit hoofdstuk worden deze uitgangspunten beknopt beschreven.

Verhouding met het Koersplan Regionale belangen

Op 9 januari 2025 heeft het Algemeen Bestuur (AB) inhoudelijk ingestemd met het Koersplan. ODH heeft in het koersplan uitgewerkt waar ODH voor staat, hoe ODH werkt en wil blijven ontwikkelen. Zo staat ODH stil bij zijn kernwaarden (betrokken, vakkundig, respectvol en betrouwbaar) en geeft ODH aan dat de organisatie zich meer extern wil oriënteren en meer integraal te werk wil gaan. Met het regionaal uitvoeringsprogramma zet ODH daarnaast de stap naar de inhoud. Vanuit het koersplan weten we hoe ODH te werk wil gaan, in het RUP staat aan welke beleidsambities deelnemers en ODH gezamenlijk willen werken en op welke manier.

In de selectie van (top)prioriteiten is nadrukkelijk meegenomen dat het moet gaan om gezamenlijke, regionale belangen waaraan ODH een bijdrage kan leveren. Het kan gaan om een gezamenlijk belang, problemen met bijvoorbeeld lucht- en waterkwaliteit houden niet op bij de gemeentegrens. Ook kunnen bedrijven in een bepaalde gemeente invloed hebben op de kwaliteit van de leefomgeving in andere gemeenten.

Daarnaast kennen deelnemers veelal dezelfde uitdagingen waardoor het logisch is, vanuit schaalgrootte en/of expertise, om ODH een rol te geven in de uitvoering. Een regionale aanpak betekent overigens niet automatisch dat de ambities van deelnemers even groot moeten zijn of dat deze geheel overlappen. Zo kan een gemeente zelf aanvullende activiteiten ondernemen, ODH vragen nóg meer te doen of eigen, strengere normen stellen die ODH moet meenemen in de uitvoering. Daarnaast zien we dat niet elke gemeente evenveel belang hecht aan elk van de verschillende prioritaire thema's. Evenwel is ODH ervan overtuigd dat de gekozen (top) prioriteiten logisch en passend zijn vanuit het regionaal belang – zowel de gedeelde ambities van de gemeenten als de kansen en risico's die ODH zelf signaleert.

Maatschappelijke impact

Het RUP heeft als doel om de capaciteit van ODH effectief in te zetten in de regio, zodat ODH in samenwerking met partners werkt aan de juiste opgaven en de grootste impact realiseert. Het gaat daarbij om een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving én om bredere maatschappelijke consequenties, zoals de beschikbaarheid van schoon drinkwater of de vergunningverlening in het kader van de woningbouw. Met de inzet op preventie, gedragsverandering en advisering, zorgen we ervoor dat deze goed aansluit op de behoeften en vragen van de doelgroep (zowel deelnemers als bedrijven).

Kijk op prioritering

Met het regionaal uitvoeringsprogramma richten we ons op de uitvoering van regionale prioriteiten die wordt bekostigd vanuit de bestaande begroting. Daarbij onderscheiden we drie ambitieniveaus: topprioriteiten, prioriteiten en de uitvoering op het basisniveau. In dit programma is uitgewerkt wat (top)prioriteit heeft en welke activiteiten ODH gaat uitvoeren om de gestelde doelen voor deze prioriteiten te realiseren. Voor andere thema's voert ODH de taken uit op basisniveau, of krijgt hij aanvullende opdrachten van de deelnemers. Voor elk van de (top)prioritaire thema's geldt dat de aandacht ervoor deel uitmaakt van het reguliere VTH-werk. Anders geformuleerd: er is geen sprake van extra werk, maar van het aanbrengen van accenten in de uitvoering; accenten waar ODH vervolgens richting zijn eigenaren verantwoording over aflegt om zo invulling te geven aan het 'rijker verantwoorden'.

Rijker verantwoorden: sturen op impact

ODH heeft de ambitie om de impact van zijn werkzaamheden op de realisatie van de beleidsopgaven inzichtelijk te maken. Zo kunnen ODH en deelnemers de impact voor de leefomgeving beter uitleggen aan inwoners en bedrijven en kan essentiële informatie uit de monitoring worden benut in de beleidsontwikkeling en strategiebepaling. Daarbij zij opgemerkt dat outcome gericht werken best een uitdaging is, waarbij er ruimte blijft voor verbetering in het duiden van de resultaten. Externe oriëntatie en samenwerking in ketens Tijdens het opstellen van dit

regionaal uitvoeringsprogramma heeft ODH ketenpartners zoals de GGD, de Veiligheidsregio, de ILT, de waterschappen en andere professionele partijen in de regio betrokken om te komen tot een gezamenlijke integrale aanpak. Het is de ambitie om van hieruit de interbestuurlijke samenwerking tijdens de uitvoering verder te versterken.

Daarnaast willen we ook verder inzetten op de bestaande samenwerking met de andere omgevingsdiensten zoals uitgewerkt in het samenwerkingsprogramma Zuid-Hollandse omgevingsdiensten, om een maximaal effect voor de leefomgeving te realiseren in een complexe maatschappelijke en bestuurlijke context.

Toepassen nieuwe technologieën

De technologische ontwikkelingen gaan snel. Opkomende technologieën waaronder Robotic Process Automation (RPA), satellietbeelden, drones en kunstmatige intelligentie (AI) kunnen bijdragen aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van taken. Hier wordt rekening mee gehouden.

3. Beleidsopgaven in de regio

Regio Haaglanden kent een aantal belangrijke beleidsopgaven met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Deze komen deels overeen met landelijke opgaven, maar kennen ook regionale kenmerken. De opgaven zijn ingedeeld naar verduurzaming en energietransitie, ruimtelijke druk, leefbaarheid en ondermijning, waarbij een strikte scheiding niet altijd te maken is. In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste beleidsopgaven voor de regio Haaglanden. Eerst volgt een schets van de regio.

3.1 Schets van de regio

De regio Haaglanden is dichtbevolkt en heeft over het algemeen een sterk stedelijk karakter.

Het gebied kenmerkt zich door:

- Een groot conglomeraat van agribusiness en glastuinbouwbedrijven;
- Een bruisende stedelijke omgeving, waar kantoren en horecagelegenheden in overvloed zijn;
- Een hoog innovatief karakter, wat blijkt uit diverse onderzoeksinstellingen, laboratoria, de TU in Delft, fieldlabs en diverse hbo- en mbo-campusen.
- Authentieke veenweidegebieden en een indrukwekkende kuststrook.

¹ Meer informatie is te vinden in de prioritering milieutoezicht Haaglanden 2026-2029.

ODH zet zich in voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in de drukke regio Haaglanden.

Natuurgebieden bestaan in Haaglanden uit stranden en duinen, (landgoed)bossen en natuurkernen in het openweideveld. In Haaglanden liggen drie natura 2000 gebieden: Westduinpark & Wapendal (Den Haag), Solleveld & Kapittelduinen (tussen Den Haag en ter Heijde) en Meijendel & Berkheide (Den Haag, Wassenaar en Katwijk). Midden-Delfland is aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap. Deze status geeft het belang aan van het open en groen houden van het waardevolle agrarisch veenweidelandschap in de sterk verstedelijkte metropoolregio Rotterdam Den Haag. Ook zijn er in de regio Haaglanden enkele grondwaterbeschermings- en stiltegebieden.

Natuurgebieden bestaan in Haaglanden uit stranden en duinen, (landgoed)bossen en natuurkernen in het openweideveld. In Haaglanden liggen drie natura 2000 gebieden: Westduinpark & Wapendal (Den Haag), Solleveld & Kapittelduinen (tussen Den Haag en ter Heijde) en Meijendel & Berkheide (Den Haag, Wassenaar en Katwijk). Midden-Delfland is aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap. Deze status geeft het belang aan van het open en groen houden van het waardevolle agrarisch veenweidelandschap in de sterk verstedelijkte metropoolregio Rotterdam Den Haag. Ook zijn er in de regio Haaglanden enkele grondwaterbeschermings-, stilte- en drinkwaterwingebieden.

3.2 Regionale beleidsopgaven

Verduurzaming en energietransitie

De energietransitie, klimaat en circulaire economie spelen bij ODH-deelnemers een grote rol met gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Het gaat om het voorkomen van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies én het beperken van de gevolgen (klimaatadaptatie en -mitigatie). Voor effectieve adaptatie is het belangrijk dat water- en bodemsturend gewerkt wordt. Voor verduurzaming is het nodig de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te voorkomen en de (glas)tuinbouw te verduurzamen. Via het duurzaamheidsprogramma ondersteunt ODH gemeenten desgevraagd bij verduurzaming en energietransitie.

Ruimtelijke druk

We leven met elkaar in een druk stedelijk gebied. Met de woningbouwopgave in regio Haaglanden wordt de druk alleen maar groter. Dat zorgt voor een ruimtelijke puzzel, waarbij bedrijvigheid, woningbouw, natuur en recreatie allemaal claims doen op de beschikbare ruimte. Het vraagt regie vanuit overheden om te bepalen waar welke functie de ruimte krijgt. Het is belangrijk daarbij onder meer rekening te houden met de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving, zeker als bedrijvigheid en woningen dicht bij elkaar komen te liggen.

Leefbaarheid

In de plannen van de deelnemers is volop aandacht voor een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving. Ook hier is te zien dat we dicht op elkaar wonen en dat dat zorgt voor geluid-, licht- en geurhinder (denk aan horeca en houtstook). Breder bekeken blijven

milieuhinder, schone lucht, water en bodem aandacht vragen. ODH is één van de partijen die kan bijdragen aan deze opgaven.

Ondermijning

Criminelen maken voor illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en diensten. Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. Dit effect heet ook wel ondermijning. Bij bedrijven die onder milieuwet- en regelgeving vallen, is het risico op crimineel gedrag hoog. Bijvoorbeeld bij afval en grond, en als het zicht op het gebruik van bedrijfspanden, stallen en loodsen ontbreekt of versnipperd is. Het waterbede-effect, waarbij repressieve maatregelen tegen criminaliteit in de ene gemeente of sector leiden tot een toename van criminaliteit elders, vraagt bij uitstek om een regionale aanpak en samenwerking met andere omgevingsdiensten, politie en ILT (inclusief ILT-inlichtingen- en opsporingsdienst).

Oppervlakte	40.500 hectare
Gemeenten	9
Inwoners	1,2 miljoen
Vestigingen bedrijven en instellingen	178.815
Bedrijven en instellingen die onder milieuwet- en regelgeving vallen ¹	34.838

4. Inzet op prioritaire thema's

ODH wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit en helpen bij de realisatie van duurzame oplossingen en ruimtelijke opgaven waar provincie en gemeenten voor staan. De inzet op de prioritaire thema's speelt hierbij een leidende rol.

In dit hoofdstuk zijn deze thema's verder uitgewerkt en toegelicht. Eerst volgt een toelichting op de selectie van deze prioritaire thema's. Per thema volgt vervolgens een korte probleemanalyse en de VTHA-doelen. De uitvoeringsaccenten in de prioritaire thema's (met activiteiten en mogelijke kritieke prestatie-indicatoren (KPI's)) zijn uitgewerkt in de bijlage "Uitvoeringsprogramma RUP 2025-2029".

In samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners bundelen we onze krachten om de doelstellingen op water, lucht, geluid en veiligheid te behalen.

4.1 Bepalen van prioritaire thema's

Het RUP heeft als doel om de capaciteit van ODH Er zijn vier thema's geselecteerd waarop ODH met zijn VTH-inzet de komende jaren een substantiële bijdrage gaat leveren aan de beleidsopgaven van provincie en gemeenten. Deze prioritaire thema's spelen een centrale rol in dit RUP. De keuze voor deze vier (top)prioriteiten is als volgt tot stand gekomen.

Inventarisatie

Allereerst zijn beleidsstukken van deelnemende gemeenten en de provincie geanalyseerd en zijn de gemeenschappelijke delers t.a.v. milieuthema's op een rij gezet. Gelijktijdig heeft ODH de risico's en problemen die zij constateren in de praktijk inzichtelijk gemaakt. Vervolgens zijn alle deelnemende gemeenten en de provincie geïnterviewd, om te bespreken wat voor hen prioritaire thema's zijn en welke thema's echt regionaal opgepakt dienen te worden. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met ketenpartners over (koppel)kansen en risico's. Deze partners waren o.a. het Hoogheemraadschap van Delfland, de Veiligheidsregio Haaglanden, het OM, de GGD Haaglanden en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Prioriteren

Na de inventarisatie zijn de verschillende doelen (verder) bij elkaar gebracht. Dat heeft geleid tot een aantal mogelijke prioritaire regionale thema's, namelijk: gezondheid en gezonde leefomgeving, de energietransitie, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit, de landbouw- en glastuinbouwtransitie, de woningbouwopgave, waterbeheer en -kwaliteit, (externe) veiligheid en tot slot ondermijning. In diverse bijeenkomsten en werksessies met de interne projectgroep, de ambtelijk opdrachtgevers en het Algemeen Bestuur is vervolgens gewerkt aan een selectie in deze thema's. Om tot een onderbouwde en gedragen prioritering te komen, zijn de volgende criteria gebruikt:

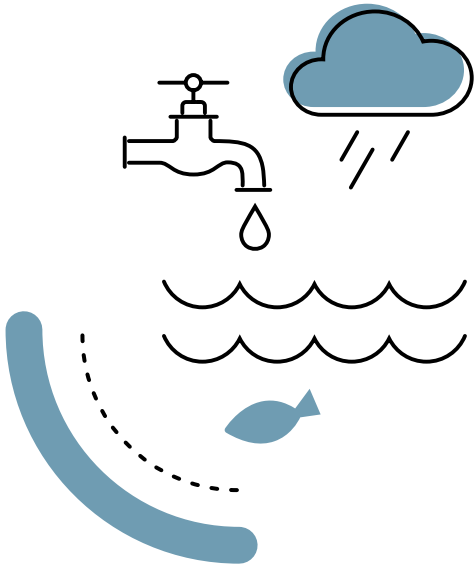
1. Wat is de maatschappelijke impact?
2. Is er een gezamenlijk belang?
3. Kan ODH bijdragen aan de doelstelling(en) middels reguliere VTHA-taken?

Met behulp van deze criteria zijn de volgende thema's tot (top)prioriteit benoemd:

- Topprioriteit: Waterkwaliteit
- Topprioriteit: Luchtkwaliteit
- Prioriteit: Geluid
- Prioriteit: Een veilige leefomgeving

Hierna worden ze per stuk toegelicht.

4.2 Waterkwaliteit

Investeren in schoon water is investeren in een gezond woon- en leefklimaat en een regio Haaglanden die klaar is voor de toekomst.

Probleemanalyse

De Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt dat al het oppervlakte- en grondwater in de Europese Unie uiterlijk in 2027 van goede kwaliteit moet zijn. Tevens moet er voldoende schoon water beschikbaar zijn (zeker nu de bevolking groeit en het klimaat verandert). Deze doelen staan onder druk en de breed levende verwachting is dat de doelen uit de KRW waarschijnlijk niet gehaald worden. In de regio zijn er verschillende bronnen die zorgen voor vervuiling, zoals indirecte lozingen vanuit bedrijven en lekstromen vanuit onder andere de glastuinbouw. Ook de industrie, medicijnresten en emissies uit het buitenland zorgen ervoor dat de kwaliteit van het water in de regio niet is wat het moet zijn.

Dat de doelen waarschijnlijk niet gehaald gaan worden, heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid, de natuur, de drinkwaterproductie, de industrie en de landbouw. Het betekent ook dat de EU aan Nederland forse boetes kan opleggen en dat activiteiten stil komen te liggen. Dit kan grote gevolgen hebben, ook voor de bedrijvigheid in Haaglanden – vergelijkbaar met de stikstofcrisis.

Wat willen we bereiken?

We willen de kwaliteit van het oppervlaktewater in regio Haaglanden verbeteren en beschermen, met het oog op ecologie, volksgezondheid en duurzaam ruimtegebruik. Centraal staat dat we ons willen inzetten om de doelen uit de Kaderrichtlijn Water zo snel mogelijk te halen. Daartoe zet ODH vergunningverlening, toezicht en handhaving gericht in op de grootste risico's. Dit in samenwerking met waterschappen en gemeenten. Daarnaast zet ODH in op regionale afstemming voor een schone en veerkrachtige wateromgeving en werkt daarin samen met de provincie en waterschappen. De grootste inzet zal plaatsvinden op het terugdringen van schadelijke indirecte lozingen. ODH zal zich vanuit zijn rol maximaal inzetten om de verontreiniging van oppervlakte- en grondwater te voorkomen en gemeenten en provincie adviseren op het punt van waterkwaliteit.

De VTHA-doelen van ODH zijn:

1. Er is beter inzicht in schadelijke indirecte lozingen (zowel bronnen als samenstelling) en deze worden teruggedrongen.
2. ODH voorkomt, binnen zijn taken, zoveel mogelijk de verontreiniging van oppervlakte-water.
3. ODH voorkomt, binnen zijn taken, zoveel mogelijk de verontreiniging van grondwater.
4. Gemeenten en provincie weten hoe zij in omgevingsplannen en beleid regels kunnen stellen ter verbetering van de waterkwaliteit en welke beleidskeuzes handig en verstandig zijn.

4.3 Luchtkwaliteit

Schone lucht is essentieel; ODH en GGD werken samen aan een gezondere leefomgeving, met extra aandacht voor kwetsbare groepen.

Probleemanalyse

Een schone lucht is van groot belang voor de gezondheid van inwoners van Haaglanden. Luchtvervuiling is namelijk een belangrijke oorzaak van gezondheidsklachten met chronische ziekte tot gevolg. Het kost de gemiddelde Nederlander volgens het RIVM 13 maanden aan levensverwachting. Fijnstof en stikstofdioxide (NO₂) zijn verantwoordelijk voor ongeveer 3,5 procent van de nationale ziektelast en veroorzaken in Nederland jaarlijks 11.000 doden.²

Deze nationale cijfers gelden ook voor regio Haaglanden. Sterker nog, gezondheidsschade door luchtverontreiniging is in regio Haaglanden hoger dan gemiddeld in Nederland.³ We leven met elkaar in een druk stedelijk gebied. Hierdoor ontstaat druk op de leefomgeving, waaronder de luchtkwaliteit. Die druk wordt naar verwachting alleen maar groter, want met de woningbouw-opgave van de regio komen bedrijvigheid en woningen dichter bij elkaar te liggen. Gelukkig is landelijk en in de regio de lokale luchtkwaliteit een belangrijk thema, zie onder meer het Schone Lucht Akkoord (SLA), gemeentelijk beleid en de Regionale aanpak luchtkwaliteit waarin wordt samengewerkt met GGD Haaglanden. Op een groot deel van de bronnen heeft ODH geen invloed, denk aan de luchtvervuiling vanaf zee, het buitenland en mobiliteit. Op een deel kan ODH wel invloed uitoefenen, met name de emissies uit bedrijvigheid en glastuinbouw.

Wat willen we bereiken?

We willen de luchtkwaliteit in de regio structureel verbeteren en gezondheidswinst realiseren. ODH zet in op het verminderen van emissies uit bedrijvigheid en glastuinbouw. Door samenwerking met GGD Haaglanden en de gemeenten verbindt ODH milieubeleid aan gezondheidsdoelen, en ondersteunt ODH een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

De VTHA-doelen van ODH zijn:

1. Bij alle vergunningen zijn, waar relevant,
 - a. de (aankomende) EU-concentratienormen opgenomen,
 - b. de best beschikbare technieken verplicht en
 - c. er wordt rekening gehouden met wat dit betekent voor achtergrondconcentraties.
2. Gemeenten weten hoe zij met beleid de luchtkwaliteit kunnen verbeteren.
3. De glastuinbouw stoot minder rookgassen door stookinstallaties uit.
4. Alle MBA's die significant invloed hebben op de luchtkwaliteit⁴ zijn zoveel mogelijk in beeld.

² www.rivm.nl/ggd-richtlijn-medische-milieukunde-luchtkwaliteit-en-gezondheid.

³ Zie GGD Haaglanden, 'Luchtverontreiniging in de regio Haaglanden. Wat is de impact op gezondheid van inwoners?', september 2023.

⁴ MBA's die invloed hebben op de luchtkwaliteit definiëren als alle MBA's die boven de NIBM grens vallen of stookinstallaties met meer dan 400 kW vermogen zijn. Een toetsing aan de rijksomgevingswaarden voor luchtkwaliteit is niet nodig als een project of activiteit maar weinig bijdraagt aan luchtverontreiniging. In juridische termen heet dat: niet in betekende mate (NIBM). Een project of activiteit draagt niet in betekende mate bij als de toename van de concentratie NO₂ en PM₁₀ niet hoger is dan 1,2 µg/m³. Dat is 3% van de omgevingswaarde voor de jaargemiddelde concentraties.

4.4 Geluid

Door preventie, vergunningverlening en toezicht wil ODH geluidsoverlast beperken en bijdragen aan een fijne plek om te leven.

Probleemanalyse

Geluidsoverlast en andere milieuhinder is vervelend en kan ook gezondheidsklachten veroorzaken. Langdurige blootstelling aan te veel geluid kan aanleiding geven tot chronische effecten zoals verhoogde bloeddruk en verhoogde niveaus van het stresshormoon cortisol, waardoor het risico op hart- en vaatziekten en psychische aandoeningen wordt verhoogd. Ook kan geluid een negatieve invloed hebben op de leerprestaties van kinderen.⁵

Het belang van het voorkomen van geluid-, licht- en geurhinder wordt de komende jaren alleen maar belangrijker door verdichting van de steden.

Geluidsoverlast ontstaat onder meer rondom horeca, gebiedsontwikkelingen en wegen. Daarnaast is laagfrequent geluid een groeiend probleem, net als geluidsoverlast door nieuwe energiedragers en -voorzieningen (bijvoorbeeld warmtepompen en airconditioning). Waar het de gezondheid van bewoners betreft stemt ODH ook af met GGD Haaglanden.

Wat willen we bereiken?

We willen geluidsoverlast in de regio actief terugdringen ter bescherming van de gezondheid en het welzijn van inwoners. Geluid van horeca wordt integraal aangepakt. Via preventie, vergunningverlening en toezicht wil ODH hierop inzetten en daarmee bijdragen aan het beperken van hinder en het verbeteren van de leefkwaliteit.

Daarnaast wil ODH meer inzicht in hoe om te gaan met laagfrequent geluid.

De VTHA-doelen van ODH zijn:

1. Geluidsnormen in de regio zijn hetzelfde (een level playing field), tenzij er zwaarwegende redenen zijn om van de standaard af te wijken.
2. Er is een regionale aanpak voor het in kaart krijgen en houden van installaties met laagfrequent geluid (LFG) en hoe ODH met deze installaties omgaat.
3. Horeca houdt zich aan de geluidsnormen.

⁵ www.rivm.nl/ggd-richtlijn-mmk-omgevingsgeluid/gezondheidseffecten-geluid

4.5 Een veilige leefomgeving

Veiligheid in de dichtbebouwde regio Haaglanden staat centraal; ODH houdt risico's van gevaarlijke stoffen en energiedragers scherp in beeld.

Probleemanalyse

De woningbouwopgave in de regio Haaglanden is omvangrijk, terwijl ons dichtbebouwde gebied tal van risicobronnen kent die de veiligheid van de leefomgeving kunnen bedreigen. De aandachtsgebieden⁶ beslaan een aanzienlijk deel van de regio. Daardoor is het uitsluiten van gevoelige functies in brand-, explosie- en gifwolkaandachtsgebieden niet altijd realistisch. Dat vraagt om een zorgvuldig afgewogen en liefst geharmoniseerde invulling van beleid en inrichting van de leefomgeving. Ook is een effectieve en integrale VTHA-uitvoering nodig, in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Haaglanden.

Aandachtspunten rondom een veilige leefomgeving betreffen verder Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), de opslag van andere gevaarlijke stoffen, de snelle opmars van opslag van (grote) batterijen en plaatsing van energieopslag systemen en zonnepanelen. Ook het onjuist verwerken of verkeerd omgaan met gevaarlijke (afval)stoffen en verontreinigde grond kunnen leiden tot risico's voor de leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

We willen risico's voor een veilige leefomgeving goed blijven beheersen. Extra aandacht de komende jaren gaat uit naar ZZS (waaronder bestrijdingsmiddelen en PFAS), opslag van gevaarlijke stoffen, veiligheid in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en de gevolgen van de energietransitie voor een veilige leefomgeving.

De VTHA-doelen van ODH zijn:

1. Veiligheidsrisico's van MBA's, relevante ondersteunende activiteiten, lithiumhoudende energiedragers en zonneparken zijn zoveel mogelijk blijvend en actueel in beeld.
2. Beter zicht op gebruik en vervoer van grond, afval en gevaarlijke stoffen.
3. Gemeenten weten op welke aspecten zij beleid moeten ontwikkelen met betrekking tot een veilige leefomgeving en welke beleidskeuzes handig en verstandig zijn.

⁶ Aandachtsgebieden zijn gebieden die zichtbaar maken waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Zie voor meer informatie: <https://iplo.nl/thema/externeveiligheid/externe-veiligheid-in-omgevingsplan/aandachtsgebieden-voorschriftengebieden/>

An aerial photograph of a coastal landscape. A winding, light-colored path or road cuts through a vast area of low-lying, brownish vegetation, likely coastal scrub or dunes. To the left, there are some industrial or agricultural structures, including large blue-roofed buildings. In the background, a city skyline with various buildings and cranes is visible across a body of water. The sky is blue with some light clouds.

Bijlagen

Bijlage 1: Uitvoeringsprogramma MRUP 2025-2029

**Bijlage 2: Doorlopen proces bij de totstandkoming
van dit uitvoeringsprogramma**

Bijlage 1

Uitvoeringsprogramma RUP 2025-2029

Toelichting

- In het uitvoeringsprogramma zijn de vier prioritaire omgevings thema's uit het Regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) een slag nader uitgewerkt.
- Onderstaande uitwerking is een eerste uitwerking. Het is de bedoeling dat het uitvoeringsprogramma jaarlijks – in nauw overleg tussen betrokkenen van ODH, provincie en gemeenten – wordt geactualiseerd. Nadrukkelijk biedt dit de mogelijkheid om tot aanvulling, aanscherping en concretisering van doelen, activiteiten en KPI's te komen.
- Alleen nieuwe accenten in de VTHA-uitvoering zijn in onderstaand programma opgenomen. Reguliere activiteiten in de basisuitvoering die “gewoon” doorgezet worden, worden hieronder niet genoemd.

Waterkwaliteit

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
Er is beter inzicht in schadelijke indirecte lozingen (zowel bronnen als samenstelling) en deze worden teruggedrongen.	ODH werkt, samen met waterschappen, mee in het provinciale project 'Grip op indirecte lozingen', onder meer door mee te denken, afvalwater (indirecte lozingen en afstroming) te bemonsteren en een vervolgaanpak mee te ontwikkelen.	♦ Uitkomsten project (samenvatting) ♦ Aantal doorgelichte bedrijven op ZZS en KRW-stoffen (al dan niet met monsternamen) en geaggregeerde resultaten ♦ Aantal ingevulde ZZS-modules op e-MJV ♦ Vervolgaanpak
	ODH selecteert de MBA's met de verwachte grootste impact op de waterkwaliteit en intensificeert het toezicht op indirecte lozingen bij deze MBA's door het afvalwater te bemonsteren.	♦ Selectie ♦ Aantal controles (absoluut en ontwikkeling) ♦ Resultaten van bemonstering (uitkomsten per soort) ♦ MBA, beschrijving waterkwaliteit, aantal geconstateerde overtredingen
	ODH actualiseert vergunningen en stelt, indien nodig, maatwerkvoorschriften op in het kader van het provinciale project 'Grip op indirecte lozingen' en benut de resultaten van dit project in verdere actualisaties. ODH benut daarbij informatie over de best beschikbare technieken.	♦ Aantal geactualiseerde vergunningen (binnen en buiten het project 'Grip op indirecte lozingen', per soort MBA)
	ODH ontwikkelt een aanpak voor preventie en bewustwording rondom waterkwaliteit en indirecte lozingen bij bedrijven, met onder andere aandacht voor kennisbijeenkomsten en - producten, samenwerking met partners, ophalen kennisbehoefte en communicatie. Andere activiteiten worden in het regionaal uitvoeringsprogramma aangevuld als de aanpak is ontwikkeld.	♦ Aanpak

Waterkwaliteit

Doel

ODH voorkomt, binnen zijn taken, zoveel mogelijk de verontreiniging van oppervlaktewater.

Activiteiten

ODH brengt puntbronnen van ZZS in kaart, o.a. door data van de waterschappen te benutten en hier goed op aan te sluiten. Op basis van deze informatie bekijkt ODH de mogelijkheden om binnen haar VTHA-taken emissies terug te brengen.

ODH gaat themagerichte controles uitvoeren, eventueel samen met waterschappen.

ODH verkent met de waterschappen in de regio de mogelijkheid om beter inzicht te krijgen in de (ontwikkeling) van de waterkwaliteit.

ODH onderzoekt hoe andere OD's proberen de kwaliteit van het oppervlaktewater te beschermen en te verbeteren.

ODH scherpt waar mogelijk vergunningen aan op basis van inzichten uit het lopend project afvalwater, zodat het oppervlaktewater minder verontreinigd raakt met ZZS.

Mogelijke KPI's

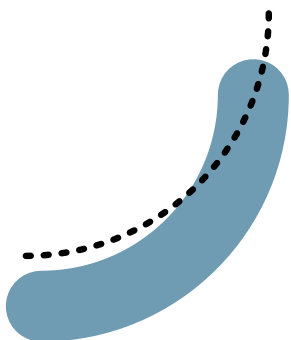
- ♦ Kaart
- ♦ Aanpak

- ♦ Aantal controles met geaggregeerde resultaten

- ♦ Resultaten verkenning
- ♦ Delen aanpak met andere omgevingsdiensten
- ♦ Indien mogelijk: inzicht in (de ontwikkeling van) de waterkwaliteit

- ♦ Met welke OD's contact is geweest
- ♦ Resultaten verkenning: inzicht in aanpak andere OD's

- ♦ Aantal geactualiseerde vergunningen (absoluut, ontwikkeling, per soort MBA)

Waterkwaliteit

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
ODH voorkomt, binnen zijn taken, zoveel mogelijk de verontreiniging van grondwater.	ODH intensificeert het toezicht op activiteiten in grondwaterbeschermings- en drinkwaterwingebieden.	◆ Aantal controles (absoluut en ontwikkeling) met geaggregeerde resultaten
	ODH onderzoekt hoe andere OD's proberen de kwaliteit van het grondwater te beschermen en te verbeteren.	◆ Met welke OD's contact is geweest ◆ Resultaten verkenning: inzicht in aanpak andere OD's
Gemeenten en provincie weten hoe zij in omgevingsplannen en beleid regels kunnen stellen ter verbetering van de waterkwaliteit en welke beleidskeuzes handig en verstandig zijn.	ODH adviseert gemeenten in de beleidsontwikkeling en bij het opstellen van omgevingsplannen, onder meer samen met de waterschappen.	◆ Aantal adviezen met korte beschrijving ◆ Concrete adviesproducten die in samenwerking met partners zijn ontwikkeld (bv. van het Netwerk ◆ Waterketen Delfland) met korte beschrijving

Luchtkwaliteit

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
Bij alle vergunningen zijn, waar relevant, - de (aankomende) EUconcentratie-normen opgenomen, - de best beschikbare technieken verplicht en - er wordt rekening gehouden met wat dit betekent voor achtergrondconcentraties.	ODH vertaalt, in lijn met actiepunten industrie van het SLA, geldende en aankomende EU-emissienormen en bestaande regels over best beschikbare technieken naar normen voor luchtkwaliteit voor vergunningverlening in Haaglanden..	♦ Voorwaarden voor in vergunningen
	ODH onderzoekt of er beleid moet komen voor MBA's en adviseert hoe om te gaan met te hoge achtergrondconcentraties bij vergunningverlening.	♦ Advies aan deelnemers ODH
	ODH verwerkt normen voor luchtkwaliteit in proces vergunningverlening en actualisering vergunningen en past deze toe.	♦ Aantal verleende en geactualiseerde vergunningen waarin nieuwe normen voor luchtkwaliteit zijn toegepast (absoluut en in verhouding met totaal) ♦ Beperking emissieruimte door toepassing nieuwe normen.
	ODH besteedt bij elke vergunning aandacht aan luchtkwaliteit, ook als geen wettelijke normen gelden.	♦ Aantal verleende en geactualiseerde vergunningen waarin luchtkwaliteit voor het eerst is opgenomen (absoluut en in verhouding met totaal)
Gemeenten weten hoe zij met beleid de luchtkwaliteit kunnen verbeteren.	ODH brengt expertise in t.a.v. luchtkwaliteit bij omgevingstafels en bij andere adviesaanvragen.	♦ Bijdrage aan omgevingstafels ♦ Aantal adviezen
	ODH informeert gemeenten en provincie over consequenties nieuwe EU- concentratienormen en over actuele ontwikkelingen t.a.v. luchtkwaliteit waar het VTH raakt.	♦ Jaarlijkse behoeftepeiling onder gemeenten en provincie ♦ Samenvatting van informatievoorziening
	ODH onderzoekt wat andere OD's op het gebied van luchtkwaliteit doen.	♦ Met welke OD's contact is geweest ♦ Resultaten verkenning: inzicht in aanpak andere OD's

Luchtkwaliteit

Doel

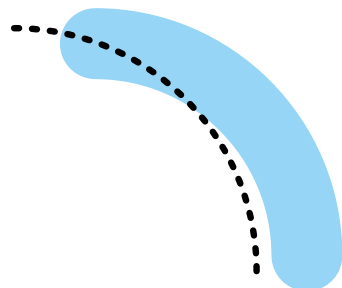
De glastuinbouw stoot minder rookgassen door stookinstallaties uit.

Activiteiten

ODH ontwikkelt een aanpak om de uitstoot door stookinstallaties door de glastuinbouw te verminderen, met aandacht voor het vervangen van stookinstallaties door emissie-arme oplossingen, het verduurzamen van de bestaande installaties door BBT. Andere activiteiten worden in het regionaal uitvoeringsprogramma aangevuld als de aanpak is ontwikkeld.

Mogelijke KPI's

♦ Aanpak

ODH ontwikkelt een draaiboek dat (groepen) glastuinbouwers kunnen gebruiken bij de keuze voor en implementatie van verduurzamen van bestaande installaties en/of emissiearme oplossingen en gebruikt dat in de advisering (NB: afhankelijk van aanpak vorige activiteit). ODH sluit daarbij aan bij zowel technische als financiële ontwikkelingen rondom energie.

♦ Draaiboek
♦ Aantal adviezen
♦ Resultaten nieuwe aanpak

ODH brengt zijn expertise in bij de verkenning uit het PvA van de GGD naar mogelijkheden voor het terugdringen van luchtverontreiniging door de glastuinbouw en de koppeling hiervan aan verduurzaming van de glastuinbouw.

♦ Bijdrage aan verkenning

Alle MBA's die invloed hebben op de luchtkwaliteit (boven de NIBM-grens en/of stookinstallaties boven 400 kW) zijn zoveel mogelijk in beeld.

ODH inventariseert met partners (waaronder GGD en SCIOS) het effect van de betreffende MBA's.

♦ Lijst met MBA's en de impact daarvan op luchtkwaliteit
♦ Prioritering zodat ODH een gerichte aanpak kan vaststellen om de luchtkwaliteit te verbeteren

ODH maakt inzichtelijk welke overtredingen het grootste effect hebben op de luchtkwaliteit en verwerkt die informatie in de prioritering milieutoezicht.

♦ Verwerking in prioritering milieutoezicht

Geluid

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
Geluidsnormen in de regio zijn hetzelfde (een level playing field), tenzij er zwaarwegende redenen zijn om van de standaard af te wijken.	ODH werkt in overleg met deelnemers en GGD Haaglanden een set aan standaard geluidsnormen uit die in de omgevingsplannen van gemeenten kunnen worden opgenomen. Daarbij is aandacht voor welke activiteiten wel en niet zijn toegestaan per gebiedstype, en welke activiteiten kunnen worden toegestaan als voldoende maatregelen worden getroffen.	♦ Set aan standaard geluidsnormen
	ODH adviseert gemeenten over het opnemen van geluid(snormen) in hun omgevingsplannen. Ook afstemming hierover met GGD.	♦ Aantal omgevingsplannen waar ODH advies op heeft gegeven ♦ Het aantal gemeenten dat de set aan standaard geluidsnormen heeft overgenomen
	Het omzetten van geluidszones van industrie-terreinen naar geluidproductieplafonds.	♦ Aantal keren toegepast
Er is een regionale aanpak voor het in kaart krijgen en houden van installaties met laagfrequent geluid (LFG) en hoe ODH met deze installaties omgaat.	ODH doet onderzoek bij melders van LFG, als een melder een mogelijke bron kan aanwijzen en ODH daar bij kan komen en daartoe bevoegd is.	♦ Aantal (onderzochte) meldingen met geaggregeerde resultaten ♦ Aantal doorverwijzingen naar de GGD
	ODH bevraagt kennisinstellingen en experts (bijvoorbeeld KNO-artsen) over LFG en de detectiemogelijkheden.	♦ Met welke organisaties en experts contact is geweest ♦ Resultaten verkenning
	ODH onderzoekt hoe andere OD's omgaan met LFG.	♦ Met welke OD's contact is geweest ♦ Resultaten verkenning: inzicht in aanpak andere OD's

Geluid

Doel

Horeca houdt zich aan de geluidsnormen.

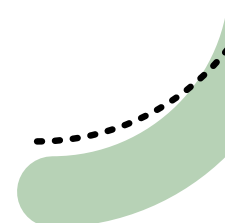
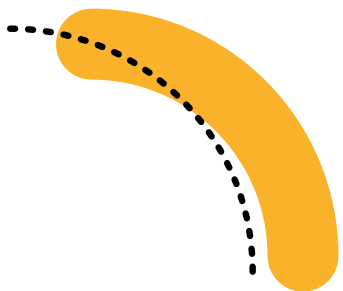
Activiteiten

ODH voert de preventieve aanpak ter voorkoming van geluidsoverlast door de horeca uit en ontwikkelt deze door. In de aanpak is onder meer aandacht voor startende horecabedrijven en zet ODH in op informeren en controleren.

ODH adviseert gemeenten over de geschiedenis van geluidsnormoverschrijdingen bij de aanvraag van exploitatiehorecavergunningen

Mogelijke KPI's

- ♦ Projectbeschrijving
 - ♦ Aantal klachten (absoluut en ontwikkeling)
 - ♦ Aantal geconstateerde overtredingen (absoluut en ontwikkeling)
-
- ♦ Kaart
 - ♦ Feedback gemeenten op (gebruik) kaart

Een veilige leefomgeving

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
Veiligheidsrisico's van MBA's, relevante ondersteunende activiteiten, lithiumhoudende energiedragers en zonneparken zijn zoveel mogelijk blijvend en actueel in beeld.	ODH ontwikkelt een aanpak om te experimenteren met nieuwe vormen van gebiedscontroles. Voorbeelden zijn controles van transitiegebieden en bedrijventerreinen in samenwerking met gemeenten en dronetoezicht in samenwerking met andere omgevingsdiensten.	♦ Aanpak ♦ Pilot van start in 2027 ♦ Aantal controles (met aandacht voor soorten en resultaten)
	ODH benut externe data om het overzicht van activiteiten te verrijken en aan te vullen. De data is afkomstig uit openbare bronnen als de KvK en van ketenpartners als de Veiligheidsregio Haaglanden. ODH deelt ook informatie met VRH.	♦ Aantal door ODH nieuw geregistreerde activiteiten
	ODH verbetert het proces rondom het Register Externe Veiligheid (REV) om zo efficiënt mogelijk te voldoen aan de wettelijke verplichting in artikel 11.1 Bkl. Daarbij maakt hij gebruik van de ervaringen van andere omgevingsdiensten.	♦ Proces is ingericht en werkt
	ODH evalueert beoordelingen van de gevolgen van incidenten en adviseert op basis van deze evaluaties eventuele preventiemaatregelen en/of voert deze zelf uit.	♦ Resultaten evaluatie en eventuele vervolgstappen

Een veilige leefomgeving

Doel	Activiteiten	Mogelijke KPI's
Beter zicht op gebruik en vervoer van grond, afval en gevaarlijke stoffen.	ODH voert integrale gebiedscontroles (vrije veldtoezicht) uit op grondtransport inclusief toezicht op hergebruik certificaten, illegale sanering, afvalopslag en andere illegale activiteiten.	◆ Aantal gebieds- en transportcontroles (absoluut en ontwikkeling) met geaggregeerde resultaten ◆ Aantal meldingen van ODH bij andere partners naar aanleiding van controles.
	ODH intensificeert het ketentoezicht op afval en gevaarlijke stoffen.	◆ Aantal ketenonderzoeken (absoluut en ontwikkeling) en geaggregeerde resultaten
Gemeenten weten op welke aspecten zij beleid moeten ontwikkelen met betrekking tot een veilige leefomgeving en welke beleidskeuzes regionaal gewenst zijn.	ODH adviseert gemeenten in de beleidsontwikkeling en bij omgevingsplannen voor een veilige leefomgeving, met onder andere aandacht voor plaatsgebonden risico-afstanden, aandachtsgebieden, zeer kwetsbare gebouwen, nieuwbouw, lithiumhoudende energiedragers (batterijen), legionellabesmettingen bij natte koeltorens, grote ammoniakinstallaties, grote EOS-installaties bij zonneparken of bedrijventerreinen, waterstof in tanks en/of route gevaarlijke stoffen. In de advisering geeft ODH inzicht in de consequenties van keuzes voor de uitvoering en voor ruimtelijke ontwikkelingen. Waar mogelijk stuurt ODH aan op een level playing field.	◆ Het aantal zeer kwetsbare gebouwen binnen een brand -of explosieaandachtsgebied (absoluut en ontwikkeling) i.s.m. Veiligheidsregio Haaglanden ◆ Het aantal adviezen over beleid voor een veilige leefomgeving ◆ Het aantal gemeenten met beleid voor een veilige leefomgeving ◆ Kwalitatieve beschrijving van de mate waarin een level playing field wordt gerealiseerd

Bijlage 2

Doorlopen proces bij de totstandkoming van dit uitvoeringsprogramma

Dit regionale uitvoeringsprogramma is in vijf stappen tot stand gekomen in de periode april-oktober 2025. De volgende stappen zijn doorlopen:

1. Van start

ODH heeft Lysias Advies ingehuurd om het proces te ondersteunen. In gesprekken tussen Lysias en de ODH als opdrachtgever, de interne projectgroep van ODH en het ambtelijk opdrachtgeversoverleg, is een beeld verkregen van de verwachtingen en zijn afspraken gemaakt over de vervolgstappen.

2. Doelen in zicht

In de tweede stap zijn de relevante strategische doelen in kaart gebracht. Hiervoor zijn beleidsstukken van deelnemende gemeenten en de provincie geanalyseerd en er rode draden uitgehaald over de prioritaire milieuthema's bij gemeenten en provincie. Ook is bij ODH intern uitgevraagd welke risico's en problemen er geconstateerd worden in de praktijk. Vervolgens zijn alle deelnemende gemeenten en de provincie geïnterviewd, om te bespreken wat zij prioritaire thema's vinden. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met ketenpartners over (koppel)kansen en risico's. Deze partners waren o.a. het Hoogheemraadschap van Delfland, de Veiligheidsregio Haaglanden, het OM, de GGD Haaglanden en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

3. Prioriteren

In stap 3 zijn de verschillende doelen (verder) bij elkaar gebracht, dat heeft geleid tot een aantal prioritaire regionale thema's. Er is een voorzichtige doorkijk gemaakt van de impact van keuzes voor activiteiten van ODH. Hiervoor zijn diverse bijeenkomsten en werksessies georganiseerd: met de interne projectgroep, de ambtelijk opdrachtgevers en het Algemeen Bestuur. Het resultaat van stap 3 was een conceptbeschrijving van de prioritaire regionale thema's.

4. Van thema's naar activiteiten

Vervolgens zijn in stap 4 de prioritaire regionale thema's die in het AB van 3 juli op draagvlak konden rekenen, vertaald naar activiteiten die ODH gaat uitvoeren en met welke mogelijke KPI's (kriebetie prestatie-indicatoren) de doelen en activiteiten gemonitord en verantwoord kunnen worden. De resultaten zijn verwerkt in het RUP.

5. Afronding, oplevering en presentatie

In de laatste fase is het concept-RUP gedeeld en besproken met het ambtelijk opdrachtgeversoverleg. Naar aanleiding van de feedback is het uitvoeringsprogramma aangepast. Ten slotte is het programma gepresenteerd aan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur en door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Omgevingsdienst Haaglanden

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur
27 november 2025

Agendapunt 8 Samenwerking omgevingsdiensten Zuid-Holland

Achtergrond en aanleiding

De dagelijks besturen van de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland willen de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving versterken. De aanleiding was onder andere zorgen over de krapte op de arbeidsmarkt, schaarse expertise voor specialistische taken en het verkleinen van de kwetsbaarheid van kleine taken per dienst. Daarom is er in 2021 een onderzoek uitgevoerd door Twynstra en Gudde en aan de hand van de aanbevelingen in dat rapport een bestuurlijke opdracht gegeven aan de 5 directeuren van de Zuid-Hollandse diensten om verdergaande samenwerking door te ontwikkelen. Na de bestuurlijke opdracht tot 'doorontwikkeling' uit november 2021 en de daaruit volgende positieve resultaten, heeft de bestuurlijke begeleidingscommissie (een afvaardiging van de 5 DB's) in maart 2024 een vervolgo opdracht aan de directeuren van de omgevingsdiensten gegeven. Samengevat luidt deze:

- Ontwikkel een robuuste samenwerkingsstrategie, met concrete projecten en trajecten.
- Borg hierbij voortdurende aandacht voor deze gezamenlijke projecten en taken.
- Identificeer taken en specialismen die zich lenen om gezamenlijk op te pakken. Neem hierin ook de maatschappelijke transitieopgaven en niet-primaire taken mee.

Visie- en strategiedocument ('Daadkracht x 5')

Naar aanleiding van de vervolgo opdracht is een visie- en strategiedocument opgesteld. Deze bevat de visie van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten op hun onderlinge samenwerking: context, doel, voorwaarden, vorm en organisatie van de samenwerking.

In de visie wordt de gezamenlijke *ambitie* van de Zuid-Hollandse diensten als volgt verwoord: "Over vijf jaar werken de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten structureel samen. Ze functioneren als het ware als één dienst voor Zuid-Holland, maar met behoud van de eigen identiteit, cultuur en structuur, inclusief de bestuurlijke aanhaking. We werken structureel samen op prioritaire thema's, met duidelijk vastgelegde afspraken en een gezamenlijke focus op kwaliteit en innovatie."

De sterke ambitie tot vergaande samenwerking spreekt hieruit, maar ook de wens om regionaal benaderbaar te blijven voor de eigen deelnemers.

Samenwerkingsprogramma 2025

In het visiedocument is aangegeven dat we kiezen voor een pragmatische benadering vanuit de inhoud: we werken samen op onderwerpen als we verwachten dat samenwerking echt meerwaarde biedt en leidt tot verbetering van de uitvoering. Op grond van deze uitgangspunten is een samenwerkingsprogramma opgesteld dat 11 projecten bevat waarmee de omgevingsdiensten gericht vorm willen geven aan de samenwerking.

Oordeel bestuurlijke begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie is positief over beide documenten en is daarom tijdens het overleg met de directeuren op 23 januari 2025 akkoord gegaan met het voorleggen van de Visie 'Daadkracht x 5' voor vaststelling aan de dagelijkse besturen van de 5 Zuid-Hollandse diensten als leidraad voor de voortdurende programmatische samenwerking. Het DB heeft in februari 2025 deze visie vastgesteld.

Uitvoering

In het voorjaar van 2025 zijn de projectplannen ter uitwerking van de onderwerpen in het samenwerkingsprogramma ter informatie neergelegd bij de bestuurlijke begeleidingscommissie. De commissie heeft ingestemd met deze projectplannen en daarna zijn de diensten begonnen met de uitvoer van het programma.

In januari 2026 is weer een bestuurlijk overleg voor bespreking van de programmering voor 2026. De eigen directeur blijft het aanspreekpunt voor de eigen deelnemers als er vragen zijn over de lopende samenwerkingsprojecten.

Voor de provincie is een coördinerende rol opgenomen; ook in de ambtelijke ondersteuning. De provincie heeft aangegeven deze rol graag verder uit te voeren en te zullen onderzoeken of en hoe op ambtelijk niveau de aansluiting van gemeentelijke deelnemers van de vijf diensten bij de samenwerking vergroot kan worden.

(Bijlagen

1. Visie- en strategiedocument ('Daadkracht x 5. Samenwerkingsstrategie van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten')
2. Samenwerkingsprogramma Zuid-Hollandse omgevingsdiensten 2025

Voorstel

1. Kennisnemen van het visie- & strategiedocument ('Daadkracht x 5')
2. Kennisnemen van het Samenwerkingsprogramma 2025.

DAADKRACHT x 5

DUURZAAM SAMENWERKEN AAN EEN TOEKOMSTBESTENDIGE LEEFOMGEVING

SAMENWERKINGSSTRATEGIE VAN DE ZUID-HOLLANDSE OMGEVINGSDIENSTEN

29 januari 2025

Management samenvatting

Aanleiding

De vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland werken al jarenlang samen op diverse inhoudelijke en organisatorische thema's. Nieuwe maatschappelijke uitdagingen, zoals de energietransitie, circulaire economie en digitalisering, maken een intensievere en structurele samenwerking noodzakelijk. De dagelijkse besturen hebben daarom een opdracht gegeven voor een robuuste samenwerkingsstrategie, gericht op het verhogen van de kwaliteit van de uitvoering en het inspelen op actuele opgaven.

Daarnaast vraagt het Rijk om verbeterplannen, zodat alle omgevingsdiensten in 2026 voldoen aan de eisen van robuustheid, kwaliteit en innovatie. Dit visie- en strategiedocument is het uitgangspunt voor verdere intensivering van de samenwerking en dient als basis voor een jaarlijks samenwerkings- of uitvoeringsprogramma en een aparte innovatieagenda. De innovatieagenda wordt te zijner tijd geïncorporeerd in het samenwerkingsprogramma.

Visie op samenwerking

De samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten is erop gericht de kwaliteit van de uitvoering van onze VTHA-taken te vergroten (vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering), en zo bij te dragen aan behoud en verbetering van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in Zuid-Holland.

Door samen te werken werken we aan:

- Kwaliteitsverbetering: betere taakuitvoering, innovatie en kennisdeling.
- Robuustheid: versterking van weerbaarheid en flexibiliteit bij piekbelasting en nieuwe taken.
- Efficiëntie: schaalvoordelen, kosteneffectiviteit en specialisatie.
- Uniformiteit: een gelijk speelveld voor bedrijven in de provincie.

Het uitgangspunt is: 'samenwerking, tenzij...'. We laten ons daarbij leiden door vier kernwaarden: professioneel, verbindend, transparant, vanuit vertrouwen.

De samenwerking wordt vormgegeven als een leer- en ontwikkelproces, waarbij de nadruk ligt op structurele verbeteringen, kennisdeling en het optimaal benutten van de sterke punten van de verschillende diensten.

Stip op de horizon

Over vijf jaar werken de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten structureel samen. Ze functioneren als het ware als één dienst voor Zuid-Holland, maar met behoud van de eigen identiteit, cultuur en structuur, inclusief de bestuurlijke aanhaking. We werken structureel samen op prioritaire thema's, met duidelijk vastgelegde afspraken en een gezamenlijke focus op kwaliteit en innovatie.

Focus en prioriteiten

De diensten kiezen voor een pragmatische benadering vanuit de inhoud: we werken samen op onderwerpen als we verwachten dat samenwerking echt meerwaarde biedt en leidt tot verbetering van de uitvoering. De samenwerking richt zich op:

- inhoudelijke thema's, waarbij het kan gaan om transities (bijv. energie), gebiedsoverstijgende milieu-onderwerpen (bijv. ZZS) of specialistische kennis (bijv. glastuinbouw);
- bedrijfsvoering: onderwerpen zoals informatieverwerking en -beveiliging, arbeidsmarktbenadering en inkoop.

In een jaarlijks samenwerkingsprogramma leggen de diensten vast op welke concrete onderwerpen de samenwerking wordt gericht.

Samenwerkingsmodaliteiten

Samenwerking kan in meer en minder vergaande vormen plaatsvinden:

- Kennisuitwisseling: uitwisseling van kennis en inzicht tussen de diensten.
- Inhuur van capaciteit (kennis en kunde) tussen omgevingsdiensten.
- Pooling van capaciteit (een 'pool' onder coördinatie van één van de diensten).
- Overdracht van taakuitvoering: taakuitvoering door een collega-dienst.

Overdracht van een gehele taak aan een collega-dienst, inclusief mandaat en eindverantwoordelijkheid sluiten we uit; de eigen dienst blijft eindverantwoordelijk en aanspreekbaar. In het samenwerkingsprogramma wordt per onderwerp en project bepaald in welke modaliteit wordt samengewerkt. We kiezen bewust ook voor de verdergaande vormen.

Randvoorwaarden en governance

Een goede samenwerking vraagt om duidelijke afspraken en structuren:

- Transparantie en professionele aansturing: heldere afspraken over verantwoordelijkheden, aanspreekpunten, projectmatig werken en besluitvorming.
- Evaluatie en flexibiliteit: samenwerking wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast op basis van ervaringen en veranderende omstandigheden.
- Governance: een bestuurlijke begeleidingscommissie zorgt voor sturing en draagvlak, en is klankbord voor de directeuren.

De provincie Zuid-Holland speelt een faciliterende rol, met coördinatie en ondersteuning op bestuurlijk en ambtelijk niveau.

Realisatie

Realisatie van de samenwerkingsstrategie gebeurt door volgende acties:

1. Opstellen van een jaarlijks samenwerkings- of uitvoeringsprogramma.
2. Investeren in leer- en ontwikkelproces: stimuleren van cultuurverandering, kennisdeling en vertrouwen.
3. Toepassen en oefenen met diverse samenwerkingsmodaliteiten: ervaringen met kennisuitwisseling, inhuur, pooling en overdracht taakuitvoering uitbreiden.
4. Opstellen van een innovatieagenda met focus op technologie en kennisontwikkeling.
5. Jaarlijkse rapportage en evaluatie van voortgang en resultaten.

De bestuurlijke begeleidingscommissie bespreekt dit document en legt het ter vaststelling voor aan de dagelijkse besturen van de omgevingsdiensten.

Inhoud

Management samenvatting	2
1. Aanleiding en bestuurlijke opdracht 2024.....	5
2. Visie op samenwerking	6
3. Taakgebieden voor verdere samenwerking	11
3.1 (Beleids)inhoudelijke thema's.....	11
3.2 Bedrijfsvoering.....	12
4. Samenwerkingsmodaliteiten: vorm geven aan de samenwerking	14
5. Samenwerking als ontwikkel- en leerproces	16
6. Management en aansturing van de samenwerking	17
7. Bestuurlijke begeleidingscommissie.....	18
8. Bijlagen	19
Bijlage 1: Overzicht samenwerkingsthema's fase 1	19
Bijlage 2: Stappenplan	20
Bijlage 3: Samenwerking als ontwikkel- en leerproces.....	23
Bijlage 4: Nota Governance Samenwerking Zuid-Hollandse Diensten.....	26

Status van dit document en leeswijzer

In dit document formuleren de omgevingsdiensten hun visie en strategie voor de samenwerking. Het visie- en strategiedocument wordt geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma met projecten, dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Voor de samenwerking op het gebied van innovatie wordt een separate innovatieagenda opgesteld, die overigens op termijn wordt geïncorporeerd in het jaarlijkse samenwerkingsprogramma.

Leeswijzer: we starten in paragraaf 2 met onze visie op de onderlinge samenwerking: doel, overwegingen en randvoorwaarden, mede in het licht van de bestuurlijke constellatie waarbinnen de omgevingsdiensten opereren. Daarna benoemen we de onderwerpen waarop wij de komende periode willen samenwerken (par. 3). Die betreffen zowel het primaire proces (inhoud, VTHA) als de bedrijfsvoering. De vorm waarin samenwerking gestalte krijgt luistert nauw; daarover gaat paragraaf 4. We organiseren samenwerking bewust als een leer- en ontwikkeltraject (par. 5). Paragraaf 6 gaat in op management en aansturing van de samenwerking, paragraaf 7 op de rol van de bestuurlijke begeleidingscommissie.

1. Aanleiding en bestuurlijke opdracht 2024

Aanleiding

De dagelijkse besturen en het management van de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland willen de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies verder versterken, vooral met het oog op enkele grote (maatschappelijke) opgaven zoals de energietransitie en de ontwikkeling naar een circulaire economie.

De diensten werken al sinds jaar en dag samen. Een inventarisatie in 2021 resulteerde in een lijst van meer dan honderd onderwerpen waarop de vijf elkaar op ambtelijk niveau vinden. In datzelfde jaar heeft Twynstra Gudde in opdracht van de provincie samen met gemeenten en de diensten een provincie-brede verkenning naar de uitvoering van de VTH-taken uitgevoerd. Naar aanleiding van die verkenning en de daaruit volgende bestuurlijke opdracht, is vanaf 2022 ingezet op een intensivering van de samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten (onder de noemer 'doorontwikkeling VTH-stelsel Zuid-Holland'). Daarbij is gestart met zes thema's (zie bijlage 1). De samenwerking heeft al mooie resultaten opgeleverd.

Ook op landelijk niveau zijn er initiatieven om het VTH-stelsel te versterken, waaronder het interbestuurlijke programma VTH. In dat kader heeft het ministerie van IenW omgevingsdiensten gevraagd verbeterplannen op te stellen, zodat iedere dienst op 1 april 2026 'robuust' is. Robuustheidscriteria zijn omvang, kwaliteitscriteria, innovatie, weerstandsvermogen, opleiding en congruentie. Alle omgevingsdiensten hebben hiervoor in het voorjaar van 2024 een verbeterplan opgesteld. De Zuid-Hollandse omgevingsdiensten hebben daarin onder meer aangegeven dat zij een gezamenlijke innovatieagenda zullen opstellen.

Bestuurlijke opdracht

Tegen deze achtergrond heeft de bestuurlijke begeleidingscommissie van het 'doorontwikkeltraject' in Zuid-Holland in maart 2024 een nieuwe opdracht aan de omgevingsdiensten gegeven. Deze luidt:

- Ontwikkel een robuuste samenwerkingsstrategie, met concrete projecten en trajecten. Borg hierbij voortdurende aandacht voor deze gezamenlijke projecten en taken.
- Identificeer taken en specialismen die zich lenen om gezamenlijk op te pakken. Neem hierin ook de maatschappelijke transitieopgaven en niet-primaire taken mee.

2. Visie op samenwerking

Eén provincie, vijftig gemeenten

De omgevingsdiensten in Zuid-Holland werken voor de provincie en voor vijftig gemeenten aan het verbeteren van de leefomgeving. Gemeenten en provincie zijn bestuurlijk verantwoordelijk, terwijl omgevingsdiensten uitvoering geven aan de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) voor de milieuaspecten van de Omgevingswet.

Naast het basistakenpakket kennen omgevingsdiensten vaak aanvullende werkzaamheden, zoals de plustaken op milieugebied, advisering over ruimtelijke plannen, duurzaamheid en bouw- en woningtoezicht. De 'couleur locale' van iedere regio wordt in het gesprek tussen gemeenten, provincie en omgevingsdienst vormgegeven. Nabijheid - elkaar kennen, weten te vinden en kunnen aanspreken - is daarom een belangrijk uitgangspunt.

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de omgevingsdiensten. Die verschillen betreffen het geografische werkgebied, het aantal deelnemers (eigenaren/opdrachtgevers), het takenpakket, de mandatering, de historie en wordingsgeschiedenis, de economische of bedrijvenstructuur in de regio, het daarmee samenhangende risicoprofiel, de personele omvang, aanwezige expertises, budget en inrichting van de organisatie. Bijgevolg kennen de omgevingsdiensten hun eigen sterke en minder sterke kanten.

De uitdaging voor de samenwerking is om die verschillen als kans te zien en te benutten, en wel zó dat het geheel meer is dan de som der delen. Dat gebeurt ook. Al meer dan tien jaar bestaat er een overlegstructuur tussen de diensten op directeuren- en midden-managementniveau, met daaronder thematische kennisnetwerken. Voor reguliere taken en op inhoud weten medewerkers elkaar goed te vinden.

Versterking van de samenwerking: overwegingen

We bouwen voort op de al bestaande samenwerking. We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een robuuste uitvoering van de brede milieutaken, inclusief advies. Toch zijn er juist nu redenen om de samenwerking verder te versterken, onder meer omdat:

- nieuwe maatschappelijke opgaven en transities, zoals de circulaire economie, digitalisering en de energietransitie, veel vragen van omgevingsdiensten; ze raken onze taken, vragen nieuwe expertise die we efficiënter samen kunnen ontwikkelen;
- claims op de fysieke (leefomgevings-) ruimte alleen maar toe nemen;
- de arbeidsmarkt steeds krappere wordt, deskundig personeel wordt schaars;
- de snelle technologische ontwikkeling ook kansen biedt om onze primaire en secundaire taken beter uit te voeren.

Samenwerking kan de effectiviteit en de efficiency van de taakuitvoering door de omgevingsdiensten verhogen, maar is geen doel op zich. De samenwerking moet ook legitiem zijn, dat wil zeggen: de eigenaren en opdrachtgevers van de omgevingsdiensten (provincie en gemeenten) moeten de samenwerking ook dragen (accepteren en steunen). Het is bovendien belangrijk het maatschappelijk belang en de specifieke verantwoordelijkheden van de omgevingsdiensten steeds goed voor ogen te houden. De inhoud staat voorop. Wij formuleren het doel van de samenwerking daarom als volgt:

Doel van de samenwerking

De samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten is erop gericht om de kwaliteit van de taakuitvoering te vergroten, en zo (nog sterker) bij te dragen aan behoud en verbetering van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in Zuid-Holland, tegen zo gering mogelijke kosten.

Onze missie is om bij te dragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Dat doen we door uitvoering van onze VTH- en adviestaken (VTHA). De samenwerking is erop gericht, de kwaliteit van die uitvoering te vergroten: effectiever (robuuster, innovatiever, flexibeler) en waar mogelijk efficiënter. Door de samenwerking geven we invulling aan de eisen en verwachtingen die het Rijk, maar ook onze deelnemers, stellen aan onze professionaliteit. Wij gaan uit van de bestaande omgevingsdiensten en kiezen voor een pragmatische benadering vanuit de inhoud: we werken samen op onderwerpen als we verwachten dat samenwerking echt meerwaarde biedt en leidt tot verbetering van de uitvoering.

Perspectief

Waar staan we over vijf jaar? Over vijf jaar weten we hoe we goed en effectief kunnen samenwerken. We werken dan structureel samen rond een aantal inhoudelijke én bedrijfsvoering onderwerpen. Dat doen we op verschillende manieren, zowel 'vanuit' als 'boven' de structuur van de eigen omgevingsdienst. We functioneren als het ware als één dienst voor Zuid-Holland, maar met behoud van de eigen identiteit, cultuur en structuur, inclusief de bestuurlijke aanhaking. Het uitgangspunt is: 'samenwerking, tenzij...'

Effectiviteit en efficiency

Effectiviteit en efficiency zijn belangrijke, maar abstracte criteria. Meer concreet kan het gaan om de volgende potentiële voordelen:

- de samenwerking verbetert de kwaliteit van de VTHA-uitvoering bij alle diensten in Zuid-Holland (ook met het oog op landelijke ontwikkelingen zoals het IBP VTH)
- de samenwerking vergroot de weerbaarheid [cq vermindert de kwetsbaarheid] van de diensten in Zuid-Holland (vermogen om bestaande taken goed uit te voeren, pieken in het werk te kunnen opvangen, nieuwe taken aan te kunnen)
- de samenwerking zorgt voor kritische massa en specialisatie (niches) voor specifieke taken, thema's of bedrijfsvoeringsfuncties;
- de samenwerking levert schaalvoordeel op en zorgt voor een kostenefficiënte taakuitvoering;
- de samenwerking faciliteert innovatie (kennisuitwisseling, cross-overs, gezamenlijk leren, naast – ook hier – schaalvoordelen);
- de samenwerking leidt tot een 'level playing field' voor bedrijven in de hele provincie (uniforme regeltoepassing).

Deze potentiële voordelen kunnen worden vertaald naar criteria om te bepalen of we een samenwerking(sproject) aangaan. Dat doen we enerzijds voor samenwerking rond inhoudelijke thema's en taken in het primaire proces, anderzijds voor samenwerking in de bedrijfsvoering. Voor innovatie stellen we een gezamenlijke agenda op, die te zijner tijd onderdeel wordt van het samenwerkingsprogramma. De verwachting is overigens niet dat samenwerking op korte termijn bezuinigingen oplevert; we zetten in eerste instantie vooral in op een kwaliteitsslag.

Legitimiteit: nabijheid, transparantie en eenvoud

Het is cruciaal dat eigenaren en opdrachtgevers van de omgevingsdiensten de samenwerking ook dragen en steunen. Nabijheid en transparantie zijn daarom randvoorwaardelijk. De nabijheid van de omgevingsdienst tot het bevoegde gezag voor wie ze taken uitvoert, is een belangrijk en door veel bestuurders gewaardeerd kenmerk van het VTH-stelsel (wat de onafhankelijkheid van oordeelsvorming door de omgevingsdienst uiteraard onverlet laat; gezonde bestuurlijke distantie). Meer dan om fysieke of geografische nabijheid gaat het om toegankelijkheid, bereikbaarheid en aanspreekbaarheid van de omgevingsdienst. Ook moet de samenwerkingsvorm administratief eenvoudig en inzichtelijk zijn. Bestuurders (van gemeenten en provincie) moeten weten welke taak en expertise waar is belegd en wie ze kunnen aanspreken. Zij moeten erop kunnen rekenen zij voldoende zeggenschap houden om zeker te zijn van het gewenste resultaat. Omgekeerd geldt dat de directeur van een omgevingsdienst zijn of haar verantwoordelijkheid en gezag in de eigen regio blijvend moet kunnen waarmaken. Samenwerking vraagt daarom om duidelijke afspraken.

Bij dit alles is een goed evenwicht tussen onafhankelijkheid en bestuurlijke verantwoordelijkheid uiteraard belangrijk. Dit maakt de taakuitvoering, juist in de toekomst, blijvend maatschappelijk relevant. Een transparante rolinvulling van de (samenwerkende) omgevingsdiensten en de daarop volgende besluitvorming door de bestuurders is daarom een voorwaarde.

Organisatorische randvoorwaarden voor samenwerking

Samenwerking is gemakkelijk gezegd, maar gaat niet vanzelf. Samenwerking vraagt om staat een goede bestuurlijke en organisatorische vormgeving en een professionele aansturing. Daarom besteden we er in dit visiedocument uitdrukkelijk aandacht aan:

- Samenwerking tussen de omgevingsdiensten kan op diverse manieren vorm krijgen (inhuur, poolen, overdracht van taakuitvoering, etc). Deze verschillende 'modaliteiten' hebben serieuze bestuurlijke en organisatorische consequenties, stellen dus hoge eisen aan de vormgeving en vragen om nadere doordinking (zie par. 4 hierna).
- Effectieve samenwerking vraagt ook om strakke aansturing, een duidelijke overleg- en besluitvormingsstructuur, met heldere spelregels (zie par. 6 hierna).

Maar belangrijker nog: samenwerking is een intentie en attitude - dat doe je gewoon. Samenwerking moet iets vanzelfsprekends zijn, verankerd in de cultuur van onze diensten, waarbij enkele basisafspraken volstaan. Dat is op dit moment nog niet het geval, al weten we elkaar steeds beter te vinden.

We willen vier kernwaarden leiden laten zijn in de samenwerking (zie kader).

Vier kernwaarden voor onze samenwerking:

- Professioneel
- Verbindend
- Transparant
- Vanuit vertrouwen

Samenwerking als leerproces: focus

We kiezen er daarom voor, de samenwerking te organiseren als een leer- en ontwikkelproces. Het verkennen en daadwerkelijk uitproberen van diverse vormen van samenwerking kost tijd, vereist focus en aandacht. Om die reden richten we de samenwerking op een beperkt aantal onderwerpen en werken we per onderwerp projectmatig. Dat biedt ook flexibiliteit: als zich gaandeweg nieuwe onderwerpen of vragen van deelnemers aandienen, moet er ruimte zijn om samenwerking hierop te onderzoeken. We bouwen evaluatiemomenten in en zullen de bestuurders daarbij betrekken (zie par. 5).

Focus betekent ook dat we sommige zaken niet doen:

- In principe geen veranderingen in wettelijke basistaken / geen 'overdracht' van taken naar een andere dienst. Iedere omgevingsdienst moet in beginsel voldoende robuust en in staat zijn om de 'basistaken' zelfstandig te kunnen uitoefenen. Wel kunnen er onderdelen zijn die zo sporadisch voorkomen, dat samenwerking in dat geval ook een optie moet zijn (zie ook par. 3).
- Geen 'duizend bloemen laten bloeien'. De samenwerking moet meerwaarde hebben voor alle Zuid-Hollandse diensten en in staat zijn om alle deelnemers te bedienen. Zo houden we focus in onze samenwerking. Dit sluit overigens samenwerkingen tussen twee, drie of vier omgevingsdiensten niet uit; de diensten zullen elkaar daarover ook goed informeren.
- Geen dingen dubbel doen. Als een onderwerp al op landelijk niveau wordt opgepakt, sluiten we dáár bij aan. We onderzoeken dan of één van de omgevingsdiensten betrokken kan zijn namens de andere en hoe de samenwerking in Zuid-Holland vervolgens meerwaarde kan bieden (bv voortrekkersrol/innovatie van landelijk belang; concretisering van een landelijk geïnitieerd onderwerp naar de Zuid-Hollandse situatie, zoals de KennisInfraStructuur (KIS)).

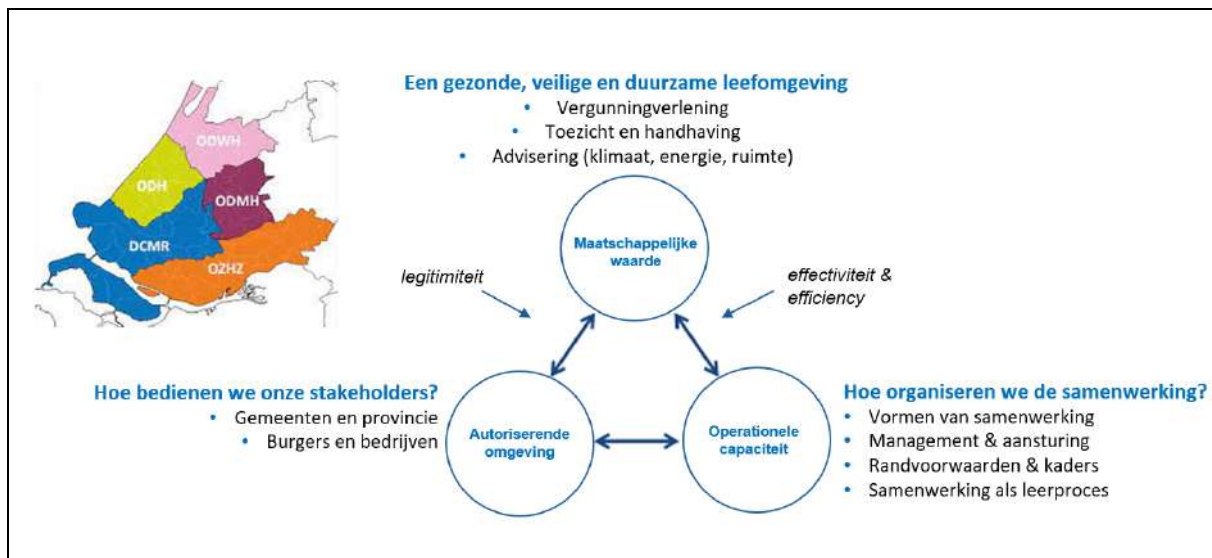
Samenwerking: juist nu

In toenemende mate wordt van omgevingsdiensten een actieve bijdrage verwacht aan de oplossing van maatschappelijke, sociale en ruimtelijke vraagstukken, zoals de energietransitie en de ontwikkeling naar een circulaire economie. We kunnen daarbij niet volstaan met de traditionele VTH-taken, er wordt een stevig beroep gedaan op onze kennis en advies. Vraagstukken beperken zich niet tot afgebakende beleidsdomeinen (geluid, geur, bodem, etc.) en enkelvoudige doelen. Ze worden complexer, en dat geldt ook voor het krachtenveld waarin we opereren. Samenwerking is daarom geboden. Juist voor deze nieuwe situaties is denken in termen van maatschappelijke waarde en opgabegericht werken zinvol. Dat betekent dat de omgevingsdiensten voortdurend en tegelijkertijd moeten werken aan drie zaken:

- de maatschappelijke opgave(n);
- het goed bedienen van onze stakeholders (provincies en gemeenten voorop); en
- de praktische, effectieve organisatie van ons werk.

Het gaat om willen, mogen en kunnen. Dat geldt ook voor onze samenwerking. Figuur 1 vat de elementen van de visie samen aan de hand van deze maatschappelijke waarde-driehoek.

Figuur 1: Samenvatting doel en aanpak samenwerking OD's ZH a.h.v. maatschappelijke-waarde-driehoek

3. Taakgebieden voor verdere samenwerking

Het is belangrijk tot een beredeneerde keuze en prioritering te komen van onderwerpen waarop samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Zuid-Holland zinvol is. Dat geldt zowel voor (beleids)inhoudelijke onderwerpen die het primaire proces betreffen, als voor bedrijfsvoeringsaspecten in het secundaire proces.

De thema's die in 2022 in de eerdere fase van samenwerking zijn vastgesteld, gaan op in de nieuwe onderwerpen van de samenwerkings- of uitvoeringsagenda, worden 'going concern' en/of komen terug in de op te stellen gezamenlijke innovatie-agenda.

3.1 (Beleids)inhoudelijke thema's

De omgevingsdiensten hebben in de voorbije jaren de samenwerking gezocht op de inhoud. Eerste ervaringen met Digi-V zijn opgedaan en ontwikkelen we door. Kennis rond circulaire economie en energie is en wordt verder ontwikkeld. Succesvolle duurzaamheidsdagen zijn georganiseerd en opleidingen zijn ontwikkeld, waarbij we oog hebben voor wat door de ODNL-Academy wordt aangeboden. Mede dankzij 'De Betere Wereldbaan' slagen de diensten erin om medewerkers te werven die uitvoering geven aan de energiebesparingsplicht. Er is een BOA-pool en de BOA's mogen actief zijn door heel Zuid-Holland omdat er een convenant is getekend. Ook is een stuur-en weegsystematiek vastgesteld.

Nadere criteria voor samenwerking

Op grond van gesprekken met bestuurders, interne discussie en ervaringen elders formuleren we vijf criteria om te bepalen of samenwerking in de rede ligt. De belangrijkste afweging blijft daarbij uiteraard steeds of de samenwerking bijdraagt aan het geformuleerde doel: een betere kwaliteit van de taakuitvoering ten behoeve van de leefomgeving.

Inhoudelijke samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Zuid-Holland kan plaatsvinden als:

- a. het transitithema's betreft
- b. milieu-onderwerpen gebiedsoverstijgend zijn (voorbeeld: ketenaanpak, ondermijning, ZZS/PFAS, lucht)
- c. branchespecifieke kennis prevaleert boven nabijheid (voorbeeld: glastuinbouw)
- d. de samenwerking een dienst robuust maakt (voorbeeld: kwaliteitscriteria, innovatieagenda)
- e. uit te voeren activiteiten niet fysiek gebonden zijn (voorbeeld: administratief toezicht, drones).

Als we deze criteria toepassen op onze inhoudelijke aandachtsvelden en rekening houden met de relevante verschillen tussen de omgevingsdiensten en hun werkgebied (o.a. bedrijfsstructuur, aanwezige kennis en kunde bij elk van de omgevingsdiensten), komen we tot een selectie en een prioritering van thema's voor de komende jaren. Dit wordt uitgewerkt in het jaarlijkse samenwerkingsprogramma, met daarin een uitwerking van de onderwerpen waarop de diensten in het eerstkomende jaar met focus en aandacht gaan samenwerken.

Drie lijnen voor samenwerking op inhoud (VTHA)

In het najaar van 2024 hebben de afdelingshoofden VTHA hierover uitvoerig van gedachten gewisseld. Zij hebben dat gedaan aan de hand van een eerste selectie van onderwerpen uit gesprekken met bestuurders, directeuren en ervaringen elders, ingedeeld volgens de criteria zoals hierboven genoemd. Daarbij is ook uitdrukkelijk gekeken naar de aanwezige kennis en kunde bij elk van de omgevingsdiensten (SWOT) (zie bijlage 2). Op basis van hun kennis van de uitvoeringspraktijk komen de afdelingshoofden VTHA tot drie lijnen waarlangs de samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Zuid-Holland de komende jaren het best gestructureerd kan worden:

1. Uitvoering VTHA-taken
2. Instrumenteninzet en -ontwikkeling
3. Opbouw expertise

Langs deze samenwerkingslijnen zullen we jaarlijks projectmatig onderwerpen oppakken.

3.2 Bedrijfsvoering

In de afgelopen periode hebben de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten ook samengewerkt rond een aantal bedrijfsvoeringsthema's. Een mooi voorbeeld hiervan is De Betere Wereldbaan, waarin de diensten al enkele jaren samenwerken op het gebied van arbeidsmarkt(benadering). Ook zijn we gestart met de pilot Zuid-Hollands Datalab dat bijdraagt aan informatie-uitwisseling en waarmee we investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling.

De meerwaarde van de samenwerking op het terrein van bedrijfsvoering wordt ingegeven door een aantal ontwikkelingen die de omgevingsdiensten raken:

- Bezuinigingen, incidenteel geld, weinig vet op de botten;
- Vergrijzing, moeite bij het verkrijgen van personeel en verlies van kennis;
- Kwetsbaarheid op ondersteunende (niche) functies.

Dit vraagt om een verdere versterking van de samenwerking op het terrein van bedrijfsvoering. De diensten willen deze handschoen oppakken en hebben de onderlinge samenwerking/ afstemming sinds het begin van 2024 geïntensiveerd.

Nadere criteria voor samenwerking

We werken samen op onderwerpen/ projecten die bijdragen aan het verminderen van de kwetsbaarheid (o.a. niche functies) en die helpen aan het versterken van de bedrijfsvoering en hiermee voordelen opleveren voor alle vijf de omgevingsdiensten.

Los hiervan kunnen er ook onderwerpen/ projecten zijn die bilateraal tussen twee of meer omgevingsdiensten worden opgepakt. Zo werken ODMWH en ODMH samen op het terrein van inkoop. Ook zijn er tal van voorbeelden waarbij best practices onderling worden gedeeld om elkaar verder te helpen waar nodig; deze vorm van ad hoc samenwerking is echter geen onderdeel van de geformuleerde bestuursopdracht.

Samenwerking rond bedrijfsvoering als vierde lijn

De toekomstige samenwerking (stip op horizon) op het gebied van bedrijfsvoering wordt gericht op de shared service-gedachte. In deze gedachtelijn zullen we de al gestarte samenwerking op het gebied van arbeidsmarkt, informatievoorziening en informatiebeveiliging verder uitbouwen en nieuwe mogelijkheden van samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van inkoop, gaan verkennen. De onderwerpen worden nader uitgewerkt in het jaarlijkse samenwerkingsprogramma. Bedrijfsvoering is daarin een vierde lijn naast de drie eerder genoemde inhoudelijke lijnen voor samenwerking. We bouwen flexibiliteit in om in te spelen op de actualiteit. Onderwerpen die zich voordoen en voldoen aan de eerder genoemde criteria, zullen we dan in gezamenlijkheid oppakken.

Verder vervolg

Ervaringen met het vormgeven van de governance / samenwerkingsafspraken rondom de bovengenoemde drie samenwerkingsprojecten kunnen een blauwdruk vormen voor toekomstige samenwerkingsprojecten. Dat kunnen projecten zijn op gebied van effectiviteit, efficiency, robuustheid, specialisatie, nieuwe ontwikkelingen / innovatie op het terrein van bedrijfsvoering.

4. Samenwerkingsmodaliteiten: vorm geven aan de samenwerking

Samenwerkingsmodaliteiten

Als de omgevingsdiensten door samenwerking de verschillen in kennis en expertise van de diensten, schaalvoordelen en taakspecialisatie willen benutten, kan dat op verschillende manieren vorm krijgen. Voor zowel VTH- en adviestaken als bedrijfsvoeringsonderwerpen zien wij in elk geval de volgende modaliteiten (niet uitputtend):

- *Kennisuitwisseling*: de samenwerking bestaat erin dat de omgevingsdiensten kennis en ervaring uitwisselen over thema's, branches, inzet instrumenten etc. Het is het meest basale niveau van samenwerking.
- *Inhuur van capaciteit* (kennis en kunde): een omgevingsdienst huurt als ware capaciteit in bij een collega-dienst (first supplier-afspraken).
- *Pooling van capaciteit*: de omgevingsdiensten werken met een 'pool' (samengesteld uit medewerkers van de verschillende diensten), onder coördinatie van één van de diensten (b.v. in de vorm van een 'shared service').
- *Overdracht van taakuitvoering*: een omgevingsdienst laat een taak of activiteit uitvoeren door een collega-dienst, maar blijft zelf verantwoordelijk (geen overdracht mandaat/ondertekening), inclusief opslag van gegevens in het eigen systeem.

Er is één vorm die we uitdrukkelijk uitsluiten: de overdracht van een gehele taak aan een collega-dienst, inclusief mandaat en eindverantwoordelijkheid. Bij 'taak' doelen we hier op wettelijke taken die een omgevingsdienst in opdracht van een gemeente uitvoert. Het uitgangspunt is dat de directeur van een omgevingsdienst altijd verantwoordelijk is en blijft voor de taken die de dienst in opdracht van gemeenten in het eigen gebied uitvoert, en het mandaat behoudt. De eigen omgevingsdienst ondertekent de beschikkingen.

Voor de goede orde: de verschillende 'modaliteiten' zijn voor de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten niet nieuw; we hebben er al ervaring mee (denk aan de BOA-pool waarin alle vijf de diensten participeren, of OZHZ die BWT-taken uitvoert voor DCMR). Wel vinden we het belangrijk om er de komende jaren méér, en ook meer bewust, ervaring mee op te doen. Dat doen we, bij de inhoudelijke en bedrijfsvoeringsonderwerpen die als prioritair worden aangewezen. Vervolgens kunnen lessen worden getrokken, met een vertaling naar condities waaronder deze samenwerkingsvormen optimaal kunnen worden ingezet.

Eisen en randvoorwaarden

Deze verschillende samenwerkingsmodaliteiten stellen hoge eisen, ook bestuurlijk:

- Bestuurders - in hun rol van opdrachtgever en bevoegd gezag (mandaatgever) - moeten erop kunnen vertrouwen dat de taak inhoudelijk goed wordt uitgevoerd (effectief, met kennis en kunde), maar ook dat dat tijdig gebeurt (binnen wettelijke termijnen), dat er (dus) voldoende capaciteit beschikbaar is (ook in geval van een incident of crisis), dat bestuurders goed worden geïnformeerd (situatie, uitgevoerde acties, effect) en dat het volstrekt duidelijk is wie (welke OD-directeur) er aanspreekbaar is.
- Een directeur van de omgevingsdienst moet zijn of haar verantwoordelijkheid kunnen waarmaken (positie omgevingsdienst in de regio).

Er zijn dus afspraken nodig over capaciteit, kwaliteit, communicatie en informatievoorziening (feed forward en feedback), aanspreekbaarheid en escalatie. Deze afspraken worden hier niet in algemene zin geformuleerd, maar zullen per concreet samenwerkingsonderwerp en -project worden gemaakt, toegespitst op de specifieke situatie. Dat geldt ook voor de financiën (onder-linge verrekening), waarbij het zaak is de samenwerking administratief eenvoudig te houden.

Eigen omgevingsdienst blijft aanspreekpunt, ook bij samenwerking

Er is één algemene regel die hier al wèl wordt geformuleerd: voor alle vormen of modaliteiten van onze samenwerking geldt dat de eigen omgevingsdienst het aanspreekpunt blijft voor de gemeenten in zijn of haar gebied waar het de gemeentelijke taken betreft. Of een dienst nu expertise inhuurt bij een collega-dienst, deelneemt aan een capaciteitspool of taken en werkzaamheden laat uitvoeren door een andere dienst: bestuurders kloppen aan bij het management van hun eigen omgevingsdienst.

Voor provinciale taken die geconcentreerd zijn bij één van de omgevingsdiensten ligt dat in zoverre anders, dat de bevoegdheid (het mandaat) en de verantwoordelijkheid liggen bij de dienst die door de provincie als uitvoerende dienst is aangewezen. Maar ook voor deze provinciale taken geldt dat de eigen omgevingsdienst voor een gemeente het primaire aanspreekpunt is: de gemeente kan altijd een beroep doen op de directeur of het verantwoordelijke afdelingshoofd van de eigen dienst, die vervolgens contact opneemt met de collega van de uitvoerende dienst. Het antwoord kan, in het geval van provinciale taken, wel van de uitvoerende dienst komen.

Tabel 1: Voor gemeenten is de eigen omgevingsdienst altijd het aanspreekpunt

Bevoegd gezag	Uitvoering taak	Aanspreekpunt voor gemeente	Voorbeeld
Gemeente	In principe door eigen dienst, maar kan ook door - of met hulp van - een of meer van de andere diensten in ZH, op basis van samenwerkings-afspraken). Eigen dienst blijft eindverantwoordelijk en ondertekent beschikkingen.	Eigen omgevingsdienst	Toezicht op naleving milieuregels in glastuinbouw (eigen dienst behoudt mandaat, maar andere dienst, bv ODH, voert uit)
Provincie	Door provincie aangewezen omgevingsdienst. Deze dienst is eindverantwoordelijk en ondertekent beschikkingen.	Eigen omgevingsdienst	Toezicht kwaliteit zwemwater (ODMH voert uit en is bevoegd)

5. Samenwerking als ontwikkel- en leerproces

Samenwerking gaat niet vanzelf en gaat ook niet vanzelf goed. Daarom willen we de versterking van onze onderlinge samenwerking de komende jaren heel bewust organiseren als een ontwikkel- en leerproces. In de afgelopen tien jaar hebben we al veel ervaring met samenwerking opgedaan en ook resultaten geboekt. Maar we zien ook dat het soms anders loopt, vooral bij meer strategische en toekomstgerichte onderwerpen; daar willen we van leren.

Bij de selectie van concrete onderwerpen of projecten voor de samenwerking kijken we naar het leerpotentieel. Bewust willen we ervaring opdoen met verdergaande, minder vrijblijvende vormen van samenwerking.

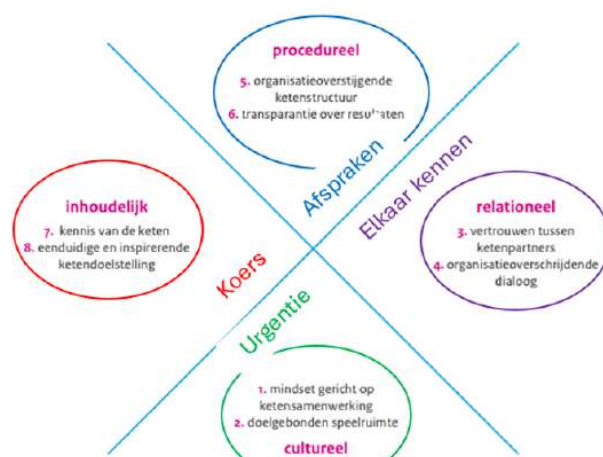
Zeker in situaties waarin organisaties zijn ingebed in netwerken van intensieve relaties rond ingewikkelde vraagstukken, vraagt samenwerking actie op verschillende fronten of dimensies. Dat geldt nog meer als de samenwerking een structureel karakter moet krijgen; en dat is onze ambitie ('borging van voortdurende aandacht voor de samenwerking'). In het ontwikkelproces besteden we daarom gericht aandacht aan deze vier aspecten. We investeren in:

1. een *cultuur* van samenwerken (samenwerking moet vanzelfsprekend worden; dat vraagt een andere mindset);
2. *relaties* (de diensten moeten elkaar nog beter leren kennen en vertrouwen, op alle niveaus);
3. *procedures* (structuur van overleg, aansturing en besluitvorming); en
4. *inhoud* (kennis van zaken, eenduidige en inspirerende doelstelling).

We bouwen duidelijke momenten van reflectie en evaluatie in, zowel in concrete projecten als voor de samenwerking als geheel. We zijn daarbij selectief en zullen prioriteren, om aandacht en schaarse tijd te focussen. Zie ook bijlage 3.

Faciliterende rol provincie

Op dit moment vervult de provincie een faciliterende, coördinerende rol om op bestuurlijk en ambtelijk niveau zorg te dragen voor een gedeelde ambitie voor dit traject van doorontwikkeling en samenwerking. Deze rol wil de provincie de komende jaren continueren, en zo gezamenlijk met de omgevingsdiensten en gemeentelijke partners blijven optrekken.

Figuur 2: Dimensies van samenwerking (ICTU, 2018, Ketens de baas; bew. OD's ZH)

6. Management en aansturing van de samenwerking

De ervaringen van de afgelopen jaren tien jaar (die van de laatste twee jaar in het bijzonder) en de nieuwe ambitie voor de nabije toekomst maken duidelijk: we zijn toe aan een verdere professionalisering van de aansturing en het management van onze samenwerking. We betrekken daarbij ook de verbeterpunten uit de eerdere samenwerkingsprojecten.

Uitgangspunten

1. De samenwerking is van ons allemaal, we betrekken de hele organisatie: directeuren, managers en medewerkers; lijn en staf. En extern ook deelnemers/besturen. De directeuren van de diensten vormen samen de 'directie van de samenwerking'.
2. We prioriteren in het jaarlijkse samenwerkingsprogramma enkele inhoudelijke en bedrijfsvoeringsonderwerpen waarop de samenwerking zich in dat jaar concentreert. (Overigens wachten we niet tot alle prioriteiten zijn benoemd; zodra een onderwerp is aangewezen als prioritair, starten we de samenwerking.)
3. Er is een duidelijke en voor ieder bekende overleg- en besluitvormingsstructuur met professionele ondersteuning en verslaglegging.
4. Samenwerking rond prioritaire onderwerpen gebeurt altijd projectmatig, met duidelijke opdrachtbeschrijving en beschrijving van resultaten en randvoorwaarden (SMART). Ieder samenwerkingsproject wordt vanuit één omgevingsdienst getrokken, krijgt een projectleider en kent een heldere rolverdeling.
5. We zorgen voor goede communicatie, informatie en rapportage ten behoeve van voortgangsbewaking, verantwoording en evaluatie.
6. Borging impact: we beoordelen uitdrukkelijk of de projectmatige samenwerking kan worden omgezet in een structurele samenwerking resp. hoe de producten blijvend worden benut.
7. De prioritaire projecten, verantwoordelijke dienst/directeur, doelen, te bereiken resultaten en budget worden vastgelegd in het jaarlijkse samenwerkings- of uitvoeringsprogramma.

Deze uitgangspunten worden nader uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma en (vooral) in een kaderdocument voor de samenwerking (Nota Governance, zie bijlage 4).

In dit samenwerkingskader kunnen ook afspraken gemaakt worden over bijvoorbeeld risico-beheersing, financiering van de projecten en inzet, (ambtelijke) ondersteuning en algemene coördinatie van de samenwerking.

7. Bestuurlijke begeleidingscommissie

Voor de doorontwikkeling van het VTHA-stelsel in Zuid-Holland en de samenwerking tussen de omgevingsdiensten is in 2021 een bestuurlijk begeleidingscommissie ingesteld. Daarin hebben vertegenwoordigers van de dagelijks besturen van de vijf diensten zitting.

Deze begeleidingscommissie fungeert als een voorportaal voor besluitvorming door de dagelijks besturen (DB's) van de vijf omgevingsdiensten. Die voorportaalfunctie vertaalt zich in regelmatig overleg met de directeurs van de omgevingsdiensten over opdracht en doel, visie en strategie, de jaarlijkse uitvoeringsagenda, voortgang en verantwoording.

Het visie- en strategiedocument wordt met de begeleidingscommissie besproken en daarna ter vaststelling voorgelegd aan de DB's.

Het samenwerkingsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd. Tweemaal per jaar rapporteren de omgevingsdiensten aan de bestuurlijke begeleidingscommissie over de voortgang, waarna de rapportages en het nieuwe samenwerkingsprogramma ter informatie kunnen worden doorgeleid naar de DB's.

Naast 'voorportaal' voor besluitvorming vervult de begeleidingscommissie ook de functie van klankbordgroep, die reflecteert op de inhoud, bestuurlijke en soms ook praktische randvoorwaarden en opgedane ervaringen met de samenwerking tussen de diensten.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht samenwerkingsthema's fase 1

Aanleiding

De dagelijks besturen van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland willen de kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving versterken. In november 2021 hebben zij de directeurs van de omgevingsdiensten de opdracht gegeven om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen voor twee hoofdthema's: de opbouw van kennis en deskundigheid, arbeidsmarktcommunicatie en werving; en het versterken van de digitale informatievoorziening in de keten. De directeurs hebben de bestuurlijke opdracht in overleg met de bestuurlijke klankbordgroep vertaald naar concrete plannen van aanpak voor zes onderwerpen (die in juli 2022 met de bestuurlijke begeleidingsgroep zijn besproken). Daarbij is ook rekening gehouden met de thema's en acties van het IBP op landelijk niveau.

Thema's

De zes thema's van samenwerking en daarbij horende activiteiten en producten:

1. Arbeidsmarktpositie
Het traject 'De Betere Wereldbaan' en traineeship
2. Informatievoorziening en digitalisering
Samenwerking onderzoeken op bedrijfsvoeringsonderwerpen, ontwikkeling van een datalab om inzicht te geven in (milieu)vraagstukken en te werken aan voorspellende analyses en monitoring, inrichten Inspectieview milieu voor de afvalbranche
3. Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV)
Implementatie van een Altijd Actuele Digitale Vergunningen systeem
4. Kennis en kennisinfra circulair en energie
Efficiënt gebruik en ontwikkeling van kennis op circulair en energie. SPUK energiebesparing, opleiding
5. Kennis en kennisinfra milieucriminaliteit
Versterkte samenwerking in de strafrechtelijke handhaving, opzetten BOA-pool en afwegingskader bestuurs- en strafrechtelijke interventies
6. Toekomstverkenning VTH (overige kansrijke onderwerpen)
Duurzaamheidsetalage

Bijlage 2: Stappenplan

Het is belangrijk tot een beredeneerde keuze te komen van onderwerpen waarop samenwerking tussen de OD's in ZH zinvol is. Gestart is met het benoemen van criteria en overwegingen.

Stap 1. Criteria/overwegingen voor onderwerpen zijn:

Inhoudelijke samenwerking wordt onderzocht in het geval dat:	Samenwerking op bedrijfsvoering wordt onderzocht voor situaties zoals:
a. het transitiethema's betreft; b. milieu-onderwerpen gebiedsoverstijgend zijn; c. branchespecifieke kennis prevaleert boven nabijheid ; d. de samenwerking een dienst robuust maakt; e. uit te voeren activiteiten niet fysiek gebonden zijn.	a. een (tijdelijke) personeelsbehoefte bij 1 of meer diensten, met uitgangspunt dat de Zuid-Hollandse OD's elkaars preferred supplier zijn; b. generieke PIOFA-functies waar gedeelde functies mogelijk zijn of de taak gebiedsonafhankelijk is; c. in-company voor 5: capaciteit bundelen voor vorming en scholing; behalen kennisniveau/opleiding binnen eigen diensten regelen; d. 1 voor 5 staf-overhead uitzoekwerk (nieuwe regelgeving, GS-plannen, etc.).

Stap 2. Eerste inventarisatie onderwerpen

Op basis van de bestuurlijke opdracht, gesprekken met bestuurders en ervaringen eerder en elders is a.h.v. de criteria een eerste selectie van onderwerpen gemaakt (juni 2024).

Stap 3. Toetsing onderwerpen op basis van SWOT en samenwerkingspotentieel

De eerste selectie van onderwerpen is voorgelegd aan de MT's van de afzonderlijke diensten met het verzoek voor ieder onderwerp aan te geven in welke mate de dienst ervoor is toegerust, hoe de dienst aankijkt tegen samenwerking rond het onderwerpen en zo ja, waarop de samenwerking zich zou moten richten en welke rol de dienst daarbij voor zichzelf ziet weggelegd. De oogst van de ontvangen reacties zijn samengevat in een indicatieve overzichtsmatrix. Deze matrix (zie hierna) is gepresenteerd tijdens een brede bijeenkomst met de gezamenlijke MT's (oktober 2024).

De afdelingshoofden bedrijfsvoering waren al eerder tot een selectie van drie onderwerpen gekomen: Datalab, informatiebeveiliging en 'De betere Wereldbaan'. Naar aanleiding van de vragenlijst zijn daar nog twee onderwerpen aan toegevoegd: inkoop en 'verbijzonderde interne controle'. Voor al deze onderwerpen biedt samenwerking voordelen.

Samenvatting o.b.v. ingevulde formulieren door OD's (groen: voldoende, geel: beperking voor uitvoering taak, rood: taak is lastig om zelf uit te voeren).

21-10-2024		Transitie		Gebiedsoverstijgend		Branche-specifiek	Robuust/kwaliteitscr	Niet fysiek gebonden		
		Circulaire economie	Energietransitie	Ketenaanpak/ondermijning	Lucht ZZS en PFAS	Glastuinbouw	Externe veiligheid	Administratief toezicht	Regionale beleidscyclus/risicoanalyse	Drones
ODMH	Basishouding (toegerust / wens / ambitie)	ambitie	ambitie	ondermijning positief ketenaanpak:	Lucht en ZZS: te diffuus blok	voldoen aan adequaat niveau	door gebiedskenmerken	voldoen aan adequaat niveau	onduidelijk als onderdeel van de	ambitie
	Samenwerken?	ja, trekken	ja, trekken	positief op ketenaanpak. ? bij ondermijning. Daarom geel	geen uitspraak vanwege te diffuus blok	bijvoorbeeld ook indirecte lozingen?	ja, meedoen	ja, samenwerking doorzetten		ja, trekken.
ODH	Basishouding (toegerust / wens / ambitie)	matig toegerust	niet	redelijk	gering	ruim voldoende	matig	steunt huidige samenwerking	goed	niet
	Samenwerken?	ja, kennisuitwisseling	ja, kennisuitwisseling	ja, vooral landelijk kennisdelen	ja	ja, kennisdelen	hangt er vanaf	AT-pool voortzetten	ja, landelijk	ja, landelijk
ODWH	Basishouding (toegerust / wens / ambitie)	positief, redelijk wat ervaring	positief, redelijke wat ervaring	ketenaanpak / AT- pool: positief ondermijning:	matig ivm personeel en	positief, goed toegerust BIBOB:	onvoldoende capaciteit,	positief	redelijk	positief
	Samenwerken?	ja, brengen en halen	ja, brengen en halen	ja, AT-pool doorzetten	ja, graag	ja, halen en brengen	ja graag, halen	ja	ja	ja
DCMR	Basishouding (toegerust / wens / ambitie)	ja, ambitie. programma loopt in	ja, ambitie. programma loopt in	ja, goed toegerust voor beiden	programma wordt opgestart	breder "landbouw". Net	ja		Big8 positief risico-analyse: nog niet in	inhuur
	Samenwerken?	ja, trekken	ja, trekken	ja trekker voor ketenaanpak en ondermijning	ja, trekken	ja, graag	ja			?
OZHZ	Basishouding (toegerust / wens / ambitie)	positief, ambities	positief	ondermijning positief ketenaanpak:	lucht: twijfel	onderscheid tussen branche en	positief met beperkingen	positief	positief	ambitie, nu (gedeeltelijk) inhuur
	Samenwerken?	ja, trekken	ja, halen en brengen	ja	ja		ja, gedeelde kartrekker	ja, samenwerking doorzetten	capaciteit brengen, kennis halen, niet trekken	ja, meedoen

Stap 4. Nadere selectie van samenwerkingsonderwerpen

Tijdens de bijeenkomst in oktober 2024 zijn de onderwerpen intensief besproken. De gesprekken in kleine groepen en vervolgens plenair leidden tot enkele aanvullende thema's (integratie milieu in omgevingsplannen, Kaderrichtlijn Water, ecologie). Daarnaast ontstond het inzicht dat wat betreft de inhoudelijke of VTHA-taken een andere clustering van onderwerpen dan gepresenteerd in de matrix de voorkeur verdient. De afdelingshoofden VTHA hebben dit vervolgens nader uitgewerkt, met als resultaat een viertal langjarige lijnen voor de (inhoudelijke) samenwerking. Die drie lijnen dienen als kapstok waaraan de samenwerking op inhoudelijke onderwerpen (die de VTHA-taken betreffen) kan worden opgehangen.

1. Bedrijfsvoering: We werken samen op onderwerpen die bijdragen aan het verminderen van de kwetsbaarheden in onze bedrijfsvoering. Denk hierbij aan het samen uitvoeren van inkooptaken, waarop capaciteit schaars is.
2. Uitvoering VTHA-taken: We streven naar een eenduidige uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies om een hoger kwaliteitsniveau in Zuid-Holland te bereiken.
3. Instrumentinzet en ontwikkeling: We willen gezamenlijk nieuwe instrumenten ontwikkelen en inzetten, zoals drones en data-analyse, om maatschappelijke opgaven effectief aan te pakken.
4. Opbouw expertise: Door samen te werken aan kennisopbouw en implementatievoorstellen voor nieuwe thema's en wetgeving, kunnen we deze opgaven overzichtelijker maken en robuuste diensten waarborgen.

Stap 5. Uitwerking samenwerkingsonderwerpen in jaarlijks samenwerkingsprogramma

Inhoudelijke en bedrijfsvoeringsonderwerpen waarop wordt samengewerkt worden geconcretiseerd in het jaarlijkse samenwerkingsprogramma. Onderwerpen worden projectmatig opgepakt en na verloop van tijd structureel in onze organisaties geïntegreerd, met verschillende niveaus van samenwerking.

Bijlage 3: Samenwerking als ontwikkel- en leerproces

De omgevingsdiensten in Zuid-Holland willen de versterking van hun onderlinge samenwerking de komende jaren bewust organiseren als een ontwikkel- en leerproces. In de afgelopen tien jaar hebben we al veel ervaring met samenwerking opgedaan en ook resultaten geboekt; daarvan hebben we geleerd. We gaan dat heel gericht doen.

Ontwikkelen op vier fronten

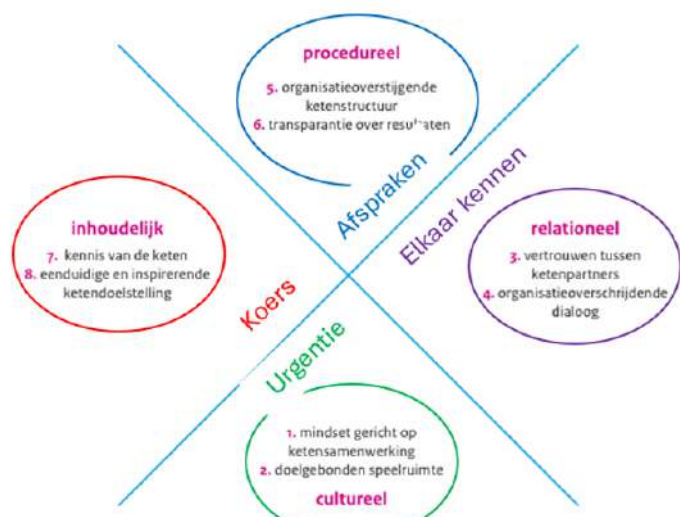
Er is een enorme literatuur over samenwerking tussen organisaties, ook in het publieke domein, en over de voorwaarden voor succes. Zeker in situaties waarin organisaties zijn ingebed in netwerken van intensieve (afhankelijkheids)relaties rond ingewikkelde vraagstukken, vraagt samenwerking aandacht en actie op verschillende fronten of dimensies (zie figuur 2). Dat geldt nog meer als de samenwerking een structureel karakter moet krijgen; en dat is zowel onze eigen ambitie als de wens van onze bestuurders ('borging van voortdurende aandacht voor de samenwerking').

In het ontwikkel- en leerproces zullen we gericht aan deze dimensies werken:

1. **Cultuur:** samenwerking moet vanzelfsprekend worden, dat vraagt een andere mindset, die niet van de ene op andere dag is gerealiseerd; eventuele weerstand moeten serieus worden genomen en worden begrepen, maar wel worden doorbroken; ondanks soms grote verschillen zijn diensten gelijkwaardig
2. **Relaties:** het is belangrijk dat de omgevingsdiensten elkaar beter kennen en elkaar leren vertrouwen, op alle niveaus; dat moet worden georganiseerd en kost tijd
3. **Procedures:** samenwerking vraagt een goede structuur van overleg, aansturing en besluitvorming en duidelijke afspraken over opdrachten en resultaten
4. **Inhoud:** samenwerking vereist kennis van zaken en een eenduidige, inspirerende doelstelling (voor het geheel én op projectniveau; koers).

Samenwerking vraagt inzet van alle betrokkenen: management en medewerkers, maar ook van bestuurders (AB en DB). De trekkracht vanuit de eigen organisatie, met haar eigen deelnemers, bedrijven, vraagstukken, gemaakte afspraken en loyaliteiten, vormt vaak de grootste hobbel voor effectieve samenwerking.

Uit de ervaringen met recente samenwerkingsprojecten van de omgevingsdiensten blijkt vooral het belang van de relationele en procedureel-organisatorische dimensie (zie kader op blz. 25).

Figuur 2: Dimensies van samenwerking (ICTU, 2018, Ketens de baas; bew. OD's ZH)

Aanpak

De komende jaren zijn we ons bewust van deze dimensies. Directeuren en afdelingshoofden sturen erop. We zullen duidelijke momenten van reflectie en evaluatie voor inbouwen. We zijn selectief en zullen prioriteren om aandacht en schaarse tijd te focussen.

- **Cultuur:** we geloven in de werking van goed voorbeeldgedrag en duidelijke communicatie over de samenwerking en wat daarin wordt bereikt. Bij nieuwe onderwerpen stellen we altijd eerst de vraag of samenwerking tussen de Zuid-Hollandse omgevingsdienst in de rede ligt, met overigens ruimte voor samenwerking in kleiner verband. We spreken managers en medewerkers aan op samenwerking. We waken over een respectvolle omgang en de gelijkwaardigheid tussen de diensten. En we organiseren twee maal per jaar een brede bijeenkomst van een dagdeel waarin we reflecteren op de samenwerking (resultaten, do's and don'ts).
- **Relaties:** we investeren in onze bekendheid met elkaar, zowel op persoonlijk als op organisatieniveau. Dat gebeurt nu al, maar we zullen dat verder faciliteren en stimuleren. Reguliere en projectoverleggen helpen daarbij, maar ook de al genoemde reflectiebijeenkomsten.
- **Procedures:** over aansturing en management van de samenwerking gaat de volgende paragraaf. We gaan werken met verschillende samenwerkingsmodaliteiten (zie vorige paragraaf), willen daarvan al doende leren.
- **Inhoud:** het formuleren van duidelijke/eenduidige doelstellingen die inspireren en verleiden tot actieve samenwerking is een kunst. Het is aan het management om dat op projectniveau te doen. Voor de samenwerking in brede zin ligt hier ook een verantwoordelijkheid voor onze gezamenlijke bestuurders. Wij verwachten van hen een duidelijke en inspirerende visie op wat wij als omgevingsdiensten juist in onze gezamenlijkheid kunnen en moeten bereiken.

Als we als Zuid-Hollandse omgevingsdiensten samenwerken, dan:

- doen we dat op basis van vertrouwen
- doen we het ook echt samen
- spreken we elkaar aan op wat goed en fout gaat
- voelen ons niet te goed of te min
- zijn we bereid om in het belang van het maatschappelijk belang en onze bedrijfsvoering compromissen te sluiten
- zijn we bereid om 'te brengen, ook als er weinig te halen' is
- hebben we spelregels waar alle diensten zich aan houden.

Instrumenten voor leren en reflectie

Projectopdrachten en -plannen bevatten expliciete leervragen over samenwerking

- In voortgangs- en eindrapportages over projecten vragen we expliciet aandacht voor deze leervragen
- Minimaal tweemaal per jaar organiseren we een reflectiebijeenkomst (dagdeel) over de samenwerking omgevingsdiensten Zuid-Holland, met directeuren, managers, adviseurs; evt onder begeleiding; goed voorbereid, met inbreng door afdelingshoofden en adviseurs
- We stellen tweemaal per jaar een voortgangs/evaluatierapportage over alle lopende samenwerkingsprojecten, met aandacht voor de vier dimensies, resultaten en inzichten, die we delen en bespreken met bestuurders
- Systematiek van visie/strategiedocument en jaarlijkse uitvoeringsagenda: we benutten opgedane inzichten benutten voor de uitvoeringsagenda in jaar X+1
- Instelling van een klankbordgroep, al dan niet uit eigen gelederen (of een mix van in- en extern, zoals een vertegenwoordiger van gemeente, provincie, deskundige)
- Visitatie op de samenwerking, of in toekomstige visitaties aandacht vragen voor de samenwerking

Lessen uit eerdere samenwerking tussen de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

In de eerste fase van de 'doorontwikkeling' is ervaring opgedaan met samenwerking op de thema's arbeidsmarkt, informatievoorziening & digitalisering, Altijd Actuele Digitale Vergunning, kennis- en kennisinfra Circulair & energie en Milieucriminaliteit, de duurzaamheidsetalage; en daarnaast met samenwerking rond administratief toezicht, ZZS, netwerk nieuwe energie en de programmatische aanpak circulaire economie. De trekkersrol en betrokkenheid verschilde per dienst. Op basis van interviews met collega's op uitvoerende niveau zijn succesfactoren en verbeterpunten geïdentificeerd.

Succesfactoren

1. Sterke onderlinge relaties: een goed onderling netwerk en bekendheid tussen collega's bevorderen effectieve samenwerking.
2. Concrete en praktische samenwerkingsactiviteiten: waardering voor specifieke evenementen, workshops en casusgerichte bijeenkomsten die tastbare resultaten opleveren.
3. Erkenning van wederzijdse meerwaarde: het inzien van het nut van samenwerking, erkenning van elkaars rollen, en betrokkenheid van leidinggevenden bij het vormgeven van de samenwerking.

Verbeterpunten

1. Verbetering van structuur en leiderschap:
 - Verduidelijking van overlegstructuren en rollen
 - Versterking van de trekkersrol met duidelijke verantwoordelijkheden
 - Invoering van een mechanisme voor verantwoording en voortgangsbewaking
2. Versterking van doelgerichtheid en resultaatgerichtheid:
 - Opstellen van duidelijke, meetbare doelstellingen voor projecten
 - Focussen op concrete resultaten naast kennisdeling en samenwerking
 - Waarborgen dat eindproducten daadwerkelijk worden gebruikt en impact hebben
3. Bevordering van commitment en vertrouwen:
 - Verbeteren van onderling vertrouwen tussen diensten
 - Stimuleren van bereidheid tot delen van werkwijzen en informatie
 - Verhogen van commitment aan samenwerking bij alle betrokken diensten

Bijlage 4: Nota Governance Samenwerking Zuid-Hollandse Diensten

Het betreft hier de interne sturing van het programma en niet de bestuurlijke governance.

**Nota Governance
Samenwerking
Zuid-Hollandse
Diensten**

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!

Opgesteld door afdelingshoofd bedrijfsvoering
d.d. 29 oktober 2024

DCMR milieudienst Rijnmond omgevingsdienst HAAGLANDEN ODMH Omgevingsdienst West-Holland Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Doel van de samenwerking

Doel van de samenwerking

De hoofden bedrijfsvoering hebben het doel zoals geformuleerd in de samenwerkingsstrategie (Samenwerkingsstrategie van de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten "Daadkracht x 5") op de volgende manier vertaald:

"Samenwerken is gericht op verhoging van de kwaliteit en de robuustheid van de werkzaamheden"

Wat is een nota?

De nota beschrijft

- Governance
- Overlegstructuur
- Opstellen samenwerkingsprogramma
- Financiering

DCMR milieudienst Rijnmond

omgevingsdienst HAAGLANDEN

ODMH Omgevingsdienst Midden-Holland

Omgevingsdienst West-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Governance

DCMR milieudienst Rijnmond

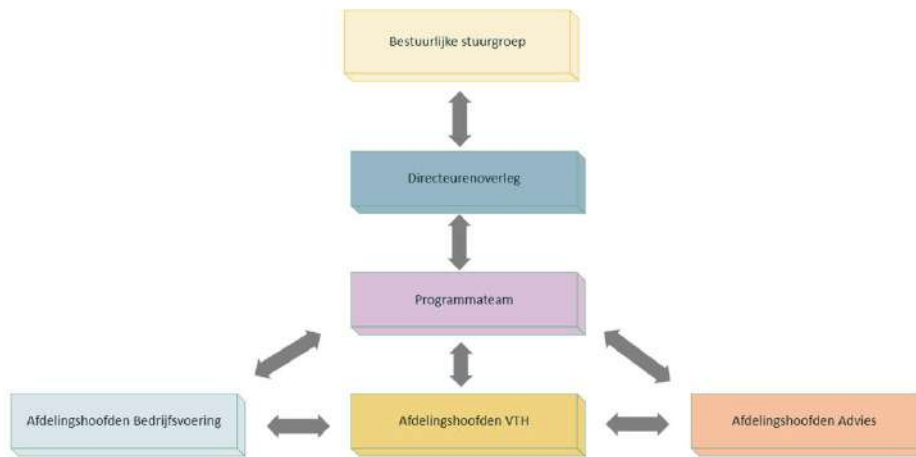
omgevingsdienst HAAGLANDEN

ODMH Omgevingsdienst Midden-Holland

Omgevingsdienst West-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Besturingsmodel samenwerking Zuid-Holland

DCMR milieudienst
Rijnmond

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

ODMH
Omgevingsdienst
Midden-Holland

Omgevingsdienst
West-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Verantwoordelijkheden Directie van de Samenwerking

DIRECTEUREN ZIJN
SAMEN
OPDRACHTNEMER VAN
DE BESTUURLIJKE
OPDRACHT EN WIJZEN
HET
PROGRAMMATEAM
ALS GEDELEGEERD
OPDRACHTNEMER AAN

GEVEN RICHTING
DOOR MIDDEL VAN
UITGANGSPUNTEN EN
KADERS.

HAKKEN KNOPEN
DOOR BIJ
VERSCHILLENDE
INZICHTEN

ZORGEN VOOR
BESTUURLIJKE STEUN
VOOR DE
SAMENWERKING

ZORGEN VOOR VEILIGE
EN PRETTIGE
WERKOMGEVING
VOOR DE
SAMENWERKING.

STELLEN JAARLIJKS HET
SAMENWERKINGSPROGRAMMA
VAST

DCMR milieudienst
Rijnmond

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

ODMH
Omgevingsdienst
Midden-Holland

Omgevingsdienst
West-Holland

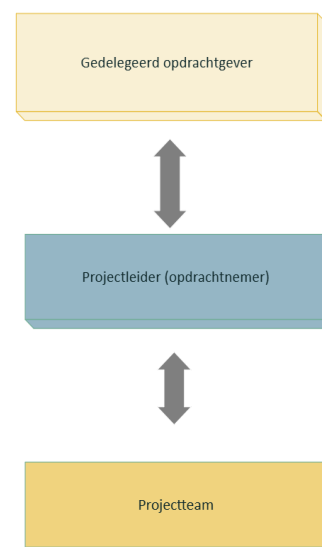
Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Verantwoordelijkheden Programmateam

Het programmateam bestaat uit de voorzitters van de overleggen VTH, A en Bedrijfsvoering, afgevaardigden van de strategen en innovatie.

Project-organisatie

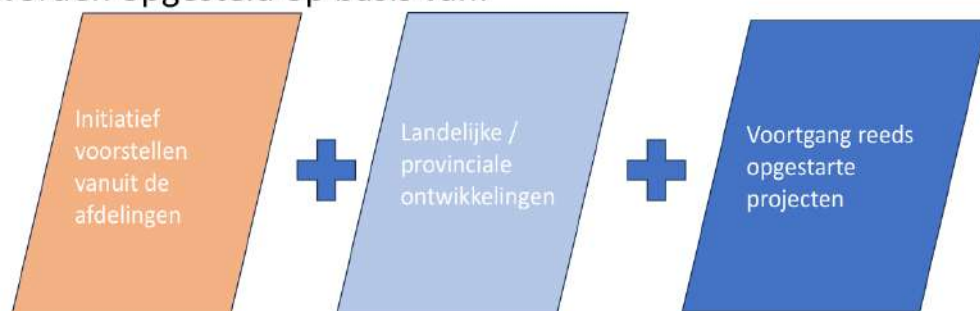

Opstellen Samenwerkingsprogramma

Uitvoeringsprogramma

Om te kunnen komen tot een programma zal er jaarlijks (in december van het jaar T-1) een samenwerkingsprogramma dienen te worden opgesteld en vastgesteld door de directie van de samenwerking. Deze zal worden opgesteld op basis van:

Overleg structuur

Overlegstructuur

Financiering

DCMR milieudienst
Rijnmond

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

ODMH
Omgevingsdienst
Midden-Holland

Omgevingsdienst
West-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Uitgangspunten financieringsystematiek (1)

Samenwerken

Uitgangspunt van de samenwerking is dat iedereen zijn evenredige deel in brengt.

Geen onderlinge verrekeningen

Onevenredig

Indien er door 1 van de samenwerkingspartner onevenredig werk wordt geleverd zal deze gecompenseerd worden door de overige partners

Verrekening conform kostprijs (niet commerciële tarief)

Materieel Budget

Kosten niet zijnde inzet en tijd zullen in evenredigheid worden betaald

Op basis van verhouding begroting T-1

DCMR milieudienst
Rijnmond

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

ODMH
Omgevingsdienst
Midden-Holland

Omgevingsdienst
West-Holland

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Uitgangspunten Verrekensystematiek (2)

Voorgesteld wordt om een aantal eenvoudige werkafspraken te maken indien er sprake is van uitvoering werkzaamheden t.b.v. een collega OD:

- Indien er sprake is van een (volledige) detachering van een medewerker van de een naar de andere OD, dan worden de salariskosten inclusief werkgeverlasten doorbelast/ gefactureerd, al dan niet met een opslag voor overhead.
- Indien er werkzaamheden worden uitgevoerd voor een collega OD en hiervoor kosten in rekening worden gebracht dan wordt er afgerekend op basis van gemaakte uren tegen het uurtarief van de OD die de werkzaamheden heeft verricht.
- Ook dient er gekeken te worden naar mogelijkheden van externe financiering

SAMENWERKINGS- PROGRAMMA ZUID-HOLLANDSE OMGEVINGSDIENSTEN 2025

29 januari 2025

Inhoud

1.	Ambitie in Zuid-Holland.....	3
2.	Langjarige lijnen uitvoeringsprogramma	3
1.	Bedrijfsvoering.....	3
2.	Uitvoering VTHA-taken.....	3
3.	Instrumentinzet en ontwikkeling.....	4
4.	Opbouw expertise.....	4
3.	Projectselectie uitvoeringsprogramma	4
4.	Uitvoeringsprogramma 2025.....	5
	Lijn 1: Bedrijfsvoering	5
	Lijn 2: Uitvoering VTHA-taken.....	6
	Lijn 3: Instrumenteninzet en ontwikkeling.....	7
5.	Vervolgtraject.....	9
6.	Financiën en Governance	9

Leeswijzer

Dit programma bevat een overzicht van de projecten waarmee de omgevingsdiensten in Zuid-Holland in 2025 concreet willen bouwen aan hun verdere samenwerking. Het gaat om elf prioritaire projecten, die focus geven aan onze inzet. De opbouw van het document is als volgt: we formuleren eerst de ambitie voor de samenwerking. Daarna schetsen we de lijnen waarlangs we de samenwerking structureren en de overwegingen voor de selectie van projecten in 2025. Per project worden vervolgens aanleiding en doelstellingen beschreven. Daarna volgen een blik op het vervolg en een indicatie van de financiën. Voor de goede orde: het samenwerkingsprogramma is nog niet af. De komende tijd zal ieder project verder worden uitgewerkt in een concreet projectplan, waarin ook ureninzet en kosten worden benoemd. Deze projectplannen zullen eind Q1 gereed zijn.

1. Ambitie in Zuid-Holland

Zuid-Holland telt vijf omgevingsdiensten, die zijn gespecialiseerd in vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTHA)-taken op milieu-, bodem-, duurzaamheids- en natuuraspecten in de leefomgeving. Deze omgevingsdiensten hebben een belangrijke opgave; maximaal effect voor de leefomgeving realiseren in een complexe maatschappelijke en bestuurlijke context.

Gelet op deze opgave is het belangrijk de krachten tussen de omgevingsdiensten in Zuid-Holland te bundelen. Niet alleen vanwege een level-playing field voor bedrijven, maar ook om de uitvoerings- en ontwikkelcapaciteit te vergroten, om de maatschappelijke opgaven, de gevolgen van veranderende wetgeving en nieuwe thema's efficiënt en daadkrachtig op te kunnen pakken.

We leggen daarom de ambitie neer om in Zuid-Holland samen te werken waar dat effectief is vanuit de gedachte van 'één virtuele omgevingsdienst'. We willen dat de vijf Zuid-Hollandse OD's handelen als ware het één dienst. Enerzijds naar buiten toe: de kwaliteit van uitoefening van de taken moet in Zuid-Holland op een gelijk niveau zijn. Anderzijds qua interne en onderlinge organisatie: we pakken onze taken in samenwerking op alsof we één dienst zijn. Uiteraard behouden de deelnemers van de verschillende omgevingsdiensten daarbij wel hun vertrouwde aanspreekpunten.

Met dit uitvoeringsprogramma voor 2025 geven de Zuid-Hollandse OD's invulling aan deze ambitie, die uitvoerder is beschreven in het visie- en strategiedocument voor de samenwerking. Dit uitvoeringsprogramma is het resultaat van een tweetal intensieve bijeenkomsten met kennisdragers en management van de vijf omgevingsdiensten, waarbij breed werd opgehaald met welke projecten we op dit moment de grootste meerwaarde kunnen realiseren. Na deze bijeenkomsten is de opbrengst uitgewerkt in de drie vakgroepen van respectievelijk bedrijfsvoering, advies en VTH, waarna de uitwerking door een aantal trekkers is omgezet naar dit overkoepelende uitvoeringsprogramma.

Een expliciet aandachtspunt bij de uitvoering van dit programma is cultuur. We zijn gewend om als vijf diensten te opereren, waarbij we bereid zijn elkaar te helpen, maar vanuit de eigen dienst gekeken. De omslag die we nu moeten maken, is om vanuit één virtuele dienst te denken en de samenwerking net zo veel prioriteit te geven als het reguliere werk. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om de samenwerking te borgen.

2. Langjarige lijnen uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma is opgebouwd langs de volgende vier langjarige lijnen, die als kapstok dienen om jaarlijks samenwerkingsprojecten uit te voeren. Het is de bedoeling dat deze daarna onderdeel worden van de reguliere werkwijze van de omgevingsdiensten:

1. Bedrijfsvoering

We werken samen op onderwerpen die bijdragen aan het verminderen van de kwetsbaarheden in onze bedrijfsvoering. Denk hierbij aan het samen uitvoeren van inkooptaken, waarop capaciteit schaars is.

2. Uitvoering VTHA-taken

Met projecten op deze lijn realiseren we eenduidige uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies bij de vijf omgevingsdiensten. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het op gelijke wijze planmatig uitvoeren van inspecties in een bepaalde branche, de gelijke afhandeling van voorvallen/meldingen, of de robuustheid van adviestaken.

3. Instrumentinzet en ontwikkeling

We willen gezamenlijk nieuwe instrumenten ontwikkelen en inzetten, zoals drones, gedragstoezicht, ketentoezicht en data-analyse, om maatschappelijke opgaven effectief en slim aan te kunnen pakken. Zo breiden we het totale instrumentenpalet in Zuid-Holland uit, zonder dat alle diensten dit afzonderlijk doen.

4. Opbouw expertise

Door samen te werken aan kennisopbouw en implementatievoorstellen voor nieuwe thema's en wetgeving, kunnen we de opgaven efficiënter oppakken en robuuste diensten waarborgen. De energietransitie, de Omgevingswet, circulaire economie, en de Kaderrichtlijn Water zijn voorbeelden van dit soort expertisethema's.

3. Projectselectie uitvoeringsprogramma

Binnen de bovengenoemde lijnen zijn de projecten in dit uitvoeringsprogramma gekozen volgens de criteria uit het eerder opgestelde visiedocument. De gekozen projecten zijn bovendien zodanig geselecteerd dat aan de hand van de uitvoering daarvan:

- Extra meerwaarde ontstaat door samenhang/verbinding tussen de projecten uit de verschillende lijnen:
We stellen bijvoorbeeld een plan op voor de eenduidige en gezamenlijke uitvoering van afvaltoezicht. De instrumenten die we dit jaar ontwikkelen, dronetoezicht, datalab, en administratief/ketentoezicht, zullen in dit plan een plek krijgen. Hiermee wordt de samenwerking op een specifiek onderdeel van ons werkveld extra versterkt.
- Versnelling mogelijk wordt in het vervolg van de samenwerking:
Er zijn enkele inventariserende projecten in het uitvoeringsprogramma opgenomen waarin de meerwaarde van samenwerken wordt bepaald, evenals de gewenste vorm en mate van samenwerking. Door hierover een gezamenlijk en gedragen beeld te vormen, kunnen we in volgende jaren gemakkelijker projecten selecteren.
- Ervaring wordt opgedaan met een specifieke (vergaande) samenwerkingsvorm:
Sommige projecten zijn bewust geselecteerd op de beoogde wijze van samenwerking om daarmee ervaring op te doen. We willen bijvoorbeeld uitproberen hoe het werkt als één dienst bepaalde gespecialiseerde dronevluchten voor alle andere diensten in Zuid-Holland uitvoert. Zo leren we voor toekomstige onderwerpen welke randvoorwaarden er in praktijk nodig zijn en waar we tegenaan lopen in de opzet van nieuwe samenwerkingsprojecten.
- Geen dingen dubbel gebeuren:
Op landelijk niveau lopen ook diverse initiatieven, zoals de Kennisinfrastuur (KIS). Een dergelijk initiatief zullen we niet in dit samenwerkingsprogramma oppakken. Uiteraard haken wij hier wel op aan.

4. Uitvoeringsprogramma 2025

Hieronder volgt een korte beschrijving van de projecten die deel uitmaken van het uitvoeringsprogramma 2025, inclusief een afweging waarom deze juist nu opgepakt worden. Het abstractieniveau verschilt per project; dat is ook inherent aan de gekozen hoofdindeling (vier lijnen). Bij elk onderwerp staan de trekkende diensten vermeld.

Lijn 1: Bedrijfsvoering

De afdelingen bedrijfsvoering van de vijf diensten werken al langere intensief met elkaar samen. Op dit moment zijn er drie onderwerpen waar de diensten vergaand samenwerken en twee onderwerpen waar de diensten in de verkennende fase zitten van het samenwerken. Voor de drie onderwerpen waar we al verder op zijn, worden ter illustratie de resultaten tot nu toe benoemd.

1. Datalab (ODWH/DCMR)

Beschrijving: Data vormen een van onze belangrijkste assets of bronnen; verzameling, analyse en gebruik van data worden in meerdere rapporten genoemd als aandachtspunt. Via het Datalab trekken we hierin gezamenlijk op.

Doelstelling:

- Verbeteren van de datakwaliteit;
- Inrichten van een gezamenlijke (data)analyse-omgeving;
- Duurzaam organiseren van menskracht, kennis en aandacht voor de organisatie van de informatievoorziening van het VTH-stelsel.

Afweging waarom nu: Reeds gestart en plan van aanpak geaccordeerd door hoofden BV en DO.

Resultaten tot nu toe: gezamenlijk planningstool energietoezicht, LMA-dashboard, kennisoverdracht, soms bilaterale vormen van samenwerking.

2. De Betere Wereldbaan (ODH)

Beschrijving: De urgentie om personeel binnen te halen is hoog. Zonder gekwalificeerd personeel kunnen we onze primaire taken niet uitvoeren. Door gezamenlijk in te zetten op deze uitdagingen, kunnen we de naamsbekendheid van omgevingsdiensten als werkgever aanzienlijk vergroten.

Doelstelling: Versterken van onze positie op de arbeidsmarkt (als gezamenlijke omgevingsdiensten), elkaar bijstaan bij de werving van medewerkers en verankeren van onze kennis.

Afweging waarom nu: Al gestart en gesprekken gaande over een nieuw plan van aanpak 2025-2027 waarin onze ambitie tot verbreding en verdieping van de verdere samenwerking helder wordt.

Resultaten tot nu toe: Gezamenlijke merk branding, succesvol gezamenlijk traineeprogramma, gezamenlijke website, kennisoverdracht en nog veel meer.

3. Informatiebeveiliging (DCMR)

Beschrijving: De omgevingsdiensten staan op het gebied van informatiebeveiliging voor een forse opgave waarin al enige tijd moet worden voldaan aan de 'Baseline Informatiebeveiliging Overheid' (BIO) en per eind dit jaar ook aan de EU NIS2-richtlijn (Network and Information Security Directive)

die momenteel naar Nederlandse wetgeving wordt vertaald. Het is voor iedere omgevingsdienst een flinke opgave om hier volledig zelfstandig invulling aan te geven.

Doelstelling: door middel van het opzetten van een gezamenlijk team Informatiebeveiliging & Privacy (standplaats DCMR) te kunnen voldoen aan onderliggende regelgeving.

Afweging waarom nu: Al gestart en plan van aanpak geaccordeerd door hoofden BV en DO.

Resultaten tot nu toe: analyse van de stand van zaken per OD, Plan van aanpak voor het opzetten van een gezamenlijk team, formatie bepaald (al mensen aangenomen), eerste bijeenkomst van alle betrokkenen geweest, periodiek overleg CISO en Privacy Officers en samenwerking omgeving (MSTeams) opgezet. De voortgang is vertraagd door het vertrek van enkele stakeholders (projectleider/ciso en een Privacy officer). Inmiddels is er een nieuwe projectleider en zijn de vacatures uitgezet.

4. Verbijzonderde Interne Controle (OZH/DCMR)

Beschrijving: Voor organisaties is de verbijzonderde interne controle (VIC) essentieel om de integriteit van financiële rapportages en operationele processen te waarborgen. Door recente wijzigingen in regelgeving is de behoefte aan een stevige VIC functie vergroot.

Doelstelling: Borgen van de VIC functie naar aanleiding van de wijziging in de rechtmatigheidsverantwoording.

Afweging waarom nu: In het vierde kwartaal van 2024 is een eerste bijeenkomst geweest van alle betrokkenen en is afgesproken dat kennisdeling en het hebben van een netwerk waardevol is. Na de jaarafsluiting van 2024 komen ze weer bij elkaar voor de eerste inhoudelijke bespreking. Daarnaast wordt een MSTeams omgeving opgezet, waarin alle documentatie wordt gedeeld. In 2025 zal een plan van aanpak worden opgesteld waarin verkend wordt of er meer in gezamenlijkheid kan worden georganiseerd.

5. Inkoop en aanbesteding (ODWH/ODMH)

Beschrijving: De inkoop- en aanbestedingsregels van de overheid zijn ontworpen om transparantie, eerlijke concurrentie en gelijke kansen voor alle aanbieders te waarborgen. Samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding kan leiden tot aanzienlijke kostenbesparingen door schaalvoordelen en gezamenlijke onderhandelingskracht.

Doelstelling: Realiseren van robuuste inkoop en aanbesteding voor de vijf diensten.

Afweging waarom nu: Inkopers zijn moeilijk te vinden, we krijgen schaalvoordeel uit gezamenlijk aanbesteden en we hebben relatief weinig volume voor ieder een eigen inkoper. Meerdere diensten zijn hier mee bezig. Het momentum om dit gezamenlijk op te pakken is dus nu. In 2025 verder onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het gezamenlijk invullen van de inkoop en aanbestedingsfunctie door middel van het opstellen van een plan van aanpak. Ook wordt er gekeken naar het gezamenlijk inkopen van producten en diensten. Denk aan bijvoorbeeld een raamovereenkomst voor advies- en ingenieursdiensten.

Lijn 2: Uitvoering VTHA-taken

6. Ambitieniveaus branches toezicht (DCMR/OZHZ):

Beschrijving: De afdelingshoofden VTH maken per branche inzichtelijk welk niveau van samenwerking er op het gebied van toezicht en vergunningverlening wenselijk is. Concreet levert dit een overzicht van samenwerkingskansen in het toezicht op. Op basis van dit overzicht maakt het VTH-afdelingshoofdenoverleg keuzes in de planmatige uitvoering van het toezicht bij die branches waar samenwerkingskansen aan de orde zijn.

Ten aanzien van het samenwerken op het toezicht in de afvalbranche zijn er al diverse initiatieven geweest. Zo is er een gezamenlijk brancheplan opgesteld en zijn inspecties al eens samen uitgevoerd. In 2025 zal daarom een plan worden opgesteld om het samen uitvoeren van het afvaltoezicht per 2026 structureel vorm te geven.

Doelstelling:

- Analyseren van samenwerkingskansen in alle branches van VTH.
- Binnen de afvalbranche: planmatig vormgeven van de samenwerking, op vergaand niveau.

Afweging waarom nu: In 2025 oppakken voor gedegen samenwerking in de nabije toekomst, en basis voor diverse vervolgsamenwerkingen in 2026 en verder.

7. Schaarse kennis en expertise (DCMR/ODH)

Beschrijving: Diverse thema's in het advieswerk van de omgevingsdiensten zijn dusdanig schaars in vraag, dat het niet efficiënt en soms zelfs niet haalbaar is (gezien de geldende kwaliteitscriteria) dat iedere dienst voor zich capaciteit inregelt of ingeregeld houdt. De afdelingshoofden VTHA identificeren schaarste per specialisme en bepalen per specialisme en thema de beste samenwerkingsoplossing.

Doelstelling:

- Inventariseren van de dynamiek en de daarvoor benodigde capaciteit in de eerste, meest belangrijke en urgente thema's, zijnde OV/EV, geluid, lucht, water, ecologie advies en circulaire economie.
- Samenwerken op vergaand niveau waar effectief, met inzichtelijke samenwerkingsniveaus per specialisme in 2025.

Afweging waarom nu: In 2025 oppakken voor robuuste uitvoer van adviestaken.

Lijn 3: Instrumenteninzet en ontwikkeling

8. Inzet drones (ODMH/ODWH)

Beschrijving: In 2025 willen we drones toevoegen aan het instrumentenpalet van Zuid-Holland, met één dienst als kenniscentrum, waarbij die dienst ook gespecialiseerde vluchten voor andere omgevingsdiensten kan uitvoeren.

Doelstelling: Positioneren van een kenniscentrum en uitvoerder van specialistische drone-vluchten, met laagdrempelige uitvoer door andere diensten. Het instrument meenemen in de samenwerking op afvaltoezicht (project 6).

Afweging waarom nu: In 2025 inzetten vanwege momentum in innovatie en oefening in vergaande samenwerking.

9. Administratief toezicht/ketentoezicht (ODWH/ODH)

Beschrijving: In 2025 willen we ketentoezicht toevoegen aan het Zuid-Hollandse administratief toezicht-team. Daarbij willen we ervoor zorgen dat de samenwerking op dit gebied nog beter verloopt. De pool van specialisten werkt voor alle Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. De werkwijze hiervoor zal weer verder worden doorontwikkeld en geoptimaliseerd.

Doelstelling: Borgen van de administratief toezicht pool en uitbreiden naar ketentoezicht. Administratief toezicht als instrument meenemen in de samenwerking op afvaltoezicht (project 6). Datalab (project 1) levert daarnaast input op Administratief toezicht.

Afweging waarom nu: In 2025 oppakken vanwege lopende inzet en directe effecten op basistaken. Ook is het een onderwerp dat vanuit IBP wordt aangejaagd.

Lijn 4: Opbouw expertise

10. Milieu in RO (OZHZ/ODMH)

Beschrijving: Onder de Omgevingswet hebben we meer ruimte voor advisering in RO, met belang voor regionale regels. Het zwaartepunt voor gemeenten ligt daarbij op dit moment in het opstellen en vaststellen van milieuregels in omgevingsplannen. De inhoudelijke expertise op deze onderwerpen ligt bij de omgevingsdiensten en een regionale of provinciale aanpak draagt bij aan een level playing field voor bedrijven en inwoners. Tegelijkertijd zijn omgevingsdiensten en veel gemeenten het wiel over deze exercitie nog aan het uitvinden. Dat kan efficiënter en beter in gezamenlijkheid.

Doelstelling: Delen van kennis en ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak voor de bijdrage van omgevingsdiensten aan het opstellen van milieuregels in Zuid-Holland om de gemeenten optimaal te faciliteren.

Afweging waarom nu: De uitdaging om planregels op te stellen ligt er nu, met looptijd tot 2032, maar vanuit uitvoering urgente behoefte aan vastgestelde regels. Daarom is iedere dienst daar nu mee aan de gang. Als we de efficiëntie van een gezamenlijke oppak en een level playing field in het resultaat willen bereiken, is het momentum nu. Bij wachten ligt er al te veel diversiteit in regels en processen om nog te uniformeren.

11. Altijd Actuele Digitale Vergunning (DCMR/OZHZ)

Beschrijving: De provincie Zuid-Holland heeft met DCMR geïnvesteerd in de Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV). Achterliggend doel is het structureel verbeteren van de vergunningverleningspraktijk in Zuid-Holland. De afgelopen twee jaar zijn stappen gezet om AADV ook bij de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland te implementeren. DCMR en OZHZ hebben de eerste vergunningen als test in DigiV verwerkt (2023), daarna zijn verdere pilots gedaan.

Doelstelling: Doorontwikkelen AADV met AI voor meldingen en vergunningen.

Afweging waarom nu: Onderzoek naar landelijke ervaringen en implementatie in Zuid-Holland.

5. Vervolgtraject

Om de samenwerking behapbaar en realistisch uitvoerbaar te houden, is de selectie voor 2025 beperkt tot bovenstaande elf projecten. Andere onderwerpen blijven in het vizier voor het geval er ruimte ontstaat, de prioritering verandert of voor de periode na 2025. Waar op deze onderwerpen al samenwerking loopt, wordt deze uiteraard niet stopgezet, maar op dit moment niet geïntensiveerd.

Bovenaan de lijst van onderwerpen voor het vervolg staat op dit moment de intensivering van de samenwerking op strafrecht, waarbij de Zuid-Hollandse BOA-pool wel doorloopt in 2025. Ook aan de Kennisinfrastructuur (KIS) vanuit ODNL nemen we deel in 2025; een verdieping van deze samenwerking op kennisopbouw binnen de provincie volgt logischerwijs in 2026. Daarnaast is het thema water opgenomen in 'Schaarse kennis en expertise', maar zal voor de Kaderrichtlijn Water een verdieping mogelijk zijn in 2026.

Dat laatste geldt overigens voor meer onderwerpen uit de 2025-projecten. Met name de projecten gericht op branches en thema's resulteren in nieuwe samenwerkingsonderwerpen of verdieping van de nu genoemde sub thema's, zoals circulaire economie. Voor Milieu in RO kan een samenwerking op softwarevlak een logisch vervolg zijn. Naast bovenstaande concrete onderwerpen van strafrecht, water en KIS, zal een (middel) langetermijnagenda zich dus gedurende het verloop van de huidige projecten vormen.

6. Financiën en Governance

Algemeen

Samenwerken en het opstarten van projecten kost geld en tijd en leidt niet meteen tot voordelen. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de "Nota Governance Samenwerking Zuid-Hollandse Diensten".

Programma

In de "Nota Governance Samenwerking Zuid-Hollandse Diensten" wordt ook gesproken over de governance structuur. Een van de onderdelen is het programmateam, dat de voortgang monitort en elk kwartaal rapporteert aan de Directie van de Samenwerking (zie ook Governance). Er is wel behoefte aan een programmasecretaris. Deze zal in eerste instantie gezocht worden binnen de samenwerking, maar mocht dit niet succesvol zijn dan werven we deze extern. De geschatte kosten hiervoor worden begroot op ca. €40.000.

Projecten

Voor het slagen van de projecten is van belang dat hier capaciteit voor beschikbaar is vanuit alle diensten. Daarbij moet de samenwerking een vergelijkbare prioriteit krijgen als het reguliere werk. Waar de inzet evenredig is, doen diensten dit zonder verrekening onderling, resulterend in deels extra indirecte uren. Commitment hierop vanuit het management is essentieel voor het slagen van deze samenwerking.

De bovenstaande elf projecten zullen worden uitgewerkt in concrete projectplannen, waarin ook mogelijke consequenties zowel qua inzet als kosten specifiekier worden geïnventariseerd. Deze zullen eind Q1 gereed zijn.